

3w*

Ustawa o działalności pożytku publicznego

Komentarz

najnowsze
wydanie!

uwzględnia
nowelizację
ustawy o pożytku
z sierpnia
2015 r.

MARCIN DADEL

ZESPÓŁ REDAKCYJNY
STOWARZYSZENIA KLON/JAWOR

3w*

WARTO
WIEDZIEĆ
WIĘCEJ

Porady dla
organizacji
pozarządowych

STAN PRAWNY: 2015

Stowarzyszenie
Klon/Jawor

ngo.pl

Portal
organizacji
pozarządowych

KALENDARZ

SKLEP

poradnik.ngo.pl

INSTRUKCJE

KALKULATORY

FORMULARZE

fundusze. ngo.pl

bazy.ngo.pl

NEWSLETTER

AKTY PRAWNE

OGŁOSZENIA

OPINIE

i wiele więcej...

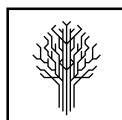
Ustawa o działalności pożytku publicznego

Komentarz

Marcin Dadel

Zespół redakcyjny
Stowarzyszenia Klon/Jawor

stan prawny 9.11.2015

Stowarzyszenie
Klon/Jawor

Porady dla
organizacji
pozarządowych

I. WSTĘP 5

**II. PODSTAWOWE DEFINICJE
WYNIKAJĄCE Z USTAWY 7**

1. Organizacja pozarządowa – jaki podmiot nią jest, a jaki nie **7**
2. Działalność pożytku publicznego – kto może ją prowadzić i w jakich obszarach **9**
3. Działalność nieodpłatna i odpłatna pożytku publicznego oraz działalność gospodarcza **12**

**III. WSPÓŁPRACA ADMINISTRACJI
PUBLICZNEJ Z ORGANIZACJAMI 16**

1. Formy współpracy, programy współpracy i terminy podejmowania uchwał **17**
2. Zlecenie przez administrację realizacji zadań publicznych (tryb zlecenia, formy współpracy finansowej) **21**
3. Oferta z inicjatywy własnej organizacji **23**
4. Otwarty konkurs ofert (ogłoszenie, składanie ofert, wyniki, kontrola, sprawozdanie) **24**
5. Tryb małych zleceń **32**
6. Regranting **34**
7. Informacja publiczna (BIP) **36**

IV. INICJATYWA LOKALNA I ZASADY JEJ DZIAŁANIA 39

1. Czym jest inicjatywa lokalna **39**
2. Zasady działania inicjatywy **40**

V. ORGANIZACJE POŻYTKU PUBLICZNEGO 44

1. Warunki uzyskania statusu OPP **44**
2. Ubieganie się o status OPP, czyli o rejestracji statusu w KRS **46**
3. Sprawozdawczość OPP **48**
4. Inne obowiązki OPP związane z 1% **52**
5. Przywileje OPP **54**
6. Nadzór nad działalnością OPP **56**
7. Utrata statusu OPP, rezygnacja ze statusu **57**

VI. RADY DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO 60

1. RDPP na poziomie krajowym **60**
2. Rady wojewódzkie i powiatowe **61**

VII. WOLONTARIAT 69

1. Kto może być wolontariuszem, kto może korzystać z takich świadczeń? **69**
2. Prawa i obowiązki wolontariusza oraz organizacji **71**
3. Ubezpieczenie wolontariusza **71**

VIII. NAJCZĘŚCIEJ POPEŁNIANE BŁĘDY DOTYCZĄCE USTAWY O POŻYTKU 74

IX. GDZIE SZUKAĆ INFORMACJI ZWIĄZANYCH Z USTAWĄ O POŻYTKU 76

X. TEKST USTAWY O POŻYTKU 77

Podstawa prawna:

- Ustawa z dn. 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2014 r., poz. 1118 z późn. zm.)
- Ustawa z dn. 22 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 28, poz. 146)
- Ustawa z dn. 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 209, poz. 1244)
- Ustawa z dn. 24 stycznia 2014 r. o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 223)
- Ustawa z dn. 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawy o fundacjach (Dz. U. poz. 1339)
- Ustawa z dn. 24 kwietnia 2003 r. Przepisy wprowadzające ustawę o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 874 z późn. zm.)
- Rozporządzenie MPiPS z dn. 15 grudnia 2010 r. w sprawie wzoru oferty i ramowego wzoru umowy dotyczących realizacji zadania publicznego oraz wzoru sprawozdania z wykonania tego zadania (Dz. U. Nr 6, poz. 25)
- Rozporządzenie MPiPS z dn. 23 marca 2011 r. w sprawie rocznego sprawozdania merytorycznego z działalności organizacji pożytku publicznego (Dz. U. Nr 80, poz. 434)
- Rozporządzenie MPiPS z dn. 12 lutego 2013 r. w sprawie wzorów rocznego sprawozdania merytorycznego oraz rocznego uproszczonego sprawozdania merytorycznego z działalności organizacji pożytku publicznego (Dz. U. poz. 234)
- Rozporządzenie MPiPS z dn. 14 września 2010 r. w sprawie przeprowadzania kontroli organizacji pożytku publicznego (Dz. U. Nr 173, poz. 1172)
- Rozporządzenie Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z dn. 29 kwietnia 2011 r. w sprawie trybu postępowania związanego z neodpłatnym informowaniem w programach jednostek publicznej radiofonii i telewizji o prowadzonej przez organizacje pożytku publicznego neodpłatnej działalności pożytku publicznego (Dz. U. Nr 109, poz. 638)
- Rozporządzenie MGPIPS z dn. 4 sierpnia 2003 r. w sprawie Rady Działalności Pożytku Publicznego (Dz. U. Nr 147, poz. 1431)
- Ustawa z dn. 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2010 r., Nr 51, poz. 307 z późn. zm.)

I. Wstęp

Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (zwana dalej ustawą o pożytku) została uchwalona ponad 12 lat temu – 24 kwietnia 2003 r. To pierwszy akt prawny, który wprowadził definicję organizacji pozarządowej i wolontariusza oraz uregulował sposób współpracy administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi. Ustawa wprowadziła też nowe pojęcia do polskiego prawa: działalność pożytku publicznego i organizacja pożytku publicznego.

Ważne nowelizacje ustawy o pożytku to:

- Nowelizacja z 22 stycznia 2010 r.
W założeniu zmiany te miały przede wszystkim uprościć współpracę organizacji z administracją publiczną, np. wprowadzono wieloletnie programy współpracy, inicjatywę lokalną oraz rady działalności pożytku publicznego gminne, powiatowe i wojewódzkie.
- Nowelizacja z 19 sierpnia 2011 r. Poprawki dotyczyły m.in. zmian w procedurach konkursowych i sprawozdawczości organizacji pożytku publicznego.
- Nowelizacja z 24 stycznia 2014 r.
Zmieniły się zasady tworzenia i publikowania wykazu organizacji pożytku publicznego uprawnionych do otrzymywania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych.

- Nowelizacja z 5 sierpnia 2015 r. Zmieniły się m.in. zasady dotyczące odpłatnej działalności pożytku publicznego, promowania organizacji pożytku publicznego, 1% podatku dochodowego od osób fizycznych, regrantingu prowadzonego przez samorządy, rad działalności pożytku publicznego oraz udostępniania informacji publicznej przez organizacje pozarządowe realizujące zadania publiczne. Najważniejsze zmiany wynikające z tej nowelizacji zostały wyróżnione w tekście.

Dla wygody Czytelników i Czytelniczek omawiamy w treści broszury kolejne artykuły ustawy o pożytku, tak, aby w przypadku wątpliwości interpretacyjnych można było łatwo znaleźć komentarz do danego przepisu. Dodatkowo na końcu można znaleźć treść ustawy.

Ustawa o pożytku nazywana jest „konstytucją” trzeciego sektora. To w niej zdefiniowano ważne pojęcia (np. organizacja pozarządowa, wolontariusz, organizacja pożytku publicznego) oraz uregulowano współpracę administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi.

SŁOWNICZEK UŻYTYCH SKRÓTÓW I POJĘĆ:

ustawa o pożytku – ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

OPP – organizacja mająca status pożytku publicznego

KRS – Krajowy Rejestr Sądowy, sąd rejestrowy

podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o pożytku – tzw. organizacje kościelne, stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, spółdzielnie społeczne, nie działające dla zysku spółki akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami

sfery pożytku publicznego – obszar zadań publicznych wskazanych w art. 4 ust. 1 ustawy o pożytku

RDPP – Rada Działalności Pożytku Publicznego

FWOPP – Fundusz Wspierania Organizacji Pożytku Publicznego

MPiPS – Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej (ministerstwo właściwe ds. zabezpieczenia społecznego)

II. Podstawowe definicje wynikające z ustawy

1. Organizacja pozarządowa – jaki podmiot nią jest, a jaki nie

Często obiegowo przez „organizacje pozarządowe” rozumie się stowarzyszenia i fundacje, ale ustawa o pożytku wprowadziła prawną definicję organizacji pozarządowej (art. 3 ust. 2), która obejmuje też inne podmioty.

Zgodnie z ustawą o pożytku organizacją pozarządową jest każda instytucja (osoba prawna lub jednostka posiadająca zdolność prawną na podstawie innych ustaw), która nie działa w celu osiągnięcia zysku i nie jest jednostką sektora finansów publicznych.

Ustawa wskazuje wprost, że w tej definicji mieszczą się fundacje i stowarzyszenia (art. 3 ust. 2). Za organizacje pozarządowe uznaje też m.in. partie polityczne, związki zawodowe, organizacje pracodawców, samorządy zawodowe. Ustawa o pożytku wprowadziła jednak pewne restrykcje dla partii politycznych, związków zawodowych i organizacji pracodawców, samorządów zawodowych oraz fundacji utworzonych przez partie polityczne. Mimo, że są one uznane za organizacje pozarządowe, to art. 3 ust. 4 wyłącza je ze stosowania działu II ustawy – a więc z możliwości prowadzenia działalności pożytku publicznego (w kolejnym podrozdziale wyjaśniamy, co oznacza to pojęcie).

Jakie podmioty nie są organizacjami pozarządowymi?

Zgodnie z Ustawą z dn. 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych do sektora finansów publicznych zaliczane są następujące podmioty (i w myśl definicji zawartej w ustawie o pożytku nie są to organizacje pozarządowe):

- organy władzy publicznej, w tym organy administracji rządowej, organy kontroli państwowej i ochrony prawa oraz sądy i trybunały,
- jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki,

- jednostki budżetowe,
- samorządowe zakłady budżetowe,
- agencje wykonawcze,
- instytucje gospodarki budżetowej,
- państwowe fundusze celowe,
- Zakład Ubezpieczeń Społecznych i zarządzane przez niego fundusze oraz Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) i fundusze zarządzane przez Prezesa KRUS,
- Narodowy Fundusz Zdrowia,
- samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej,
- uczelnie publiczne,
- Polska Akademia Nauk i tworzone przez nią jednostki organizacyjne,
- państwowe i samorządowe instytucje kultury oraz państwowe instytucje filmowe,
- inne państwowe lub samorządowe osoby prawne utworzone na podstawie odrębnych ustaw w celu wykonywania zadań publicznych.

N

NOWELIZACJA USTAWY O POŻYTKU Z 2015 ROKU

W nowelizacji doprecyzowano, że ustawa nie obejmuje swymi regulacjami wymienionych w niej wprost (art. 3 ust. 2 pkt 1) przedsiębiorstw, instytutów badawczych, banków i spółek prawa handlowego będących państwowymi lub samorządowymi osobami prawnymi. Oznacza to, że z przepisów ustawy nie mogą korzystać podmioty państwowe, które co prawda nie są jednostkami sektora finansów publicznych w rozumieniu przepisów ustawy o finansach publicznych, ale ich działalność ma przede wszystkim charakter gospodarczy, a ponadto rejestrowane są wyłącznie w rejestrze przedsiębiorców KRS (a nie w rejestrze stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz publicznych zakładów opieki zdrowotnej).

Ustawa nie uznaje za organizacje pozarządowe organizacji kościelnych i stowarzyszeń jednostek samorządu terytorialnego (art. 3 ust. 3), ale mogą one prowadzić działalność pożytku publicznego i są objęte regulacjami ustawy o pożytku.

Organizacje kościelne i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego nie zostały wprost uznane za organizacje pozarządowe, ale zostały właściwie zrównane z nimi w prawach.

Oznacza to, że mają podobne możliwości działania, ponieważ przepisy ustawy o pożytku dotyczą ich w takim samym stopniu, jak organizacji pozarządowych, przy czym stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego nie mogą ubiegać się o status organizacji pożytku publicznego.

Działalność pożytku publicznego mogą prowadzić także spółdzielnie socjalne, jednak ustawa wyłącza je z art. 7 oraz art. 19b–41i. Spółdzielnie socjalne nie mogą, zatem być stroną w inicjatywie lokalnej, posiadać statusu OPP, a ich przedstawiciele nie mogą zasiadać w radach działalności pożytku publicznego. Spółdzielnie mogą natomiast – w ramach prowadzonej działalności pożytku publicznego – współpracować z samorządem – w tym, brać udział w otwartych konkursach ofert oraz angażować wolontariuszy.

Zgodnie z art. 3 ust. 3 pkt. 4 spółki akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami mogą prowadzić działalność pożytku publicznego. Przywileje i obowiązki tych podmiotów są zrównane z tymi, jakie na podstawie ustawy mają organizacje pozarządowe, o ile nie działają one w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych. Jednocześnie nie mogą przeznaczać zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników.

2. Działalność pożytku publicznego – kto może ją prowadzić i w jakich obszarach

Ustawa o pożytku podaje definicję działalności pożytku publicznego.

Zgodnie z ustawą o pożytku (art. 3 ust. 1) działalnością pożytku publicznego jest działalność społecznie użyteczna, prowadzona przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych określonych w ustawie.

Warto podkreślić, że działalność pożytku publicznego mogą prowadzić wszystkie organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3. ust. 3 ustawy o pożytku, po spełnieniu warunków określonych w ustawie.

Czasami działalność pożytku publicznego mylna jest z posiadaniem statusu organizacji pożytku publicznego. To błąd prowadzący do zbyt wąskich interpretacji ustawy. Pamiętajmy, że ustawa o pożytku odróżnia organizacje prowadzące działalność pożytku publicznego od organizacji pożytku publicznego.

Aby być organizacją prowadzącą działalność pożytku publicznego należy prowadzić działalność społecznie użyteczną w jednym lub kilku obszarach wskazanych w art. 4 ust. 1 ustawy (są to tzw. sfery pożytku publicznego):

1. pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób
 - 1a) wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej
 - 1b) udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zwiększania świadomości prawnej społeczeństwa¹
2. działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
3. działalności charytatywnej
4. podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej
5. działalności na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego
 - 5a) działalności na rzecz integracji cudzoziemców
6. ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej
7. działalności na rzecz osób niepełnosprawnych
8. promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy
9. działalności na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn
10. działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym
11. działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości
12. działalności wspomagającej rozwój techniki, wynalazczości i innowacyjności oraz rozpowszechnianie i wdrażanie nowych rozwiązań technicznych w praktyce gospodarczej
13. działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych
14. nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania
15. działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży
16. kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego
17. wspierania i upowszechniania kultury fizycznej i sportu
18. ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego
19. turystyki i krajoznawstwa

¹ Pkt 1b) został dodany do sfer pożytku publicznego Ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej (poz. 1255).

20. porządku i bezpieczeństwa publicznego
21. obronności państwa i działalności Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej
22. upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji
- 22a) udzielania nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego
23. ratownictwa i ochrony ludności
24. pomocy ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych i wojen w kraju i za granicą
25. upowszechniania i ochrony praw konsumentów
26. działalności na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami
27. promocji i organizacji wolontariatu
28. pomocy Polonii i Polakom za granicą
29. działalności na rzecz kombatantów i osób represjonowanych
30. promocji Rzeczypospolitej Polskiej za granicą
31. działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka
32. przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym
33. działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, w zakresie określonym w pkt. 1–32

To, czy organizacja prowadzi działalność pożytku publicznego określa się na podstawie jej celów statutowych oraz faktycznej działalności. Jeżeli cele i działalność mieszczą się w jednym lub w kilku wymienionych wcześniej obszarach, oznacza to, że na mocy ustawy organizacja jest organizacją działającą w sferze pożytku publicznego.

Zdobycie statusu OPP wymaga spełnienia szeregu innych warunków.

Podstawowe informacje o tym, jak zostać organizacją pożytku publicznego, znajdują się w roz. V.

3. Działalność nieodpłatna i odpłatna pożytku publicznego oraz działalność gospodarcza

Działalność pożytku publicznego nie jest działalnością gospodarczą i może być prowadzona w formie odpłatnej lub nieodpłatnej działalności statutowej (art. 6).

Działalność nieodpłatna pożytku publicznego to działalność prowadzona w sferach pożytku publicznego, za którą organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3. nie pobierają wynagrodzenia (art. 7), np. opłaty od osób korzystających z działalności organizacji pozarządowych – za uczestnictwo w szkoleniach, otrzymanie porady lub jakiegось wydawnictwa.

Działalność odpłatna pożytku publicznego to (art. 8 ust. 1):

1. działalność w sferach pożytku publicznego, za które organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3. pobierają wynagrodzenie (np. opłatę od osób uczestniczących w kursie rehabilitacyjnym lub szkoleniu),
2. sprzedaż towarów i usług, które zostały wytworzone lub świadczone:
 - w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych na zasadach określonych w przepisach o rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych lub
 - w zakresie integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, o których mowa w przepisach o zatrudnieniu socjalnym oraz o spółdzielniach socjalnych.
3. sprzedaż przedmiotów darowizny.

określić, czy podejmowana przez nie działalność może być zakwalifikowana jako odpłatna pożytku publicznego. Równocześnie ograniczono możliwość stosowania tych przepisów przez organizacje nieprowadzące działalności na podstawie przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, jak i na podstawie przepisów o zatrudnieniu socjalnym oraz o spółdzielniach socjalnych.

W wyniku nowelizacji do definicji działalności odpłatnej pożytku publicznego wróciła sprzedaż przedmiotów darowizn (usunięta z niej w 2011 r.). Oznacza to, że sprzedaż podarowanych organizacji przedmiotów (np. odzieży) znów jest uznawana za działalność odpłatną.

Przychód z działalności odpłatnej pożytku publicznego może służyć wyłącznie prowadzeniu działalności pożytku publicznego, a więc nie może być przekazany, np. na działalność gospodarczą lub rozdzielony między członków lub pracowników (art. 8 ust. 2).

Działalność odpłatna pożytku publicznego staje się działalnością gospodarczą, jeżeli (art. 9 ust. 1):

- wysokość pobranego przez organizację wynagrodzenia (np. suma opłat od uczestników) przekracza koszty tej działalności, a więc organizacja osiąga zysk w ramach tej działalności (przez koszty rozumie się wszystkie koszty związane z tą działalnością, nie tylko bezpośrednie),
- przeciętne miesięczne wynagrodzenie osoby fizycznej zatrudnionej przy wykonywaniu statutowej działalności odpłatnej pożytku publicznego, za okres ostatniego roku obrotowego, a w przypadku zatrudnienia trwającego krócej niż rok obrotowy – za okres tego zatrudnienia, przekracza 3-krotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za rok poprzedni (np. w 2015 r. limit ten wynosi 11 940,72 zł).

NOWELIZACJA USTAWY O POŻYTKU Z 2015 ROKU

Zapisy ustawy zmieniono – sumuje się nie wszystkie umowy zawarte z daną osobą w okresie trzech miesięcy, ale odpowiednio – umowy z ostatniego oku obrotowego lub całego okresu zatrudnienia.

Warto podkreślić, że do limitu wynagrodzenia liczą się wszystkie umowy zawarte z daną osobą, niezależnie od formy, rodzaju lub treści tych umów: zlecenie, dzieło, umowa o pracę, zlecenie w ramach jednoosobowej działalności gospodarczej (art. 9 ust. 2). Umowy te dotyczą wyłącznie działań prowadzonych w ramach odpłatnej działalności pożytku publicznego.

W przypadku, gdy wynik z działalności odpłatnej przynosi zysk lub wynagrodzenie jakiejkolwiek osoby zatrudnionej w jej ramach przekracza wskazany limit, organizacja ma obowiązek zarejestrować się w rejestrze przedsiębiorców w KRS, gdyż oznacza to, że prowadzi działalność gospodarczą.

Jeżeli nie wykona tego obowiązku, a organ administracji publicznej w trakcie kontroli stwierdzi przekroczenie limitów – wzywa organizację do jej zarejestrowania w ciągu 30 dni od daty wezwania. Brak reakcji skutkuje poinformowaniem KRS przez organ administracji publicznej o tym, że organizacja prowadzi działalność gospodarczą bez jej zarejestrowania (art. 9 ust. 1-1b).

Organizacje pozarządowe, które nie posiadają statusu OPP, nie mają obowiązku zgłaszania prowadzenia działalności odpłatnej. Jednak jej zakres musi być określony w statucie lub innym akcie wewnętrznym (np. uchwale walnego zebrania lub uchwale zarządu). Często przyjmuje się, że organizacje działające na podstawie statutu (fundacje, stowarzyszenia) informację o prowadzeniu działalności odpłatnej powinny umieścić w statucie. Dotyczy to zwłaszcza organizacji posiadających status organizacji pożytku publicznego (OPP), w tym przypadku nie ma żadnych wątpliwości że zapisy o rodzajach prowadzonej przez OPP działalności odpłatnej i nieodpłatnej powinny zostać umieszczone w statucie takiej organizacji.

Obowiązkiem organizacji pozarządowych (a także podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 – poza organizacjami kościelnymi) jest wydzielenie w systemie księgowym działalności odpłatnej i nieodpłatnej, tak by możliwe było określenie przychodów, kosztów i wyników każdej z tych działalności. Podobnie należy postąpić, jeżeli organizacja prowadzi także działalność gospodarczą (art. 10 ust. 1-2).

Działalność odpłatna pożytku publicznego i działalność gospodarcza nie może być prowadzona w odniesieniu do tego samego przedmiotu działalności (art. 10 ust. 3).

Tabela 1. Porównanie działalności nieodpłatnej, odpłatnej i gospodarczej

PORÓWNYWANY OBSZAR	DZIAŁALNOŚĆ NIEODPŁATNA	DZIAŁALNOŚĆ ODPŁATNA	DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA
zakres (rodzaj) działalności	wynika z celów statutowych, musi zawierać się w sferach pożytku publicznego	wynika z celów statutowych, musi zawierać się w sferach pożytku publicznego, nie może pokrywać się z działalnością gospodarczą	zgodny z Polską Klasyfikacją Działalności, nie może pokrywać się z działalnością odpłatną
dokument, w którym opisany jest zakres działalności	w statucie lub dokumencie wewnętrznym (np. uchwale)	w statucie lub dokumencie wewnętrznym (np. uchwale)	w statucie lub dokumencie wewnętrznym
obowiązek zgłoszenia zakresu prowadzonej działalności	obowiązkowe, zgodnie ze sposobem rejestracji danego podmiotu	tylko OPP mają obowiązek zgłoszenia przedmiotu działalności odpłatnej	konieczność zgłoszenia i rejestracji w rejestrze przedsiębiorców KRS
możliwość pobierania wynagrodzenia / opłat za świadczone usługi	nie wolno pobierać	można pobierać	można pobierać
ograniczenie w wysokości pobieranego wynagrodzenia / opłat	brak ograniczeń	ograniczenie do wysokości kosztów (nie może być większe niż koszty)	brak ograniczeń
osiąganie zysku	nie dotyczy	co do zasady brak możliwości osiągnięcia zysku, w przypadku jego osiągnięcia konieczność rejestracji działalności gospodarczej	możliwe (wręcz wskazane)
wydatkowanie przychodów	wyłącznie na działalność pożytku publicznego	wyłącznie na działalność pożytku publicznego	dowolne – zgodne ze statutem
wysokość wynagrodzenia osób zatrudnionych w ramach działalności danego rodzaju	brak ograniczeń	przeciętne wynagrodzenie osoby fizycznej zatrudnionej w ramach działalności odpłatnej za rok obrotowy, a w przypadku zatrudnienia krótszego niż rok obrotowy – za okres tego zatrudnienia, nie przekracza 3-krotności przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw	brak ograniczeń

III. Współpraca administracji publicznej z organizacjami

Ustawa o pożytku reguluje tryb, formy oraz zasady współpracy organów administracji publicznej oraz organizacji pozarządowych i podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3.

W opisie tej współpracy ustawa posługuje się następującymi pojęciami: organ administracji publicznej, jednostka samorządu terytorialnego, organ wykonawczy, organ uchwałodawczy. Dla dobrego rozumienia ustawy przypomnamy znaczenie tych pojęć w tabeli poniżej.

Tabela 2. Wyjaśnienie pojęć

ORGAN ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ				
nazwa	organ administracji rządowej	jednostka samorządu terytorialnego		
szczebel	np. ministerstwo, urząd centralny, wojewoda	GMINA	POWIAT	WOJEWÓDZTWO
ORGAN WYKONAWCZY	brak	wójt, burmistrz, prezydent	zarząd powiatu	zarząd województwa
ORGAN STANOWIĄCY	brak	rada gminy, rada miasta	rada powiatu	sejmik wojewódzki

Organy administracji publicznej współpracują z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 w zakresie zadań publicznych określonych w ustawie – w sferach pożytku publicznego określonych w art. 4.

Współpraca ta odbywa się odpowiednio do terytorialnego zakresu działania danego urzędu oraz jego zadań własnych (art. 5 ust. 1).

W 2010 r. wprowadzono zmiany w zakresie zadań własnych samorządów (gminy i powiatu). Wcześniej gmina i powiat miały obowiązek współpracować z organizacjami, od 2010 r. ich obowiązkiem jest także wspieranie organizacji.

1. Formy współpracy, programy współpracy i terminy podejmowania uchwał

W ustawie wymienione zostały najważniejsze formy współpracy – w tym tryb zlecania zadań publicznych oraz przekazywania środków finansowych na ich realizację.

Najważniejsze formy współpracy to (art. 5):

- zlecanie organizacjom realizacji zadań publicznych,
- wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności,
- konsultowanie z organizacjami projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji,
- konsultowanie projektów aktów normatywnych dotyczących sfer pożytku publicznego z radami działalności pożytku publicznego,
- tworzenie wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym złożonych z przedstawicieli organizacji oraz przedstawicieli właściwych organów administracji publicznej,
- tworzenie i prowadzenie przez organ lub przez organizację na zlecenie organu, jednostki wspierającej działalność organizacji,
- udzielanie pożyczek, gwarancji i poręczeń przez jednostkę samorządu terytorialnego na podstawie odrębnych przepisów, m.in. ustawy o finansach publicznych, ustawy o samorządzie gminnym lub powiatowym,
- umowa o wykonanie inicjatywy lokalnej,
- umowa partnerstwa określona w Ustawie z dn. 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Obowiązkiem jednostek samorządu terytorialnego (gmina, powiat, województwo) jest uchwalenie szczegółowego sposobu konsultowania z radami działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach, które dotyczą działalności statutowej organizacji (art. 5 ust. 5).

Programy współpracy

Podstawowym dokumentem regulującym współpracę organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 jest roczny program współpracy.

Obowiązek przyjęcia rocznego programu współpracy, do 30 listopada roku poprzedzającego jego obowiązywanie, spoczywa na wszystkich jednostkach samorządu terytorialnego (art. 5a ust. 1).

W 2010 r. w ustawie fakultatywnie wprowadzono możliwość uchwalenia wieloletniego programu współpracy (art. 5a ust. 2).

Programy współpracy muszą zostać skonsultowane z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 (art. 5a ust. 1). Konsultacje są przeprowadzane w sposób określony w uchwale organu stanowiącego (uchwała o konsultacjach dotyczy nie tylko programu współpracy, ale konsultowania wszelkich projektów aktów normatywnych danej jednostki samorządu terytorialnego z organizacjami lub radami pożytku publicznego).

N**NOWELIZACJA USTAWY O POŻYTKU Z 2015 ROKU**

Nowelizując ustawę, wprowadzono dodatkowy wymóg, który ma sprzyjać m.in. lepszemu przepływowi informacji między radami działalności pożytku publicznego, organami wykonawczymi danej jednostki samorządu oraz organami stanowiącymi tego samorządu. Otóż, jeśli w wyniku konsultacji, rada działalności pożytku publicznego wyrazi opinię o rocznym lub wieloletnim programie współpracy, opinia ta jest załączana przez burmistrza, wójta, zarząd powiatu lub zarząd województwa do projektu programu przedstawianego do uchwalenia odpowiednio radzie miasta, gminy, powiatu lub województwa (art. 5a ust. 2a).

Ustawa określa minimalną zawartość programu współpracy. Przy czym nowelizacja z 2015 r. wprowadziła odmienne wymagania dotyczące rocznego i wieloletniego programu współpracy.

Wieloletni program współpracy zawiera w szczególności (art. 5a ust. 5):

1. cel główny i cele szczegółowe programu,
2. zakres przedmiotowy,
3. okres realizacji programu,
4. sposób realizacji programu,
5. wysokość środków planowanych na realizację programu.

Wieloletni program współpracy ma zawierać wysokość środków planowanych na realizację programu. Umożliwia to bardziej elastyczne formułowanie programów współpracy, gdy nie jest jeszcze znany ostateczny kształt budżetu na przyszły rok (w przypadku programów rocznych) lub na kolejne lata (w przypadku programów wieloletnich).

Roczny program współpracy zawiera w szczególności (art. 5a ust. 4):

- cel główny i cele szczegółowe programu,
- zasady współpracy,
- zakres przedmiotowy,
- formy współpracy, o których mowa w art. 5 ust. 2,
- priorytetowe zadania publiczne,
- okres realizacji programu,
- sposób realizacji programu,
- wysokość środków planowanych na realizację programu,
- sposób oceny realizacji programu,
- informację o sposobie tworzenia programu oraz o przebiegu konsultacji,
- tryb powoływania i zasady działania komisji konkursowych do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert.

NOWELIZACJA USTAWY O POŻYTKU Z 2015 ROKU

Organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego ma obowiązek co rok przedłożyć organowi stanowiącemu sprawozdanie z wykonania programu współpracy za rok poprzedni. Sprawozdania te muszą być także publikowane w Biuletynie Informacji Publicznej (BIP). Nowelizacja z 2015 r. wprowadziła nowy termin na realizację obu tych obowiązków – obecnie jest to 31 maja (art. 5a ust. 3).

W wyniku nowelizacji ustawy w 2015 r. obowiązek przyjmowania programów współpracy został także nałożony na organy administracji rządowej: szczebla centralnego (ministerstwa) oraz regionalnego (urzędy wojewódzkie).

Programy współpracy – roczne lub wieloletnie (maksimum 5-letnie) – przyjmowane są przez ministra lub wojewodę, w drodze zarządzenia, po konsultacjach z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3. (art. 5b ust. 1). Jeżeli program ma charakter roczny – wówczas musi zostać przyjęty do 30 listopada roku poprzedzającego. Jego minimalna zawartość jest taka, jak w przypadku programów uchwalanych przez jednostki samorządu terytorialnego.

Sprawozdanie z realizacji programu współpracy organu administracji rządowej jest ogłaszane w Biuletynie Informacji Publicznej do 30 kwietnia każdego roku (art. 5b ust. 3).

Kolejność tworzenia aktów prawnych, do których przygotowania i przyjęcia zobligowane są jednostki samorządu terytorialnego:

1. Uchwała o konsultacjach z organizacjami i radami pożytku publicznego (przygotowuje ją organ wykonawczy, przyjmuje organ uchwałodawczy).
2. Uchwała o programie współpracy (do 30 listopada) – w programie współpracy umieszcza się opis sposobu konsultacji zgodny z pkt. 1 oraz opis powoływania komisji konkursowych.
3. Wewnętrzne zarządzenie organu wykonawczego w sprawie powołania komisji konkursowej – w przypadku organizowania konkursów przed jednostki samorządu terytorialnego.
4. Sporządzenie przez organ wykonawczy sprawozdania z realizacji programu współpracy – przedstawienie go organowi stanowiącemu oraz opublikowanie w BIP do 31 maja po zakończeniu roku obowiązywania programu (dotyczy zarówno programów rocznych, jak i wieloletnich).

Pozostałe uchwały (ustawa o pożytku nie określa terminu ich przyjęcia):

- Uchwała o inicjatywie lokalnej – organ stanowiący może przyjąć taką uchwałę na wniosek, z własnej inicjatywy organu wykonawczego (lub na wniosek innego podmiotu mającego, zgodnie ze statutem jednostki samorządu terytorialnego, inicjatywę uchwałodawczą). Jeżeli organ wykonawczy nie przedłoży takiej uchwały z własnej inicjatywy, powinna zostać ona przyjęta, gdy mieszkańcy lub organizacje złożą pierwszy wniosek o inicjatywę lokalną (**więcej o inicjatywie lokalnej w roz. IV**).
- Uchwała o trybie powołania oraz sposobie funkcjonowania rady pożytku publicznego – w przypadku, gdy złożony zostanie wniosek o powołanie rady przez lokalne organizacje, a organ wykonawczy podejmie decyzję o jej powołaniu (**więcej o radach pożytku publicznego roz. VI**).

Kolejność tworzenia aktów prawnych, do których przygotowania i przyjęcia zobligowana jest administracja rządowa:

1. Zarządzenie o programie współpracy (do 30 listopada) – w programie współpracy umieszcza się opis sposobu konsultacji oraz opis powoływania komisji konkursowych.
2. Wszystkie etapy opracowywania i przygotowywania (w tym także konsultacje społeczne) projektów aktów prawnych przyjmowanych przez rząd opisuje Regulamin Pracy Rady Ministrów. Oprócz tego poszczególne ministerstwa mają zarządzenia w sprawie prowadzenia prac legislacyjnych. Opis sposobu konsultacji, który ma się znaleźć w zarządzeniu o programie współpracy powinien być zgodny z tym, co jest zawarte w ministerialnych zarządzeniach w sprawie prowadzenia prac legislacyjnych. Warto, aby zarządzenia te zawierały rozszerzone zapisy dotyczące konsultacji społecznych.

3. Zarządzenie w sprawie powołania komisji konkursowej – w przypadku organizowania konkursów przed administrację centralną (dla każdego konkursu ofert potrzebna jest osobna komisja).
4. Sporządzenie sprawozdania z realizacji programu współpracy, jego opublikowanie w BIP do 30 kwietnia po zakończeniu roku obowiązywania programu (dotyczy zarówno programów rocznych, jak i wieloletnich).

2. Zlecenie przez administrację realizacji zadań publicznych (tryb zlecenia, formy współpracy finansowej)

Częstą formą współpracy między organami administracji publicznej a organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 jest współpraca finansowa.

Organizacje mogą otrzymywać od organów administracji publicznej pieniądze na realizację zadań publicznych, np. w ramach otwartych konkursów ofert.

Zgodnie z ustawą możliwe są dwie formy współpracy finansowej:

- powierzenie zadania publicznego wraz z przekazaniem środków na jego realizację (art. 5 ust. 4 pkt 1 oraz art. 11 ust. 1),
- wspieranie zadania publicznego wraz z przekazaniem częściowego dofinansowania na jego realizację (art. 5 ust. 4 pkt 2 oraz art. 11 ust. 2).

Podstawowy tryb zlecenia realizacji zadań publicznych to otwarty konkurs ofert inicjowany przez organ administracji publicznej, chyba że przepisy odrębne przewidują inny tryb zlecenia (art. 11 ust. 2). W otwartym konkursie ofert mogą uczestniczyć organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 (art. 11 ust. 3). **Więcej o konkursie otwartym w roz. III.4.**

Obsługa otwartego konkursu ofert może również zostać zlecona organizacji pozarządowej lub podmiotowi wymienionemu w art. 3 ust. 3 (art. 11 ust. 2a). Oznacza to, że organ administracji publicznej może powierzyć organizacji zadanie polegające na przeprowadzeniu przez nią procedury otwartego konkursu. Wówczas to organizacja jest odpowiedzialna za ogłoszenie konkursu, nabór ofert, powołanie komisji konkursowej, przeprowadzenie procedury oceny. Jednak ostateczna decyzja o udzieleniu dotacji oraz o podpisaniu umowy z organizacjami wybranymi w takim konkursie należy do organu administracji publicznej.

Mimo że podstawowym trybem zlecenia realizacji zadań przez organizacje jest otwarty konkurs ofert – to organ administracji publicznej może wybrać inny tryb przewidziany przepisami prawa (np. zamówienie publiczne). Musi on jednak zapewnić wysoką jakość wykonania zadania (art. 11 ust. 4).

Ustawa wskazuje, że wspieranie i powierzanie zadań może nastąpić m.in. na zasadach i w trybie przepisów o partnerstwie publiczno-prywatnym albo na podstawie umów międzynarodowych, jeżeli na realizację zadania publicznego będą przekazywane niepodlegające zwrotowi środki ze źródeł zagranicznych (art. 11 ust. 5) – w Polsce na podstawie takich umów realizowane są zadania publiczne w ramach m.in. Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy czy Mechanizmów Norweskich.

Ustawa przewiduje także specjalny tryb zlecenia, z pominięciem trybu ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w przypadku (art. 11a i 11b):

- klęski żywiołowej,
- katastrofy naturalnej,
- awarii technicznej,
- ze względu na ochronę życia lub zdrowia ludzkiego,
- ze względu na ważny interes społeczny lub ważny interes publiczny.

Dwa ostatnie przypadki zastrzeżone są dla zlecenia zadań przez Prezesa Rady Ministrów.

Dodatkowo, minister spraw wewnętrznych może pominąć otwarty konkurs ofert w przypadku zlecenia zadań z zakresu ochrony ludności i ratownictwa specjalistycznego stowarzyszeniom o zasięgu ogólnokrajowym, jednostkom ochrony przeciwpożarowej oraz Polskiemu Czerwonemu Krzyżowi (art. 11c).

NOWELIZACJA USTAWY O POŻYTKU Z 2015 ROKU

Niezależnie jednak od tego, czy organ administracji rządowej skorzysta z otwartego konkursu ofert, czy zdecyduje się na specjalny tryb zlecenia

zadania publicznego, musi sformułować i ogłosić ofertę realizacji zadania publicznego, która zawiera takie same elementy, jak w przypadku ogłoszenia otwartego konkursu ofert (**więcej o tym w roz. III.4.**).

Jeżeli organ administracji publicznej chce skorzystać z tych specjalnych trybów zlecenia realizacji zadania publicznego, także musi zapewnić wysoką jakość wykonania tego zadania.

3. Oferta z inicjatywy własnej organizacji

Co do zasady otwarty konkurs ofert ogłaszany jest z inicjatywy organu administracji publicznej. W ustawie o pożytku przewidziany został jednak tryb zgłaszania ofert na realizację zadania publicznego z własnej inicjatywy organizacji. Ostatecznie jednak, jeżeli organ administracji publicznej uzna celowość realizacji zadania publicznego – zobowiązany jest ogłosić na takie zadanie konkurs ofert. Warto prześledzić tryb inicjatywy własnej, w przypadku gdy organ nie ogłasza konkursu na dane zadanie publiczne, a organizacja szuka sposobu, by doprowadzić do ogłoszenia takiego konkursu.

Na podstawie art. 12 organizacja pozarządowa lub podmiot wymieniony w art. 3 ust. 3 może złożyć wniosek o realizację zadania publicznego (np. prowadzenie świetlicy, dziennego domu pomocy, schroniska dla zwierząt), także takiego, które dotychczas realizowane było w inny sposób, w tym przez organy administracji publicznej.

Nie ma ustawowego wzoru wniosku oferty z inicjatywy własnej, zatem organizacja musi przygotować go samodzielnie. Powinien zawierać co najmniej: opis zadania przeznaczonego do realizacji i szacunkową kalkulację kosztów jego realizacji.

Organ administracji publicznej musi udzielić organizacji odpowiedzi w terminie jednego miesiąca od dnia wpłynięcia wniosku. Tryb rozpatrywania wniosku jest następujący:

1. Organ administracji publicznej rozpatruje celowość realizacji zadania przez organizację, biorąc pod uwagę:

- stopień, w jakim wniosek odpowiada priorytetowym zadaniom publicznym określonym w programie współpracy,
 - zapewnienie wysokiej jakości wykonania danego zadania,
 - środki, jakimi dysponuje organ na realizację zadań publicznych,
 - korzyści, jakie wynikają z faktu realizowania danego zadania przez organizację.
2. Informuje o podjętym rozstrzygnięciu.
 3. W przypadku stwierdzenia celowości informuje składającego wniosek o trybie zlecenia realizacji zadania oraz o terminie ogłoszenia otwartego konkursu ofert.

Warto uwzględnić wymienione kryteria oceny w składanym wniosku. Należy zatem uzasadnić, w jakim stopniu wniosek odpowiada priorytetowym zadaniom publicznym, jakie są gwarancje, że organizacja zapewni wysoką jakość wykonania zadania (np. dotychczasowe doświadczenie, posiadana kadra) oraz przedstawić korzyści wynikające z tego, że to organizacja realizować będzie to zadanie (zwłaszcza, jeśli wniosek dotyczy zadania dotychczas realizowanego przez organ administracji publicznej lub podmiot jemu podległy, np. ośrodek pomocy społecznej).

4. Otwarty konkurs ofert (ogłoszenie, składanie ofert, wyniki, kontrola, sprawozdanie)

Jak już wspomniano, podstawowym trybem zlecenia realizacji zadania publicznego organizacji pozarządowej lub podmiotowi wymienionemu w art. 3 ust. 3 jest otwarty konkurs ofert.

Ogłoszenie konkursu

Organ administracji publicznej ogłasza otwarty konkurs ofert poprzez ogłoszenie umieszczone (art. 13 ust. 1 i ust. 3):

- w Biuletynie Informacji Publicznej,
- w swojej siedzibie w miejscu przeznaczonym na zamieszczanie ogłoszeń,
- na swojej stronie internetowej.

Ogłoszenie otwartego konkursu ofert można zamieścić także w dzienniku lub tygodniku o zasięgu ogólnopolskim, regionalnym lub lokalnym, w zależności od rodzaju zadania publicznego (art. 13 ust. 4).

W ogłoszeniu powinny znajdować się następujące informacje (art. 13 ust. 2):

1. rodzaj zadania,
2. wysokość środków publicznych przeznaczonych na jego realizację,
3. zasady przyznawania dotacji,

4. terminy i warunki realizacji zadania,
5. termin składania ofert,
6. tryb i kryteria stosowane przy wyborze ofert oraz termin dokonania ich wyboru,
7. informacja o zrealizowanych przez organ administracji publicznej w roku ogłoszenia otwartego konkursu ofert i w roku poprzednim zadaniach publicznych tego samego rodzaju i związanych z nimi kosztami, ze szczególnym uwzględnieniem wysokości dotacji przekazanych organizacjom pozarządowym i podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3.

NOWELIZACJA USTAWY O POŻYTKU Z 2015 ROKU

Doprecyzowano przepisy dotyczące zlecenia realizacji zadania publicznego w formie tzw. regrantingu. Jeśli organ administracji publicznej decyduje się na tę formę współpracy, ogłoszenie o otwartym konkursie ofert powinno zawierać dodatkowe informacje o zasadach i warunkach zlecenia realizacji zadania (np. dodatkowe wymagania wobec organizacji, która chciałaby zostać operatorem projektu).

Więcej o regrantingu w roz. III.6.

Ponieważ wiele organizacji prowadzi działalność przez cały rok, a wydatkowanie finansów publicznych związane jest z rokiem budżetowym, ustawa o pożytku przewiduje możliwość ogłaszania otwartych konkursów ofert przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie projektu budżetu. Projekt budżetu przekazywany jest organowi stanowiącemu najpóźniej do 15 listopada roku poprzedzającego obowiązywanie budżetu. Zatem ogłaszanie konkursów ofert jest możliwe po tym terminie. Przepis ten dotyczy wyłącznie samorządu (art. 13 ust. 5).

Składanie ofert

Organizacja, chcąc wziąć udział w konkursie, zobowiązana jest złożyć ofertę na realizację zadania publicznego.

Oferta (jej wzór określa rozporządzenie MPiPS – Dz. U. z 2010 r., Nr 6, poz. 25) zawiera w szczególności następujące informacje (art. 14):

- szczegółowy zakres rzeczowy zadania publicznego proponowanego do realizacji,

- termin i miejsce realizacji zadania publicznego,
- kalkulację przewidywanych kosztów realizacji zadania publicznego,
- informację o wcześniejszej działalności organizacji pozarządowej lub podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 składających ofertę w zakresie, którego dotyczy zadanie publiczne,
- informację o posiadanych zasobach rzeczowych i kadrowych zapewniających wykonanie zadania publicznego oraz o planowanej wysokości środków finansowych na realizację danego zadania pochodzących z innych źródeł,
- deklarację o zamiarze odpłatnego lub nieodpłatnego wykonania zadania publicznego.

Termin składania ofert przez podmioty uprawnione do udziału w konkursie nie może być krótszy, niż 21 dni (art. 13 ust. 1).

Złożenie oferty wspólnej

Dwie (lub więcej) organizacje pozarządowe albo podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 mogą złożyć ofertę wspólną na realizację zadania publicznego (art. 14 ust. 2).

Oferta wspólna, oprócz elementów, które wymagane są w przypadku składania przez pojedynczą organizację, wskazuje także (art. 14 ust. 3):

- jakie działania w ramach realizacji zadania publicznego będą wykonywać poszczególne organizacje składające ofertę wspólną,
- sposób reprezentacji podmiotów składających ofertę wspólną.

Organizacje składające ofertę wspólną zawierają między sobą umowę, która określa zakres ich świadczeń składających się na realizację zadania publicznego. Umowę tę załącza się do umowy zawieranej, po wygraniu konkursu, z organem administracji publicznej (art. 14 ust. 4).

Składający ofertę wspólną ponoszą solidarną odpowiedzialność za zobowiązania w stosunku do organu administracji publicznej (art. 14 ust. 5). Zgodnie z Kodeksem cywilnym odpowiedzialność solidarna oznacza, że każda z organizacji odpowiada za całość zobowiązań, a organ administracji publicznej może dochodzić całości lub części roszczeń od wszystkich organizacji łącznie, od jednej z nich albo od każdej z osobna. Zaspokojenie roszczeń organu przez jedną lub niektóre z organizacji związanych ofertą wspólną zwalnia z odpowiedzialności pozostałe.

Rozpatrywanie ofert

Do rozpatrzenia ofert złożonych w ramach konkursu organ administracji publicznej zobowiązany jest powołać komisję konkursową. Komisja ma

charakter opiniodawczy, a ostateczne rozstrzygnięcie podejmuje organ wykonawczy administracji publicznej (art. 15 ust. 2a).

W skład komisji konkursowej wchodzi (art. 15 ust. 2b–2e):

- w przypadku jednostek samorządu terytorialnego – przedstawiciele organu wykonawczego tej jednostki,
- w przypadku organu administracji rządowej – przedstawiciele tego organu,
- osoby wskazane przez organizacje pozarządowe lub podmioty z art. 3 ust. 3, które nie składają oferty w ramach konkursu,
- nieobowiązkowo – eksperci z głosem doradczym.

W komisjach konkursowych mają zasiadać osoby wskazane przez organizacje. Nie muszą to być formalni reprezentanci organizacji – ustawa nie określa, w jaki sposób ma się odbywać delegowanie reprezentantów (dlatego można przyjąć różne formy, np. otwarte ogłoszenie w BIP lub wskazanie przez lokalną radę działalności pożytku publicznego).

NOWELIZACJA USTAWY O POŻYTKU Z 2015 ROKU

W ustawie dodano zapis, wyjaśniający wątpliwości związane z udziałem ekspertów w pracach komisji konkursowych (art. 15 ust. 2e i 2ea). Zgodnie z nowymi przepisami komisja konkursowa w czasie swojej pracy może korzystać z pomocy ekspertów, czyli osób posiadających specjalistyczną wiedzę z dziedziny obejmującej zakres zadań publicznych, których konkurs dotyczy. Osoby te uczestniczą w pracach komisji z głosem doradczym. Nie określono, w jaki sposób powinno się odbywać powołanie takiego eksperta. Może więc ono przyjąć różne formy. Istotne jednak wydaje się przy tym zachowanie zasad jawności i przejrzystości (np. podanie do publicznej wiadomości poprzez ogłoszenie na stronie BIP urzędu nazwisk ekspertów i ich kompetencji).

Wobec członków komisji konkursowej stosuje się przepisy kodeksu postępowania administracyjnego (KPA) o wyłączeniu pracownika. Na przykład dotyczy to sytuacji, kiedy urzędnik / urzędniczka lub jego małżonek / małżonka jest członkiem zarządu organizacji startującej w konkursie.

CYTAT Z KPA

Art. 24 § 1. Pracownik organu administracji publicznej podlega wyłączeniu od udziału w postępowaniu w sprawie:

- 1) w której jest stroną albo pozostaje z jedną ze stron w takim stosunku prawnym, że wynik sprawy może mieć wpływ na jego prawa lub obowiązki,*
- 2) swego małżonka oraz krewnych i powinowatych do drugiego stopnia,*
- 3) osoby związanej z nim z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli,*

4) w której był świadkiem lub biegłym albo był lub jest przedstawicielem jednej ze stron, albo w której przedstawicielem strony jest jedna z osób wymienionych w pkt 2 i 3,

5) w której brał udział w niższej instancji w wydaniu zaskarżonej decyzji,

6) z powodu której wszczęto przeciw niemu dochodzenie służbowe, postępowanie dyscyplinarne lub karne,

7) w której jedną ze stron jest osoba pozostająca wobec niego w stosunku nadrzędności służbowej.

§ 2. Powody wyłączenia pracownika od udziału w postępowaniu trwają także po ustaniu małżeństwa (§ 1 pkt 2), przysposobienia, opieki lub kurateli (§ 1 pkt 3).

Możliwe jest przeprowadzenie prac komisji konkursowej bez udziału osób wskazanych przez organizację, jeśli:

- żadna organizacja nie wskaże osób do komisji konkursowej lub
- wskazane osoby nie wezmą udziału w pracach tej komisji, lub
- wszystkie powołane w skład komisji konkursowej osoby podlegają wyłączeniu (ze względu na związek z organizacją, która złożyła ofertę, lub ze względu na przepisy KPA).

Organ administracji publicznej przy rozpatrywaniu ofert w konkursie otwartym bierze pod uwagę kryteria określone w art. 5 ust. 1. Ocena dotyczy m.in.:

- możliwości realizacji zadania publicznego przez organizację,
- przedstawionej kalkulacji kosztów,
- proponowanej jakości wykonania zadania i kwalifikacji osób, które będą je realizować,
- w przypadku wspierania – planowanego przez organizację wkładu własnego (wolontariuszy, pozyskanych nieodpłatnie rzeczy lub usług),
- dotychczasowego doświadczenia w zakresie współpracy z daną organizacją (np. rzetelności w zakresie składanych dotychczas sprawozdań).

Wyniki otwartego konkursu ofert

W otwartym konkursie ofert może zostać wybrana więcej niż jedna oferta (art. 15 ust. 2g).

Ogłoszenie wyników konkursu publikuje się w taki sam sposób, jak ogłoszenie o konkursie. Zawiera ono co najmniej następujące informacje (art. 15 ust. 2h):

- nazwę oferenta,
- nazwę zadania publicznego,
- wysokość przyznanych środków publicznych.

Uzasadnienia wyboru lub odrzucenia oferty może żądać każdy – nie musi być np. przedstawicielem organizacji biorącej udział w konkursie (art. 15

ust. 2i). Ustawa nie określa, w jakiej formie należy zwracać się o udzielenie takiej informacji. Nie wskazuje też, w jakiej formie urząd powinien odpowiedzieć na takie pytanie.

Maksymalny termin wystąpienia z żądaniem uzasadnienia wyboru lub odrzucenia oferty to 30 dni od dnia ogłoszenia wyników konkursu.

Zawarcie umowy na realizację zadania publicznego

Jeżeli w wyniku otwartego konkursu ofert organizacja została wybrana jako podmiot realizujący zadanie – zawiera ona z organem administracji publicznej umowę o wsparcie lub powierzenie realizacji zadania publicznego.

Organ jest zobowiązany zawrzeć umowę bez zbędnej zwłoki (art. 15 ust. 4). Umowę sporządza się według wzoru zgodnego z rozporządzeniem MPiPS (Dz. U. z 2010 r., Nr 6, poz. 25).

Zawierając umowę na realizację zadania publicznego, organizacja lub podmiot wymieniony w art. 3 ust. 3 zobowiązuje się do wykonania zadania publicznego w zakresie i na zasadach określonych w umowie (załącznikiem do umowy jest oferta złożona w ramach konkursu, która została przyjęta przez dany organ wraz z ewentualnie zaktualizowanym budżetem i harmonogramem). Organ administracji publicznej zobowiązuje się natomiast do przekazania dotacji na realizację tego zadania (art. 16 ust. 1).

NOWELIZACJA USTAWY O POŻYTKU Z 2015 ROKU

Doprecyzowano przepisy dotyczące zlecenia realizacji zadania w formie tzw. regrantingu. Jeśli organ administracji publicznej decyduje się na tę formę współpracy z organizacjami pozarządowymi lub podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3, wówczas umowa na realizację takiego zadania musi dodatkowo określać zasady i tryb przeprowadzenia konkursu na realizatorów projektów, w tym warunki i kryteria ich wyboru oraz zasady, sposób monitorowania i oceny realizowanych przez nich projektów (art. 16 ust. 1a).

Więcej o regrantingu w roz. III.6.

**Umowa zawarta między organizacją a organem musi mieć formę pisemną – inaczej jest nieważna (art. 16 ust. 2).
Może ona zostać zawarta na czas realizacji zadania przez organizację lub na czas określony – nie dłuższy niż 5 lat (art. 16 ust. 3).**

Organizacja w swoim systemie księgowym musi wyodrębnić ewidencję obrotów związanych z realizacją zadania publicznego na podstawie zawartej umowy (art. 16 ust. 5). Nie trzeba jednak zakładać oddzielnego subkonta w banku.

W umowie realizowanej na podstawie oferty wspólnej organizacji (więcej o ofercie wspólnej pisaliśmy wcześniej) wskazane są prawa i obowiązki każdej z organizacji lub podmiotów, w tym zakres ich świadczeń składających się na realizowane zadanie (art. 16 ust. 6).

Co do zasady, zadanie publiczne nie może być realizowane przez podmiot, który nie jest stroną umowy z organem administracji publicznej (art. 16 ust. 4). Organizacja może jednak przewidzieć w ramach swojej oferty zlecenie realizacji zadania:

- innej organizacji,
- podmiotowi z art. 3 ust. 3,
- lub innym podmiotom świadczącym usługi specjalistyczne. Jest to możliwe jednak pod warunkiem, że umowa na realizację zadania publicznego zezwala na wykonanie określonej części zadania przez taki podmiot.

NOWELIZACJA USTAWY O POŻYTKU Z 2015 ROKU

Powrócono do zapisów sprzed 2010 r., które nie budzą wątpliwości i jednoznacznie zezwalają na zlecenie usług potrzebnych do wykonania zadania publicznego z dotacji uzyskanej przez organizację na to zadanie. Chodzi zarówno o usługi tzw. techniczne (np. wydruk ulotek, usługi hotelowe, transportowe, księgowo), jak i merytoryczne (np. zatrudnienie zespołu muzycznego na festiwalu czy opłacenie pracy rehabilitantki, prowadzącej jednoosobową działalność gospodarczą). Obecnie udzielenie takiego zlecenia jest jednoznacznie możliwe, pod warunkiem, że przewiduje to umowa na realizację zadania publicznego.

Kontrola realizacji zadania

Organ administracji publicznej zlecający zadanie publiczne kontroluje i ocenia realizację zadania, w szczególności (art. 17):

- stan jego realizacji,
- efektywność, rzetelność i jakość wykonania,
- prawidłowość wykorzystania otrzymanych środków publicznych,
- prowadzenie dokumentacji określonej w przepisach i w postanowieniach umowy.

Sprawozdanie z realizacji zadania

Sprawozdanie z realizacji zadania publicznego musi zostać sporządzone w terminie 30 dni od dnia zakończenia realizacji zadania (art. 18 ust. 1). Okresem sprawozdawczym jest rok budżetowy (art. 18 ust. 2).

Oprócz sprawozdania rocznego / końcowego organ administracji publicznej może wezwać organizację do złożenia dodatkowego, częściowego sprawozdania w roku budżetowym. Nie może jednak żądać złożenia częściowego sprawozdania w terminie krótszym niż 30 dni od daty doręczenia wezwania (art. 18 ust. 3).

NOWELIZACJA USTAWY O POŻYTKU Z 2015 ROKU

Określono, co powinno zawierać sprawozdanie z realizacji zadania. Elementy obowiązkowe to (art. 18 ust. 4):

1. szczegółowy opis wykonania zadania publicznego, z uwzględnieniem osiągniętych celów oraz zrealizowanych działań,
2. zestawienie wydatków poniesionych na wykonanie zadania publicznego wraz ze wskazaniem źródeł ich finansowania,
3. informacja o poniesionych nakładach na wykonanie zadania publicznego z podziałem na wkład osobowy i rzeczowy.

Organizacje pozarządowe, które jako operatorzy projektu realizują zadania publiczne w formie tzw. regrantingu, zobowiązane są zawrzeć w sprawozdaniu dodatkowe informacje o realizatorach projektów i zrealizowanych przez nich projektach (art. 18 ust. 5).

Więcej o regrantingu w roz. III.6

Sprawozdanie składa się według wzoru określonego w rozporządzeniu MPiPS.

Unieważnienie konkursu ofert

Organ administracji publicznej unieważnia otwarty konkurs ofert, jeżeli:

- nie złożono żadnej oferty,
- żadna ze złożonych ofert nie spełniała wymogów zawartych w ogłoszeniu (art. 18a ust. 1).

Informację o unieważnieniu otwartego konkursu organ administracji publicznej podaje do wiadomości publicznej – zarówno w Biuletynie Informacji Publicznej, jak i na własnej stronie internetowej oraz w siedzibie urzędu w miejscu przeznaczonym na ogłoszenia.

N

NOWELIZACJA USTAWY O POŻYTKU Z 2015 ROKU

Wprowadzono przepis (art. 11 ust. 6), który precyzuje, co organ administracji samorządowej może zrobić w sytuacji, gdy otwarty konkurs ofert został unieważniony. Organ może wówczas ponownie ogłosić otwarty konkurs ofert lub zastosować tryb wynikający z innych przepisów (np. ustawy Prawo zamówień publicznych).

5. Tryb małych zleceń

Ustawa o pożytku przewiduje tryb uproszczony zlecenia zadań publicznych, czyli tzw. tryb małych zleceń (art. 19a). Umożliwia on zlecenie zadania z pominięciem trybu otwartego konkursu.

Tryb małych zleceń, w przeciwieństwie do otwartego konkursu, uruchamiany jest po złożeniu oferty przez organizację pozarządową lub podmiot wymieniony w art. 3 ust. 3, a nie z inicjatywy organu administracji publicznej.

Organizacja ubiegająca się o realizację zadania w trybie tzw. małych zleceń składa ofertę do organu wykonawczego jednostki samorządu terytorialnego według uproszczonego wzoru (art. 19a ust. 1 oraz art. 14).

Wcześniej, przed nowelizacją z 2015 r., przepisy sugerowały, że najpierw należy złożyć wniosek o udzielenie zlecenia w tym trybie, a następnie uzupełnić wniosek o ofertę.

Zadanie musi spełniać następujące warunki:

- musi dotyczyć przedsięwzięcia o charakterze lokalnym lub regionalnym,
- wysokość dofinansowania lub finansowania nie może przekroczyć 10 tys. zł,
- zadanie musi być zrealizowane w terminie nie dłuższym niż 90 dni.

Po złożeniu oferty przez organizację w ciągu 7 dni roboczych oferta zamieszczana jest w BIP, w siedzibie organu w miejscu przeznaczonym na zamieszczanie ogłoszeń oraz na stronie internetowej organu (art. 19a ust. 3). W ciągu 7 dni roboczych od zamieszczenia każdy ma możliwość zgłoszenia uwag do oferty (art. 19a ust. 4).

Po upływie tego terminu, po rozpatrzeniu uwag oraz uznaniu celowości zadania organ niezwłocznie zawiera z organizacją umowę na realizację zadania (art. 19a ust. 1 i 5).

Dla tak zleczanych zadań wprowadzone zostały dwa dodatkowe ograniczenia (art. 19a ust. 6 i 7):

- łączna kwota środków przekazanych w tym trybie dla jednej organizacji nie może w danym roku kalendarzowym przekroczyć 20 tys. zł,
- wysokość środków przyznanych przez organ wykonawczy w tym trybie nie może przekroczyć 20% dotacji planowanych w roku budżetowym na realizację zadań przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust 3.

NOWELIZACJA USTAWY O POŻYTKU Z 2015 ROKU

Wprowadzono możliwość stosowania uproszczonego wzoru oferty i sprawozdania z realizacji takich zadań oraz określono, z jakich informacji mają się one składać (art. 19a ust. 7a-7d).

Uproszczony wzór oferty zawiera w szczególności:

1. zakres rzeczowy zadania publicznego,
2. termin i określenie miejsca realizacji zadania publicznego,
3. szacunkową kalkulację kosztów realizacji zadania publicznego.

Uproszczony wzór sprawozdania zawiera:

1. opis wykonania zadania,
2. zestawienie wydatków finansowanych z dotacji.

Oba wzory określi rozporządzenie MPIPS.

Do umowy zawieranej w ramach trybu małych zleceń stosuje się te same regulacje, co do umów zawieranych w otwartym konkursie ofert (art. 19a ust. 8).

6. Regranting

Regranting to przekazanie dotacji otrzymanej przez organizację pozarządową lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 (za wiedzą i zgodą organu, który tej dotacji udzielił) innym organizacjom pozarządowym lub podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3.

To jeszcze jedna forma współpracy finansowej pomiędzy organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 a organami samorządu terytorialnego. Taka współpraca jest prawnie możliwa od 2010 r., kiedy po raz pierwszy w ustawie o pożytku znalazły się przepisy przewidujące taką możliwość. Budziły one jednak wątpliwości interpretacyjne, dlatego nowelizacją z 2015 r. doprecyzowano zapisy, umożliwiające prowadzenie regrantingu przez organy administracji publicznej.

N

NOWELIZACJA USTAWY O POŻYTKU Z 2015 ROKU

Do ustawy wprowadzono definicje operatora projektu, realizatora projektu oraz projektu. Opisano także, czym jest ta forma współpracy, nie wprowadzając jednak ustawowej definicji regrantingu (art. 2 pkt 5-7).

Operator projektu to organizacja pozarządowa lub podmiot wymieniony w art. 3 ust. 3, którym organ administracji publicznej zleca realizację zadania publicznego na szczególnych zasadach opisanych w art. 16a. Natomiast art. 16a stanowi, że operator projektu zleca realizację całości zadania publicznego, na które otrzymał dotację, realizatorom projektów wybranym w otwartym konkursie ofert.

Realizator projektu to organizacja pozarządowa lub podmiot wymieniony w art. 3 ust. 3, którym operator projektu zleca wykonanie projektu.

Projekt to zadanie publiczne, mieszczące się w opisanych w ustawie sferach pożytku publicznego (art. 4), realizowane przez realizatora projektu w sposób opisany w art. 16a.

W nowelizacji z 2015 r. jednoznacznie wskazano, że zlecenie realizacji zadania publicznego w tej formie odbywa się poprzez otwarty konkurs ofert (art. 16a. ust. 1). Doprecyzowano również przepisy o ogłaszaniu konkursu ofert, umowie na realizację zadania publicznego oraz sprawozdaniu z realizacji zadania w tych przypadkach, kiedy organ administracji publicznej zleca realizację zadania z wykorzystaniem tzw. regrantingu.

Decydując się na tę formę zlecenia realizacji zadania publicznego organ samorządu już w ogłoszeniu o otwartym konkursie ofert zobowiązany jest zamieścić dodatkowe informacje o zasadach i warunkach zlecenia realizacji zadania (art. 13 ust 2a). Mogą to być np. dodatkowe wymagania wobec organizacji, która chciałaby zostać operatorem.

Operator projektu przeprowadza konkurs na realizatorów projektów. Zasady i tryb przeprowadzenia tego konkursu, w tym warunki i kryteria wyboru realizatorów projektów oraz zasady, sposób monitorowania i oceny realizowanych przez nich projektów muszą zostać określone w umowie, którą operator projektu podpisuje z organem administracji samorządowej (art. 16 ust. 1a).

Wyniki konkursu przeprowadzanego przez operatora projektu są ogłaszane publicznie na jego stronie internetowej (art. 16a ust. 2).

Operator i realizator projektu zawierają umowę, w której realizator zobowiązuje się do wykonania projektu w zakresie i na zasadach określonych w tejże umowie, a operator – do przekazania środków finansowych na realizację projektu. Ma na to maksimum 14 dni od daty zawarcia umowy z realizatorem projektu (art. 16a ust. 3 i 4).

Operator sporządza sprawozdanie z realizacji zadania publicznego. Sprawozdanie to, oprócz standardowych elementów przewidzianych przepisami ustawy (art. 18 ust. 4), powinno zawierać dodatkowe informacje o realizatorach projektów oraz zrealizowanych projektach:

1. nazwy i adresy siedzib realizatorów projektów;
2. zrealizowany zakres rzeczowy projektów;
3. terminy realizacji projektów;
4. wysokość środków przekazanych na wykonanie poszczególnych projektów;
5. wysokość środków wykorzystanych na realizację poszczególnych projektów.

7. Informacja publiczna (BIP)

Organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3, wykonujące zadania publiczne lub dysponujące majątkiem publicznym, są obowiązane udostępniać informacje publiczne w BIP lub na swojej stronie www.

N

NOWELIZACJA USTAWY O POŻYTKU Z 2015 ROKU

Do ustawy o pożytku wprowadzono przepisy dotyczące udzielania informacji publicznej przez organizacje realizujące zadania publiczne lub dysponujące majątkiem publicznym (art. 4a - 4c).

Wprowadzone przepisy mają ułatwić organizacjom spełnienie wymogów określonych w Ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2014 r. poz. 782 i 1662) i wywiązanie się z obowiązku udostępniania informacji publicznej, jednak z uwzględnieniem specyfiki działalności organizacji pozarządowych i bez konieczności ponoszenia kosztów prowadzenia strony w Biuletynie Informacji Publicznej.

Zgodnie z nowymi przepisami organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3, z wyłączeniem stowarzyszeń jednostek samorządu terytorialnego, wykonujące zadania publiczne lub dysponujące majątkiem publicznym są obowiązane udostępniać informacje publiczne w co najmniej jednym z trzech wskazanych w ustawie sposobów:

- w Biuletynie Informacji Publicznej (BIP) na zasadach, o których mowa w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej,
- na stronie internetowej organizacji pozarządowej oraz podmiotu wymie-

- nionego w art. 3 ust. 3 z wyłączeniem stowarzyszeń jednostek samorządu terytorialnego;
- na wniosek, na zasadach określonych w ustawie o dostępie do informacji publicznej.

W ustawie o pożytku nie sprecyzowano, jakie informacje w szczególności organizacje powinny upubliczniać. Ponieważ jednak w zakresie nieuregulowanym ustawa o pożytku odsyła do ustawy o dostępie do informacji publicznej – należy kierować się jej zapisami.

Ustawa o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198) stanowi natomiast, że upubliczniane powinny być następującego rodzaju informacje:

- o statusie prawnym lub formie prawnej,
- o organizacji,
- o przedmiocie działalności i kompetencjach,
- o organach i osobach sprawujących w nich funkcje i ich kompetencjach,
- o strukturze własnościowej,
- o majątku, którym dysponują (w tym także o majątku pochodzącym ze źródeł publicznych, np. dotacji, oraz pożytkach z niego i jego obciążeniach),
- o zasadach działania (w tym m.in. sposobach przyjmowania i załatwiania spraw, stanie przyjmowanych spraw, kolejności ich załatwiania lub rozstrzygania, prowadzonych rejestrach, ewidencjach i archiwach oraz o sposobach i zasadach udostępniania danych w nich zawartych, naborze kandydatów do zatrudnienia na wolne stanowiska).

Forma informacji udostępnianych w Biuletynie Informacji Publicznej także podlega wymogom opisanym w ustawie o dostępie do informacji publicznej. Ponieważ ustawa o pożytku również tej kwestii nie reguluje osobno, wydaje się, że organizacje, kierując się zapisami ustawy o dostępie do informacji publicznej, również na swoich stronach internetowych (jeżeli decydują się na tę formę upubliczniania informacji) muszą zadbać o to, aby informacje:

- były oznaczone danymi określającymi podmiot udostępniający informację;

- zawierały dane określające tożsamość osoby, która wytworzyła informację lub odpowiada za jej treść;
- zawierały dane określające tożsamość osoby, która wprowadziła informację na stronę;
- zawierały oznaczenia czasu wytworzenia informacji i czasu jej udostępnienia.

Ponadto organizacje udostępniające informacje publiczne na swojej stronie muszą publikować te informacje w takiej formie, aby możliwe było określenie rzeczywistego czasu udostępnienia informacji.

Jeśli informacje publiczne (w ogóle lub jakaś szczególna) nie są opublikowane na stronie BIP organizacji pozarządowej – wówczas każdy obywatel ma prawo wystąpić do organizacji z wnioskiem o udostępnienie tej informacji. Udostępnienie na wniosek również odbywa się na zasadach opisanych w ustawie o dostępie do informacji publicznej.

W szczególności warto wiedzieć, że:

- wniosek może być złożony w formie ustnej i pisemnej,
- informacja publiczna jest udostępniana za darmo (osoba wnioskująca może zostać jedynie obciążona dodatkowymi kosztami związanymi z przygotowaniem informacji w takiej formie, w jakiej poprosiła o to we wniosku),
- informacja powinna zostać udostępniona bez zbędnej zwłoki, nie później niż w ciągu 14 dni od daty złożenia wniosku,
- jeżeli informacja nie może zostać udostępniona w formie, o jaką prosił wnioskodawca (bo organizacja np. nie dysponuje odpowiednimi możliwościami technicznymi) lub nie może zostać udostępniona w ustawowo przewidzianym czasie (bo jej przygotowanie w odpowiedniej formie wymaga więcej czasu) – wówczas organizacja jest obowiązana poinformować wnioskodawcę o tych sytuacjach i ustalić inną formę lub inną datę udostępniania informacji publicznej (nie może to być jednak dłużej niż 2 miesiące).

IV. Inicjatywa lokalna i zasady jej działania²

1. Czym jest inicjatywa lokalna

Inicjatywa lokalna to forma współpracy jednostek samorządu terytorialnego z ich mieszkańcami, w celu wspólnego realizowania zadania publicznego na rzecz społeczności lokalnej (art. 2 pkt. 4).

Obywatele, którzy uznają, że na zamieszkiwanym przez nich terenie konieczna jest określona inwestycja lub działania, występują z wnioskiem w tej sprawie do organu wykonawczego jednostki samorządu terytorialnego. Z wnioskiem takim mieszkańcy mogą wystąpić jako grupa nieformalna lub za pośrednictwem lokalnej organizacji (art. 19b ust. 1).

Zakres zadań, które mogą być realizowane poprzez inicjatywę lokalną, został określony w ustawie dość szeroko (art. 19 ust. b1 pkt 1–6). Może to być:

- budowa, rozbudowa lub remont dróg, kanalizacji, sieci wodociągowej, stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego, a także budynków oraz obiektów małej architektury,
- działalność charytatywna,
- podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej,
- pielęgnowanie polskości oraz rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej,
- działalność na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego, kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego,
- promocja i organizacja wolontariatu,
- edukacja, oświata i wychowanie,
- działalność w sferze kultury fizycznej i turystyki, ochrony przyrody, w tym zieleni w miastach i wsiach, porządku i bezpieczeństwa publicznego.

² Więcej o inicjatywie lokalnej w poradniku z serii 3w*: „Jak korzystać z inicjatywy lokalnej? Informacje dla obywateli, mieszkańców i samorządów”, Ł. Waszak, Stowarzyszenie Klon/Jawor, Warszawa 2014.

NOWELIZACJA USTAWY O POŻYTKU Z 2015 ROKU

Rozszerzono możliwość wykorzystania inicjatywy lokalnej do działań podejmowanych nie tylko wobec obiektów stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego, ale także wobec budynków oraz obiektów małej architektury (np. parki, place zabaw), należących np. do wspólnot mieszkaniowych (art. 19b ust. 1 pkt 1).

Inicjatywa lokalna to forma realizacji zadań publicznych przez samorząd i mieszkańców. Polega na tym, że obywatele przychodzą do swojego urzędu nie tylko z pomysłem na realizację konkretnego przedsięwzięcia, ale deklarują współudział w jego realizacji (art. 19c). Współudział może polegać na świadczeniu pracy społecznej, na świadczeniach pieniężnych lub rzeczowych. Świadczeniem pieniężnym są wpłaty na rachunek gminy, które będą przeznaczone na realizację danego przedsięwzięcia. Świadczeniem rzeczowym może być np. dokumentacja budowlana wykonana na zlecenie mieszkańców, która posłuży gminie do zrealizowania inwestycji, nagrody w konkursie podczas festynu, ławki do parku zakupione przez inicjatorów (art. 19e).

2. Zasady działania inicjatywy

Aby ta forma realizacji zadań publicznych mogła działać, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego powinien uchwalić tryb i szczegółowe kryteria oceny wniosków o realizację zadania publicznego (art. 19c ust. 1).

Dokument taki może zawierać, np.:

- wymagania dotyczące wkładu pracy społecznej wnioskodawców w realizację inicjatywy lokalnej,
- rodzaje świadczeń akceptowane jako wkład własny – ustawa wymienia pracę społeczną, świadczenia pieniężne lub rzeczowe, ale to rada ustala w uchwale, które z nich są dopuszczalne w danym samorządzie i jaki jest minimalny wymagany poziom partycypacji,
- terminy składania wniosków o realizację inicjatywy lokalnej – może być to nieustanny nabór, w ramach którego wnioski są rozpatrywane na bieżąco przez organ wykonawczy, ale można też przyjąć formę swego rodzaju konkursu, w ramach którego wszystkie wnioski muszą wpłynąć w jednym czasie, a organ wykonawczy, wykorzystując ustalone kryteria, wybiera najlepsze wnioski,
- formę wniosku – uchwała może określić, jakie elementy musi zawierać wniosek, może też przyjąć druki formularzy, na których wniosek musi być złożony, jeśli ma zostać rozpatrzony w trybie inicjatywy lokalnej,
- kryteria oceny, mogą to być, np. wielkość wkładu mieszkańców w realizację inicjatywy, liczebność grupy wnioskującej o realizację inicjatywy czy

liczba beneficjentów realizowanego zadania. Do kryteriów oceny może należeć też sfera, w której zadanie jest realizowane. Dla jednej gminy priorytet stanowi budowa sieci kanalizacyjnej, dla innej działania edukacyjne. Zgodność inicjatywy z priorytetami samorządu może być również kryterium oceny.

Wniosek ocenia organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego. Bierze pod uwagę szczegółowe kryteria oceny (uchwalone wcześniej przez organ stanowiący) oraz celowość wniosku z punktu widzenia potrzeb społeczności lokalnej (art. 19c ust. 2). Jeśli uzna, że realizacja wnioskowanego zadania jest potrzebna na danym terenie, zawiera z wnioskodawcą umowę na czas określony o wykonanie inicjatywy lokalnej (art. 19d).

Wzór umowy

Ustawa nie narzuca wzoru umowy o realizację inicjatywy lokalnej, pozostawiając swobodę jej kształtowania stronom z wykorzystaniem przepisów Kodeksu cywilnego. W umowie powinny zostać opisane m.in. zobowiązania wnioskodawcy, które mogą polegać na świadczeniu pracy społecznej, na świadczeniach pieniężnych lub rzeczowych, oraz zobowiązania samorządu, który może przekazać mieszkańcom rzeczy potrzebne do wykonania inicjatywy lokalnej (np. sprzęt budowlany potrzebny do remontu nawierzchni ulicy albo sadzonki do nasadzeń zieleni) na czas trwania umowy (art. 19f). Jeśli rolą samorządu będzie sfinansowanie części realizacji zadania, musi to znaleźć odzwierciedlenie w umowie. Dokumenty potrzebne do przeprowadzenia inicjatywy lokalnej (np. harmonogram prac i kosztorys) opracowują wspólnie organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego i wnioskodawca (art. 19g). Szczegółowy podział obowiązków przy opracowywaniu tych dokumentów również będzie określony w umowie.

Ustawa o pożytku nie definiuje żadnej obowiązkowej formy umowy dotyczącej sposobu przekazania przez samorząd rzeczy na wykonanie inicjatywy lokalnej.

Jeśli rolą samorządu w ramach realizacji inicjatywy lokalnej będzie zabezpieczenie wkładu finansowego, to nie trafi on do wnioskodawców, tylko jest wydatkowany bezpośrednio przez organ wykonawczy zgodnie z Prawem

Pamiętaj, że przy realizacji inicjatywy lokalnej samorząd nie przekazuje wnioskującym mieszkańcom lub organizacjom pieniędzy (dotacji). Wspiera ich w inny sposób – rzeczowo, organizacyjnie.

zamówień publicznych. Oznacza to jednak, że władze lokalne muszą przewidzieć w swoim budżecie środki na realizację takich zadań. Ponieważ trudno jest z wyprzedzeniem zaplanować, z jakimi inicjatywami mogą zgłosić się mieszkańcy (i jak kosztownymi) – możliwe, że w praktyce inicjatywy takie będą realizowane dopiero w kolejnym roku budżetowym. W takim przypadku warto wypracować system, w którym mieszkańcy będą mieli szansę zgłosić swe inicjatywy przed ostatecznym uchwaleniem budżetu, tak, aby można było w nim uwzględnić wydatki związane z inicjatywami.

Można wyznaczyć w uchwale rady termin na zgłaszanie takich inicjatyw na tyle wcześnie, by ich konsekwencje finansowe uwzględnić w budżecie na kolejny rok. Inną możliwością jest zaplanowanie środków na lokalne inicjatywy w poszczególnych działach budżetu bez przypisywania ich do konkretnych zadań. Można też zaplanować w budżecie rezerwę celową na realizację inicjatyw lokalnych, którą uruchamiać będzie organ wykonawczy w przypadku decyzji o realizacji inicjatywy. To ostatnie rozwiązanie wydaje się najbardziej elastyczne i najlepiej dostosowane do specyfiki tej formy realizacji zadań publicznych.

Z przepisów ustawy wynika, że jedną z form wsparcia inicjatywy lokalnej stanowi użyczenie rzeczy koniecznych do wykonania zadania. W art. 19f

mowa jest o tym, że są one udzielane na czas trwania umowy – czyli realizacji zadania. Jednocześnie art. 19h, odwołując się w sprawach nieuregulowanych w ustawie o pożytku do Kodeksu cywilnego, wskazuje, iż strony mają większą swobodę w umownym kształtowaniu swoich relacji i nie muszą się ograniczać wyłącznie do form wsparcia wymienionych we wcześniejszych artykułach.

Współfinansowanie realizacji

Formuła inicjatywy lokalnej nie wyklucza również współfinansowania realizacji zadania. W takim przypadku po stronie inicjatorów może się pojawić dowolny wkład własny (praca społeczna, świadczenia pieniężne lub rzeczowe), zaś po stronie samorządu podjęcie zobowiązania do sfinansowania nie pokrytej przez inicjatorów części zadania. Przykładem może być realizacja przez samorząd inwestycji na podstawie dokumentacji sporządzonej przez inicjatorów lub po prostu realizacji inwestycji, co do której inicjatorzy zobowiążą się do pokrycia 20% kosztów realizacji, pozostałe 80% pokryje samorząd. Inicjatorzy, w tej sytuacji wpłacają środki (w terminach określonych w umowie) na rachunek gminy. Całość środków jest wydatkowana zgodnie z prawem zamówień publicznych.

Inicjatywa lokalna a program współpracy

Inicjatywa lokalna powinna zostać wpisana do programu współpracy z organizacjami. Zgodnie z nowelizacją ustawy umowa o wykonanie inicjatywy lokalnej to jedna z możliwych form współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi. Warto jednak zauważyć, że inicjatorem takiej umowy nie jest samorząd, ale mieszkańcy danego terenu (samorządu) – samodzielnie lub za pośrednictwem organizacji.

V. Organizacje pożytku publicznego³

Status organizacji pożytku publicznego (OPP) jest statusem nadawanym przez sąd (KRS) i jest niezależny od formy prawnej organizacji pozarządowej (art. 22 ust. 2–3).

O status organizacji pożytku publicznego mogą wnioskować organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 pkt. 1 i 4 (organizacje kościelne oraz niektóre spółki i kluby sportowe będące spółkami) po spełnieniu warunków określonych w ustawie.

Aby uzyskać status OPP podmiot zobowiązany jest złożyć wniosek do Krajowego Rejestru Sądowego (art. 22 ust. 2). Więcej o rejestracji statusu OPP w tym podrozdziale oraz w serwisie **poradnik.ngo.pl**.

Za podawanie nieprawdziwej informacji, iż organizacja posiada status OPP, osoby działające w imieniu tej organizacji mogą zostać ukarane grzywną (na podstawie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia).

1. Warunki uzyskania statusu OPP

Status OPP może uzyskać organizacja, która:

1. Co najmniej przez dwa lata przed złożeniem wniosku prowadzi działalność pożytku publicznego w sferze pożytku publicznego (**więcej o tym, co to oznacza w roz. V.1**). Musi udokumentować ciągłość prowadzenia działalności pożytku publicznego poprzez przedstawienie stosownych dokumentów, np. sprawozdań merytorycznych, finansowych z ostatnich dwóch lat (są dołączane do wniosku do KRS).
2. Prowadzi działalność pożytku publicznego, czyli działalność społecznie użyteczną w sferze zadań publicznych określonych w art. 4 ust. 1 ustawy o pożytku.

³ Więcej informacji dla OPP w poradniku z serii 3w* „Organizacje pożytku publicznego. Uzyskanie statusu OPP, przywileje, obowiązki, kontrola”, M. Chrzczonowicz, Stowarzyszenie Klon/Jawor, Warszawa 2015.

3. Prowadzi działalność na rzecz ogółu społeczności lub określonej grupy podmiotów, pod warunkiem, że grupa ta jest wyodrębniona ze względu na szczególną sytuację życiową lub materialną w stosunku do społeczeństwa. W przypadku stowarzyszenia jego działalność nie może być prowadzona wyłącznie na rzecz jego członków. Oznacza to, że stowarzyszenie musi część swoich działań kierować do odbiorców spoza organizacji.

4. Jeśli podmiot ubiegający się o status OPP prowadzi działalność gospodarczą, to musi ona mieć charakter dodatkowy w stosunku do działalności pożytku publicznego (warto wpisać to wprost do statutu).

Podmiot ubiegający się o status organizacji pożytku publicznego musi też (art. 20 ust. 1 pkt 3–6):

1. wykazać nadwyżkę przychodów nad kosztami przeznaczoną na działalność pożytku publicznego (warto wpisać to wprost do statutu),

2. mieć statutowy kolegialny organ kontroli lub nadzoru, odrębny od zarządu i niepodlegający mu w zakresie wykonywania swoich zadań,

3. a członkowie organu kontroli lub nadzoru (komisji rewizyjnej, rady fundacji, itp.):

- nie mogą być członkami organu zarządzającego ani pozostawać z nimi w związku małżeńskim, we wspólnym pożyciu, w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości służbowej,
 - nie mogą być skazani prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe,
 - mogą otrzymywać z tytułu pełnienia funkcji w tym organie zwrot uzasadnionych kosztów lub wynagrodzenie w wysokości nie wyższej niż przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw ogłoszone przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za rok poprzedni,
4. natomiast członkowie organu zarządzającego (zarządu) nie mogą być skazani prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe.

Statut lub inne akty wewnętrzne organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 pkt. 1 i 4 (np. uchwała odpowiednich władz), muszą zabraniać:

- udzielania pożyczek lub zabezpieczania zobowiązań majątkiem organizacji w stosunku do jej członków, członków organów lub pracowników oraz osób, z którymi członkowie, członkowie organów oraz pracownicy organizacji pozostają w związku małżeńskim, we wspólnym pożyciu albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii bocznej do drugiego stopnia albo są związani z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli, zwanych dalej „osobami bliskimi”,
- przekazywania ich majątku na rzecz ich członków, członków organów lub pracowników oraz ich osób bliskich, na zasadach innych niż w stosunku

do osób trzecich, w szczególności, jeżeli przekazanie to następuje bezpłatnie lub na preferencyjnych warunkach,

- wykorzystywania majątku na rzecz członków, członków organów lub pracowników oraz ich osób bliskich na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich, chyba że to wykorzystanie bezpośrednio wynika z celu statutowego,
- zakupu towarów lub usług od podmiotów, w których uczestniczą członkowie organizacji, członkowie jej organów lub pracownicy oraz ich osób bliskich, na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich lub po cenach wyższych niż rynkowe.

Jeżeli organizacja pozarządowa lub inny podmiot uzyskają status OPP, są zobowiązane do ciągłego spełniania wszystkich wymienionych kryteriów (łącznie z przedmiotem działalności oraz „dodatковым” charakterem działalności gospodarczej). Zasady te obowiązują nie tylko przy ubieganiu się o status OPP, ale też przez cały czas jego posiadania.

Status OPP traci się z chwilą skreślenia tego statusu w KRS (art. 22 ust. 4).

2. Ubieganie się o status OPP, czyli o rejestracji statusu w KRS

Wniosek o nadanie statusu OPP składa się z urzędowych formularzy, załączników i dokumentów.

Stowarzyszenia i fundacje zarejestrowane już w KRS, składają następujące **formularze:**

- KRS-Z20 – wniosek o zmianę danych w Krajowym Rejestrze Sądowym – FUNDACJA, STOWARZYSZENIE, INNA ORGANIZACJA SPOŁECZNA LUB ZAWODOWA,
- KRS-W-OPP – działalność pożytku publicznego.

Organizacje, które nie mają obowiązku rejestracji w KRS (np. organizacje kościelne, kluby sportowe), składają formularze:

- KRS-W21 – wniosek o rejestrację podmiotu w rejestrze stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji, publicznych zakładów opieki zdrowotnej – ORGANIZACJA POŻYTKU PUBLICZNEGO,
- KRS-W-OPP – działalność pożytku publicznego.

Formularze rejestrowe można pobrać ze strony: www.ms.gov.pl lub serwisu **poradnik.ngo.pl**. Formularze nie muszą być oryginalne, kolorowe, mogą być wydrukowane lub skserowane.

Dokumenty, które mogą być wymagane przez KRS⁴:

- dokumenty potwierdzające, że organizacja prowadzi działalność pożytku publicznego od co najmniej dwóch lat (mogą to być sprawozdania merytoryczne i finansowe, ale także sprawozdanie z działań podejmowanych przez organizację w ostatnich dwóch latach); można dołączyć rekomendacje, artykuły prasowe, informacje zamieszczane w mediach społecznościowych o organizacji i wszystkie inne dokumenty, które stanowią dowody prowadzenia działalności pożytku publicznego w wymaganym czasie,
- oświadczenia członków organu kontroli lub nadzoru o niekaralności oraz braku pokrewieństwa, powinowactwa, wspólnego pożycia i podległości służbowej wobec członków zarządu,
- oświadczenia członków zarządu o niekaralności,
- oświadczenie członków zarządu, że nadwyżka przychodów nad kosztami jest przeznaczana w całości na działalność pożytku publicznego,
- statut składamy jedynie wówczas, kiedy organizacja zmieniła zapisy statutowe, dostosowując je do wymogów ustawy,
- uchwała, protokół dotyczące podjętych zmian – jeżeli dokonywano zmiany statutu bądź jakiegś innej zmiany, którą jednocześnie zgłaszamy, np. zmiana składu władz.

Jeśli organizacja prowadzi działalność gospodarczą składa również:

- oświadczenie członków zarządu o tym, że działalność gospodarcza jest dodatkowa (służebna) w stosunku do działalności pożytku publicznego,
- dowód opłaty za zmianę w rejestrze.

Pomimo tego, że statut organizacji (lub inny akt wewnętrzny) określa ogólne zasady obowiązujące osoby zasiadające we władzach OPP, to do wniosku o nadanie statusu OPP załącza się oświadczenia członków władz (członków zarządu oraz organu kontroli wewnętrznej) o spełnianiu tych wymagań (np. o niekaralności).

4 Liczba i rodzaj wymaganych dokumentów może być różna w poszczególnych wydziałach KRS.

Przykładowe wzory oświadczeń członków organu kontroli wewnętrznej i zarządu oraz wskazówki, jak wypełnić formularz KRS-W-OPP można znaleźć w serwisie **poradnik.ngo.pl**.

Jeśli OPP chce prowadzić zarówno działalność nieodpłatną, jak i odpłatną, powinna informację o rodzajach tych działalności zapisać w statucie. Oznacza to, że w statucie przy sposobach realizacji celów statutowych powinna pojawić się informacja czy są one realizowane w ramach nieodpłatnej czy w ramach odpłatnej działalności pożytku publicznego.

Pamiętaj, że zakres działalności nieodpłatnej i odpłatnej może być taki sam, natomiast działalność odpłatna nie może pokrywać się z działalnością gospodarczą.

Opłaty za wniosek w KRS

Podmiot ubiegający się o status OPP nie ponosi z tego tytułu opłat (art. 95 ust. 1 pkt 7 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych).

Jeśli podmiot ubiegający się o status OPP prowadzi działalność gospodarczą to płaci za złożenie wniosku o nadanie statusu OPP oraz za Monitor Sądowy i Gospodarczy.

3. Sprawozdawczość OPP

Każda organizacja, w tym także organizacja mająca status OPP, ma obowiązek sporządzenia i zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego. Organizacje pożytku publicznego dodatkowo mają także obowiązek sporządzenia rocznego sprawozdania merytorycznego.

Sprawozdanie merytoryczne

Roczne sprawozdanie merytoryczne sporządza się zgodnie z wzorami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 lutego 2013 r. w sprawie wzorów rocznego sprawozdania merytorycznego oraz rocznego uproszczonego sprawozdania merytorycznego z działalności organizacji pożytku publicznego. W zależności od wysokości przychodów OPP składa sprawozdanie albo w podstawowej wersji (powyżej 100 tys. zł przychodu), albo uproszczonej (przy przychodzie do 100 tys. zł). Sprawozdanie zawiera najważniejsze informacje o działalności pożytku publicznego danej OPP w okresie sprawozdawczym oraz o wydatkowaniu pieniędzy pochodzących z 1% podatku.

Podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 pkt. 1 ustawy o pożytku (np. tzw. organizacje kościelne) posiadające status OPP sporządzają sprawozdanie merytoryczne jedynie z wyodrębnionej działalności pożytku publicznego oraz podają je do publicznej wiadomości w sposób umożliwiający zapoznanie się z tym sprawozdaniem przez zainteresowane osoby.

Sprawozdanie merytoryczne, a także sprawozdanie finansowe, umieszczane są w bazie sprawozdań prowadzonej przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.

NOWELIZACJA USTAWY O POŻYTKU Z 2015 ROKU

Zarówno sprawozdanie merytoryczne, jak i finansowe, OPP zamieszcza w bazie MPiPS po raz pierwszy za rok, w którym uzyskała status organizacji pożytku publicznego (art. 23 ust. 2c).

Za informacje techniczne związane z rejestracją, logowaniem, poruszeniem się po bazie sprawozdań odpowiada Departament Pożytku Publicznego. Warto też zapoznać się z instrukcją obsługi bazy zamieszczoną na stronie pozytek.gov.pl.

Sprawozdanie finansowe

Roczne sprawozdanie finansowe sporządza się według zasad określonych w ustawie o rachunkowości. Podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 pkt. 1 (np. kościelne osoby prawne), posiadające status OPP, sporządzają sprawozdanie finansowe jedynie z wyodrębnionej działalności pożytku publicznego.

Sprawozdanie finansowe musi sporządzić każda organizacja do końca trzeciego miesiąca od dnia bilansowego (dnia zakończenia roku finansowego), czyli dla większości organizacji do 31 marca. Następnie sprawozdanie finansowe musi zostać zatwierdzone przez władze organizacji (np. walne zebranie, radę fundacji – w zależności od zapisów w jej statucie) najpóźniej

do końca szóstego miesiąca od dnia zakończenia roku obrotowego, czyli dla większości organizacji do 30 czerwca.

Po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego kolejnym krokiem organizacji pożytku publicznego jest przekazanie sprawozdań do odpowiednich urzędów. I tak OPP mają obowiązek:

1. Przesłać sprawozdanie finansowe wraz z uchwałą zatwierdzającą do urzędu skarbowego w ciągu 10 dni od zatwierdzenia (najpóźniej do 10 lipca).
2. Opublikować (zamieścić) sprawozdanie merytoryczne i zatwierdzone sprawozdanie finansowe w internetowej bazie sprawozdań prowadzonej przez MPiPS (<http://pozytek.gov.pl>) w terminie:
 - do 15 lipca – dotyczy to OPP, których rok obrotowy jest taki sam jak rok kalendarzowy,
 - do 30 listopada – dotyczy to OPP, których rok obrotowy różni się od roku kalendarzowego,
3. OPP prowadząca działalność gospodarczą przesyła sprawozdanie finansowe wraz z uchwałą zatwierdzającą także do KRS w ciągu 15 dni od zatwierdzenia (najpóźniej do 15 lipca).

N**NOWELIZACJA USTAWY O POŻYTKU Z 2015 ROKU**

Zmieniły się zasady publikowania sprawozdań przez OPP, których rok obrotowy różni się od roku kalendarzowego. Do tej pory miały one na to 15 dni od dnia zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego, obecnie wyznaczono datę dzienną dla wszystkich tych OPP – do 30 listopada roku następującego po roku, za który jest składane sprawozdanie finansowe i merytoryczne (art.23 ust. 6b).

Wprowadzono też ułatwienia sprawozdawcze dla fundacji posiadających status OPP. Od 2015 roku fundacje OPP, które sporządziły i zamieściły sprawozdanie merytoryczne OPP w bazie sprawozdań nie muszą robić i przysyłać sprawozdania z działalności fundacji (w papierowej wersji) do swojego ministra właściwego ds. fundacji. Wystarczy wypełnienie obowiązku sprawozdawczego wynikającego z posiadania statusu OPP.

Obowiązkiem OPP jest także upublicznienie rocznego sprawozdania merytorycznego i finansowego na stronie internetowej organizacji. Dodatkowo sprawozdania można też wyłożyć w siedzibie organizacji. Umożliwia to zapoznanie się z ich treścią przez wszystkie zainteresowane osoby.

Publikacja sprawozdań w bazie MPiPS

OPP muszą opublikować sprawozdanie merytoryczne oraz finansowe w bazie sprawozdań prowadzonej przez MPiPS w terminie:

- do 15 lipca – dotyczy to OPP, których rok obrotowy jest taki sam jak rok kalendarzowy, czyli większości z nich,
- do 30 listopada – dotyczy to OPP, których rok obrotowy różni się od roku kalendarzowego.

Konsekwencje niezłożenia sprawozdań w terminie

Jeśli OPP nie przesłała sprawozdania merytorycznego i finansowego w ustawowym terminie do właściwych urzędów lub przesłała je, ale są one niepełne, budzą wątpliwości, to organizację czekają sankcje. I tak:

- Za nieopublikowanie zatwierdzonego sprawozdania finansowego i sprawozdania merytorycznego na stronie internetowej MPiPS (<http://pozytek.gov.pl>) w ustawowym terminie (opisujemy je wcześniej) OPP nie zostanie zamieszczona w wykazie organizacji pożytku publicznego uprawnionych do otrzymywania 1% podatku za dany rok. Dotyczy to tych organizacji, które uzyskały status OPP w latach wcześniejszych niż rok, który jest rozliczany.
- W pozostałych przypadkach (przepisy ich nie określają, ale może chodzić np. o przesłanie sprawozdania niepełnego lub błędnie sporządzonego) minister pracy wzywa organizację do zaniechania naruszeń oraz przedstawienia niezbędnych wyjaśnień dotyczących naruszenia obowiązków sprawozdawczych. Jeżeli OPP nie zastosuje się do wezwania MPiPS w ciągu 30 dni od daty ich przedstawienia, minister występuje z wnioskiem do KRS o wykreślenie jej statusu OPP.

Jeśli organizacja pożytku publicznego utraci status OPP na wniosek ministra, to ponownie może złożyć wniosek o nadanie statusu OPP dopiero po dwóch latach od momentu wykreślenia informacji o statusie OPP z KRS.

Audyt

OPP są także zobowiązane do badania i ogłaszania swoich sprawozdań finansowych, czyli audytu (art. 64 pkt 4 ustawy o rachunkowości), jeżeli w roku poprzednim spełniały co najmniej dwa z następujących kryteriów (art. 23 ust. 7):

- zatrudniały w przeliczeniu na pełne etaty co najmniej 50 osób,
- miały sumę aktywów bilansu o wartości co najmniej 2,5 mln euro,
- miały przychód netto o wartości co najmniej 5 mln euro.

Ponadto minister finansów, Rozporządzeniem z dn. 23 grudnia 2004 r. wprowadził obowiązek badania sprawozdań finansowych niektórych OPP przez biegłego rewidenta.

Obowiązek ten dotyczy organizacji, które spełniają łącznie trzy kryteria:

- realizują zadania publiczne zlecone w formie powierzenia lub wspierania wykonania zadania,
- otrzymały w roku obrotowym łączną kwotę dotacji na realizację tych zadań w wysokości co najmniej 50 tys. zł,
- osiągnęły w roku obrotowym przychód w wysokości co najmniej 3 mln zł.

4. Inne obowiązki OPP związane z 1%

Promocja 1% podatku

OPP, jak każda inna organizacja, może promować swoje działania, w tym namawiać do przekazywania na jej rzecz 1% podatku dochodowego od osób fizycznych. Jednak trzeba pamiętać o zamieszczaniu na materiałach promocyjnych informacji, że są one finansowane albo współfinansowane ze środków pochodzących z 1% podatku, o ile oczywiście taka sytuacja ma miejsce (art. 27c ust. 1).

Za nieprzestrzeganie przepisów dotyczących promocji OPP grozi kara grzywny (art. 50d).

NOWELIZACJA USTAWY O POŻYTKU Z 2015 ROKU

Wprowadzono wymogi wobec programów komputerowych ułatwiających rozliczanie podatku PIT i sporządzanie zeznania podatkowego. Muszą one zawierać informacje o tym, czy osoba rozliczająca PIT za pomocą takiego programu może czy też nie może wybrać organizację, na rzecz której chce przekazać 1% podatku (czy istnieje możliwość swobodnego wyboru i samodzielnego wpisania numeru KRS organizacji pożytku publicznego). Innymi słowy, program do rozliczania PIT, który pozwala na przekazanie 1% podatku na rzecz tylko jednej konkretnej organizacji, musi zawierać informację na ten temat. Również program, który daje możliwość swobodnego wyboru organizacji pożytku publicznego, powinien zawierać stosowną informację (art. 27c ust. 2).

Treść, formę oraz sposób, w jaki należy umieścić informacje o finansowaniu materiałów promujących organizacje pożytku publicznego z 1% podatku oraz informacje wymagane na programach komputerowych do rozliczania PIT określa rozporządzenie ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, czyli obecnie ministra pracy i polityki społecznej (art. 27c ust. 3).

Nowelizacja ustawy o pożytku z 5 sierpnia 2015 r. wprowadziła regulacje dotyczące zbierania 1% przez OPP na rzecz organizacji, które nie mają tego statusu (w tym kary za zbieranie 1% na nieuprawnione do tego OPP).

Zgodnie z nowymi zasadami OPP, która znajduje się w wykazie uprawnionych organizacji, nie może namawiać do przekazania środków z 1% podatku za jej pośrednictwem na rzecz innej OPP, która nie została uwzględniona w wykazie.

NOWELIZACJA USTAWY O POŻYTKU Z 2015 ROKU

Również OPP, której nie ma w wykazie (np. z powodu nieterminowej publikacji sprawozdań) nie może zbierać środków z 1% podatku za pośrednictwem innej OPP, która jest w wykazie. Oznacza to zakazanie praktyk związanych z pośrednictwem OPP w zbieraniu 1% podatku na inne organizacje.

Przepisy te – w zależności od interpretacji – mogą mieć daleko idące konsekwencje dla organizacji, które np. ze środków pozyskanych z 1% wspierały inne organizacje pozarządowe (w ramach swoich projektów). Intencją ustawodawcy było ukrócenie praktyk obchodzenia prawa przez organizacje, które utraciły status OPP lub nie znalazły się na liście uprawnionych do pozyskiwania 1% w danym roku (np. z powodu niezłożenia sprawozdania lub nieterminowego złożenia sprawozdania). Jednak przepisy zostały sformułowane w taki sposób, że mogą utrudnić działalność także organizacjom pozyskującym 1% na potrzeby wspierania innych organizacji pozarządowych.

Warto także wiedzieć, że zgodnie z nowymi przepisami – jeśli podatnik zaznaczy w swoim rocznym rozliczeniu PIT informację o przekazaniu 1% podatku na rzecz OPP, której nie ma w wykazie, to pieniądze te trafią do Funduszu Wspierania Organizacji Pożytku Publicznego (art. 27aa ust. 3).

5. Przywileje OPP

Organizacje pożytku publicznego mają różne przywileje – omawiamy je w dalszej części:

1. Prawo do otrzymywania **1% podatku** dochodowego od osób fizycznych. Podatnik wypełniając roczne zeznanie podatkowe wskazuje organizację pożytku publicznego, na rzecz której chce przekazać 1% swojego podatku należnego, poprzez podanie jej numeru KRS. Organizacja ta musi być na wykazie OPP prowadzonym przez ministra pracy i polityki społecznej. Więcej w serwisie **poradnik.ngo.pl**.

OPP może wykorzystać środki z 1% wyłącznie na prowadzenie działalności pożytku publicznego (art. 27 ust. 2). Ustawa nie zezwala na wykorzystywanie tych pieniędzy, np. na działalność gospodarczą – nie można ze środków z 1% pokryć, np. kosztów inwestycji w ramach działalności gospodarczej lub pokrywać strat z tej działalności.

2. Zwolnienie z:

- podatku dochodowego,
- podatku od nieruchomości,
- opłat skarbowych,
- podatku od czynności cywilnoprawnych,
- opłat sądowych,
- podatku VAT od żywności przekazanej przez jej producenta, a także przy sprzedaży towarów nieobjętych podatkiem akcyzowym oraz takich, które organizacja dostała jako darowiznę rzeczową podczas zbiórki publicznej lub zakupiła za pieniądze zebrane podczas zbiórki publicznej.

3. Dla organizacji mających status OPP przewidziano wyższe limity nagród w loteriach fantowych. OPP może zorganizować loterię jedynie na podstawie zgłoszenia (a nie zezwolenia), nawet jeżeli wartość puli wygranych jest wyższa od kwoty bazowej, nie może przekroczyć 15-krotności tej kwoty (czyli np. w 2015 r. jest to ponad 59 tys. zł). Dodatkowo, łączna wartość puli wygranych, nie może jednak przekroczyć w ciągu całego roku 30-krotności kwoty bazowej.

4. Możliwość użytkowania nieruchomości należących do Skarbu Państwa lub samorządu terytorialnego na preferencyjnych warunkach.

5. Możliwość korzystania z pomocy poborowych, skierowanych do odbicia służby zastępczej.

6. Prawo do nieodpłatnego informowania przez radio i telewizję publiczną o swojej działalności.
7. Możliwość korzystania ze środków dostępnych w Funduszu Wspierania Organizacji Pożytku Publicznego (FWOPP).

NOWELIZACJA USTAWY O POŻYTKU Z 2015 ROKU

FWOPP to fundusz celowy, którego dysponentem jest minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego. Fundusz zasilany jest środkami pochodzącymi z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych niewydatkowanymi przez organizacje, które utraciły status OPP oraz środkami wydatkowanymi w sposób niezgodny z przepisami (tzn. nie na prowadzenie działalności pożytku publicznego) lub przekazanymi przez podatnika organizacji, której nie ma w wykazie OPP uprawnionych do pozyskiwania 1% w danym roku. Celem Funduszu jest wzmocnienie potencjału organizacji pożytku publicznego poprzez wyrównywanie ich szans. Udzielanie wsparcia OPP następuje w trybie otwartego konkursu ofert (art. 27ab).

Więcej o przywilejach OPP w serwisie poradnik.ngo.pl.

Wymienione przywileje mają zastosowanie w stosunku do OPP w części dotyczącej prowadzonej przez nie działalności pożytku publicznego. Jeśli OPP prowadzi działalność gospodarczą, to jest ona prowadzona na ogólnych zasadach, nie dotyczą jej przywileje OPP.

6. Nadzór nad działalnością OPP

Zasady dotyczące kontrolowania OPP zawarte są w ustawie o pożytku oraz w rozporządzeniu MPiPS w sprawie przeprowadzania kontroli organizacji pożytku publicznego. Zgodnie z tym rozporządzeniem minister pracy i polityki społecznej przygotowuje roczny plan kontroli, który stanowi podstawę prowadzenia działalności kontrolnej. Poza tym planem możliwe jest skontrolowanie OPP w przypadkach doraźnych związanych w szczególności z rozpatrywaniem skarg i wniosków, a także sprawdzaniem wypełniania zaleceń pokontrolnych.

Kontrolę OPP może zarządzić MPiPS z własnej inicjatywy lub na wniosek administracji publicznej (np. starosty powiatu), innej organizacji pozarządowej lub podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 (czyli m.in. organizacji kościelnych, stowarzyszeń jednostek samorządu terytorialnego).

NOWELIZACJA USTAWY O POŻYTKU Z 2015 ROKU

Wprowadzono kilka zmian dotyczących prowadzenia kontroli w OPP:

- jednocześnie w organizacji nie może być prowadzona więcej niż jedna kontrola,
- czas wszystkich kontroli nie może przekraczać 24 dni roboczych w jednym roku kalendarzowym; jeśli występuje konieczność wydłużenia czasu kontroli, potrzebne jest pisemne uzasadnienie takiej decyzji,
- w jednym roku możliwa jest powtórna kontrola w tym samym zakresie, jeśli pierwsza wykazała rażące naruszenie przepisów przez OPP; czas trwania takiej powtórnej kontroli nie może być dłuższy niż 7 dni (nie jest on wliczany do limitu 24 dni określonego dla wszystkich kontroli prowadzonych w ciągu roku).

Przeprowadzenie kontroli OPP minister może zlecić:

- ministrowi właściwemu ze względu na przedmiot działalności organizacji pożytku publicznego (np. ministrowi zdrowia, jeśli dana OPP prowadzi działalność w zakresie ochrony zdrowia),
- wojewodzie właściwemu ze względu na siedzibę organizacji.

Minister może też wystąpić z wnioskiem o skontrolowanie organizacji do innych rządowych i samorządowych instytucji kontrolnych (np. regionalnych izb obrachunkowych, które uprawnione są do kontroli gospodarki finansowej organizacji pozarządowych w zakresie wykorzystywania przez nie dotacji przyznawanych z budżetów jednostek samorządu terytorialnego).

Jeśli kontrola jest zaplanowana, to na siedem dni przed jej rozpoczęciem OPP musi zostać powiadomiona na piśmie o terminie kontroli i jej zakresie (przedmiocie).

W przypadku kontroli doraźnych, które wynikają ze skarg lub wniosków, takie powiadomienie nie zostanie skierowane do OPP.

7. Utrata statusu OPP, rezygnacja ze statusu

Organizacja pożytku publicznego może:

- zrezygnować ze statusu OPP,
- utracić status OPP, np. wskutek przeprowadzonej kontroli, która wykaże nieprawidłowości.

Organizacja również traci status OPP w momencie jej likwidacji, czy to z własnej inicjatywy, czy na skutek decyzji sądu o ogłoszeniu jej upadłości. O zasadach likwidacji organizacji (zakończenia działalności) piszemy w serwisie **poradnik.ngo.pl**.

Informacja o wykreśleniu przez sąd wpisu o statusie OPP (czy to z własnej woli organizacji, czy też w wyniku kontroli) zostaje przekazana do ministra właściwego ds. zabezpieczenia społecznego (do MPiPS). Informacje te przekazuje sąd. Niezależnie jednak od tego organizacja, która utraciła status, ma obowiązek:

- w ciągu 14 dni od otrzymania sądowego postanowienia poinformować MPiPS o wysokości niewydzianych (na dzień postanowienia sądu) środków pochodzących z 1% podatku. W praktyce pismo powinno zawierać informację o dniu wykreślenia statusu OPP, kwocie niewydzianych pieniędzy z 1% podatku, a także podpisy osób uprawnionych do reprezentowania organizacji (może to być zarząd albo likwidator);
- przekazać niewydane wpływy z tytułu 1% podatku na rzecz Funduszu Wspierania Organizacji Pożytku Publicznego w terminie 14 dni od uprawomocnienia postanowienia (art. 22 ust. 7).

Jeśli organizacja nie zastosuje się do tych wymogów, zostanie wezwane z ministerstw, by dopełnić określonych w ustawie obowiązków. Gdyby i to okazało się nieskuteczne i organizacja nie zastosowała się do wezwania w ciągu 14 dni od jego otrzymania, minister wyda decyzję o wysokości niewydatkowanych środków z 1% podatku, a także określi termin, od którego od tej kwoty naliczane będą odsetki. Do ściągania należności stosowane będą przepisy ustawy Ordynacja podatkowa (art. 22 ust. 8 i 9).

OPP traci też wszelkie uprawnienia wynikające z posiadania statusu OPP.

Rezygnacja ze statusu OPP

Jeśli organizacja chce zrezygnować z posiadania statusu OPP, odpowiednie władze (zgodnie ze statutem organizacji, np. zarząd, ale może też to być walne zebranie czy rada fundacji) powinny podjąć uchwałę o rezygnacji ze statusu. Następnie zarząd zgłasza ten fakt do KRS za pomocą odpowiednich formularzy KRS, wraz z odpowiednimi załącznikami. OPP może też podjąć decyzję o rozwiązaniu (likwidacji) organizacji. Wtedy postępuje się tak, jak w przypadku zamykania działalności organizacji nieposiadających statusu OPP.

Więcej na ten temat w serwisie **poradnik.ngo.pl**.

Utrata statusu OPP została opisana w rozdziale V.6.

Minister pracy i polityki społecznej **występuje** z wnioskiem o wykreślenie z KRS (czyli pozbawienie) statusu OPP:

- jeżeli w wyniku kontroli okazało się, że OPP nie spełnia warunków określonych w art. 20 i 21 ustawy o pożytku (chodzi o wymogi związane z posiadaniem statusu OPP, np. niekaralność członków zarządu, brak pokrewieństwa między członkami zarządu a członkami organu kontroli wewnętrznej w organizacji); złożenie takiego wniosku jest obowiązkiem MPiPS (zgodnie z art. 33 ust. 3),
- jeżeli OPP nie usunie uchybień stwierdzonych w wystąpieniu pokontrolnym,
- w wyniku kontroli zostanie stwierdzone znaczące naruszenie przepisów prawa przez OPP,
- w przypadku powtarzającego się wykorzystywania otrzymanych dotacji niezgodnie z przeznaczeniem, stwierdzonego decyzją organów administracji publicznej lub prawomocnym orzeczeniem sądu.

Minister **występuje** z wnioskiem o wykreślenie z KRS statusu OPP także, jeżeli OPP:

- nie zastosowała się do wezwania ministra w sprawie złożenia wyjaśnień dotyczących naruszenia obowiązków sprawozdawczych organizacji m.in. niezamieszczenia na stronie internetowej ministra w terminie sprawoz-

dania merytorycznego i zatwierdzonego sprawozdania finansowego lub zamieszczenia sprawozdań niekompletnych albo budzących wątpliwości co do prawidłowości działalności OPP,

- prowadziła zbiórkę publiczną bez zgłoszenia albo nie przesłała sprawozdania z przeprowadzonej zbiórki lub sprawozdania z rozdysponowania ofiar,
- nie nadesłała informacji o rozliczeniu środków pochodzących ze zbiórki publicznej lub informacji o otrzymanych darowiznach,
- prowadzi bez zezwolenia placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, centrum integracji społecznej, dom pomocy społecznej, placówkę opiekuńczo-wychowawczą, regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne i interwencyjne ośrodki preadopcyjne, określone w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, oraz szkoły lub placówki publiczne określone w Ustawie z dn. 7 września 1991 r.,
- prowadzi bez wpisu do rejestru podmiot wykonujący działalność leczniczą,
- ma co najmniej półroczne zaległości podatkowe za poprzedni rok w wysokości przekraczającej wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw (prawomocna decyzja albo tytuł, o którym mowa w ustawie o postępowaniu egzekucyjnym w administracji),
- nie wypełnia obowiązków wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu,
- narusza przepisy związane z korzystaniem z przywilejów określonych art. 24 np. korzystania ze zwolnień z kosztów sądowych, cywilnoprawnych czy wykorzystania podatku VAT na szczególnych zasadach; **przywileje te opisujemy w roz. V.5.**
- nie wykonała wyroku sądu powszechnego lub administracyjnego,
- ma zaległości wobec ZUS w wysokości przekraczającej 3-krotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za rok poprzedni.

Ponowne uzyskanie statusu OPP

NOWELIZACJA USTAWY O POŻYTKU Z 2015 ROKU

Po zmianach w ustawie z 2015 r. organizacja, która utraciła status OPP na wniosek ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego lub z urzędu z powodu decyzji sądu rejestrowego, może ponownie wystąpić o jego nadanie dopiero po upływie dwóch lat od wykreślenia z KRS. Jeżeli zaś sama zrezygnowała ze statusu albo sąd stwierdził nieważność uchwały o likwidacji, albo uchylił postępowanie upadłościowe, może to uczynić w każdym dowolnym momencie (art. 22a).

Więcej w serwisie poradnik.ngo.pl.

VI. Rady działalności pożytku publicznego

1. RDPP na poziomie krajowym

**Na podstawie ustawy o pożytku
funkcjonuje Rada Działalności
Pożytku Publicznego (RDPP) – organ
opiniotawczo-doradczy ministra
właściwego ds. zabezpieczenia
społecznego – obecnie jest to minister
pracy i polityki społecznej (art. 35 ust. 1).**

Pierwsza Rada Pożytku Publicznego rozpoczęła swoją działalność w listopadzie 2003 r. Radę V kadencji powołano w październiku 2015 r.

Kadencja RDPP trwa trzy lata.

N
NOWELIZACJA USTAWY O POŻYTKU Z 2015 ROKU

Zrezygnowano z ograniczenia możliwości pełnienia funkcji członka lub członkini Rady do dwóch kolejnych kadencji. Obecnie nie ma żadnych ograniczeń (art. 35 ust. 3).

Rada zajmuje się m.in. wyrażaniem opinii w sprawach dotyczących stosowania ustawy, wyrażaniem opinii o rządowych projektach aktów prawnych dotyczących działalności pożytku publicznego oraz wolontariatu, zbieraniem i dokonywaniem analizy informacji o prowadzonych kontrolach i ich skutkach (art. 35 ust. 2).

Ponadto Rada spełnia także inną ważną funkcję – jest instytucją udzielającą pomocy w przypadku sporów pomiędzy organami administracji publicznej a organizacjami pozarządowymi lub podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3, związanych z działalnością pożytku publicznego (art. 35 ust. 2 pkt 3).

RDPP ma 30 dni na wydanie opinii na temat przesłanego projektu aktu prawnego. Jeżeli w tym terminie nie przedstawi opinii, oznacza to rezygnację z jej wyrażenia (art. 35 ust. 4).

NOWELIZACJA USTAWY O POŻYTKU Z 2015 ROKU

Wprowadzono możliwość bardziej elastycznego kształtowania składu osobowego Rady Działalności Pożytku Publicznego. Zmiana ta ma m.in. przyczynić się do zwiększenia liczby i reprezentatywności przedstawicieli organizacji pozarządowych w tym zespole.

Zgodnie z nowymi przepisami RDPP składa się co najmniej z 20 członków (do tej pory było to dokładnie 20 członków), w tym z:

1. przedstawicieli organów administracji rządowej i jednostek im podległych lub przez nie nadzorowanych,
2. przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego,
3. przedstawicieli organizacji pozarządowych, związków i porozumień organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust.

W ustawie nie wskazuje się już precyzyjnej liczby poszczególnych przedstawicieli w Radzie, ale podkreśla się, że przedstawiciele organizacji pozarządowych, związków i porozumień organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 mają stanowić co najmniej połowę składu Rady (art. 36 ust. 1 – 1a).

Aby kandydować do Rady, przedstawiciele organizacji muszą posiadać poparcie minimum 20 organizacji lub 3 związków stowarzyszeń (art. 36 ust. 2 pkt 1).

Rada jest instytucją społeczną – osoby uczestniczące w jej pracach otrzymują jedynie diety i zwrot kosztów podróży na zasadach określonych w Kodeksie pracy (art. 39 ust. 2). Pracodawca zobowiązany jest zwolnić pracownika będącego członkiem Rady od pracy w celu umożliwienia mu wzięcia udziału w posiedzeniu Rady. Za czas zwolnienia pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia, pokrywanego z części budżetu, której dysponentem jest MPiPS (art. 39 ust. 3).

Przedstawiciele organizacji niereprezentowanych w Radzie oraz przedstawiciele rad wojewódzkich, powiatowych i gminnych mogą uczestniczyć w jej posiedzeniach na zaproszenie (art. 38 pkt 2).

2. Rady wojewódzkie i powiatowe

Od 2010 r. rady działalności pożytku publicznego mogą powstawać w gminie, powiecie i województwie (roz. 6 ustawy o pożytku). To przeniesienie modelu krajowej RDPP na poziom lokalny i regionalny.

Przed nowelizacją z 2010 r. ustawy o pożytku możliwe było tworzenie wspólnych ciał o charakterze eksperckim – pozwalał na to art. 5. Jednak doświadczenia wielu samorządów, organizacji, a także samej RDPP na poziomie krajowym, wskazywały, że brakuje konkretnej, stałej formy dialogu między samorządem a organizacjami. Zwłaszcza takiej formuły, która dawałaby podstawy prawne do usankcjonowania miejsca organizacji w konsultacjach oraz w procesie podejmowania decyzji na szczeblu lokalnym i regionalnym.

Rady pożytku publicznego stanowić też miały reprezentację sektora pozarządowego wobec administracji publicznej. Należy jednak podkreślić, że ustawa o pożytku nie daje im takich uprawnień. Przypisywanie im funkcji reprezentacji środowiska może nieść zagrożenie dla właściwego ich działania. Z reprezentacją organizacji mielibyśmy do czynienia, gdyby to same organizacje wskazywały swoich reprezentantów. Obecne przepisy stanowią, że członków rady wybiera organ wykonawczy samorządu. Stąd też ustawa o pożytku mówi wyłącznie o roli konsultacyjno-opiniotwórczej Rad. Mimo tego ograniczenia warto docenić ich potencjalną rolę.

Wojewódzkie rady

Powołanie wojewódzkiej rady działalności pożytku publicznego wymaga wspólnego wniosku 50 organizacji, które prowadzą działalność na terenie tego województwa. Taki wniosek przedstawiany jest marszałkowi województwa (art. 41a ust. 1).

NOWELIZACJA USTAWY O POŻYTKU Z 2015 ROKU

Wprowadzono zapis, który uniemożliwia marszałkowi województwa zignorowanie takiego wniosku. Jeśli 50 organizacji, które prowadzą działalność na terenie danego województwa, złożą wniosek o powołanie rady działalności pożytku publicznego w tym województwie – marszałek województwa jest zobowiązany do powołania tej rady w ciągu dwóch miesięcy od dnia wpłynięcia wniosku (art. 41a ust. 1). Jeśli marszałek województwa nie powoła rady w tym terminie, wnioskodawcy mogą zaskarżyć niewykonanie czynności nakazanych prawem do sądu administracyjnego (na podstawie art. 90 i 91 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa; Dz. U. z 2013 r., poz. 596 z późn. zm.).

Nowelizacją ustawy w 2015 r. ujednolicono czas trwania kadencji rad na wszystkich poziomach (krajowej, wojewódzkich, powiatowych i gminnych). Zgodnie z tym obecnie kadencja rady wojewódzkiej trwa 3 lata, a nie 2 – jak dotychczas (art. 41a ust. 4).

W skład rady wojewódzkiej wchodzi (art. 41b ust. 1):

- przedstawiciel wojewody,
- przedstawiciele marszałka województwa,
- przedstawiciele sejmiku województwa,
- przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 prowadzących działalność na terenie województwa.

Przedstawiciele organizacji oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 muszą stanowić co najmniej połowę składu powołanej Rady (art. 41b ust. 2). Zgodnie z przepisami rada powinna liczyć zatem nie mniej niż 10 osób (jeden przedstawiciel wojewody, dwóch przedstawicieli marszałka, dwóch przedstawicieli sejmiku oraz pięciu przedstawicieli organizacji).

Członków rady powołuje i odwołuje marszałek województwa, przy czym osoby wchodzące w skład rady ze strony organizacji muszą zostać wskazane przez te organizacje. Sposób wyłaniania reprezentantów organizacji określa uchwała zarządu województwa (art. 41 b ust. 4).

Ze względu na to, że ustawa nie precyzuje, jak ma wyglądać tryb wyboru przedstawicieli organizacji, można przyjąć różne warianty:

- wybór przez marszałka spośród zgłoszonych kandydatów,
- wybór przez marszałka spośród kandydatów, którzy zbiorą odpowiednią liczbę rekomendacji od innych organizacji,
- zatwierdzenie przez marszałka wyboru dokonanego podczas publicznego, otwartego spotkania plenarnego, na którym odbywa się głosowanie wśród przedstawicieli organizacji.

Forma wyboru przedstawicieli zależy zatem od uchwały, jaką przyjmie zarząd województwa. Jeżeli marszałek chce, by wojewódzka RDPP była mocno zakorzeniona w środowisku organizacji, najbardziej odpowiednie wydają się demokratyczne formuły.

Do zadań wojewódzkich rad należy m.in. (art. 41a ust. 2):

1. wyrażanie opinii w sprawach dotyczących funkcjonowania organizacji oraz w zakresie programów współpracy,
2. wyrażanie opinii o projektach uchwał dotyczących sfery pożytku publicznego,
3. udzielanie pomocy i wyrażanie opinii w sporach między administracją publiczną a organizacjami,

4. wyrażanie opinii w sprawach dotyczących zlecenia zadań publicznych organizacjom oraz rekomendowanych standardach realizacji tych zadań,
5. wyrażanie opinii o projekcie strategii rozwoju województwa.

Warto podkreślić, że katalog ten został w ustawie poprzedzony słowem „w szczególności” – nie jest on zatem zamknięty.

N

NOVELIZACJA USTAWY O POŻYTKU Z 2015 ROKU

Radzie wojewódzkiej nadano uprawnienia do określenia – w drodze uchwały i po zasięgnięciu opinii organu wykonawczego – sposobu, w jaki będzie ona realizować przypisane jej zadania (art. 41a ust. 2a). Rada może w ten sposób sama określić, jakiego typu sprawami chce się zajmować, a jakimi nie. Jest to odpowiedź na zgłaszany przez przedstawicieli niektórych rad problem nadmiaru dokumentów przekazywanych im do skonsultowania. Nierzadko dokumenty te miały niewielki związek z działalnością pożytku publicznego lub w ogóle jej nie dotyczyły.

W mocy zostają nadal przepisy, zgodnie z którymi zarząd województwa określa – także w drodze uchwały – organizację i tryb działania rady wojewódzkiej, biorąc pod uwagę potrzebę jej sprawnego działania (art. 41b ust. 6).

Ponadto rady wojewódzkie mogą (art. 41d):

- powoływać ekspertów,
- zapraszać na swoje posiedzenia przedstawicieli administracji publicznej oraz organizacji pozarządowych – którzy nie są reprezentowani w radzie – w tym członków innych rad pożytku publicznego,
- zlecać przeprowadzanie badań i przygotowanie ekspertyz.

N

NOVELIZACJA USTAWY O POŻYTKU Z 2015 ROKU

Do 2015 r. przepisy stanowiły, że rada obraduje na posiedzeniach, które zwoływane są przez marszałka województwa – z własnej inicjatywy lub na wniosek $\frac{1}{4}$ członków rady (art. 41d). Jednak nowelizacją z 2015 r. przepis ten został usunięty. Kwestia, kto i na czyj wniosek zwołuje posiedzenia rady wojewódzkiej, nie jest więc w ustawie uregulowana. Podobnie zresztą, jak w odniesieniu do rad gminnych i powiatowych, w przypadku których nie było to przedmiotem ustawowej regulacji.

Ustawodawca pozostawia decyzję w tej sprawie samym zainteresowanym – radom i zarządom województw. Zasady dotyczące zwoływania posiedzeń rad wojewódzkich (podobnie, jak gminnych i powiatowych) mogą zostać zawarte w uchwale zarządu województwa, określającej organizację i tryb działania rady wojewódzkiej, biorąc pod uwagę potrzebę jej sprawnego działania (art. 41b ust. 6).

Uchwały wojewódzkiej rady pożytku publicznego zapadają zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy członków (art. 41c ust. 1).

Zgodnie z ustawą rada ma 30 dni na wyrażenie opinii, o którą się do niej zwrócono. Jeżeli nie wyrazi jej w tym czasie, jest to równoznaczne z rezygnacją z udziału w opiniowaniu (art. 41a ust. 3).

Koszty podróży członków rady oraz koszty ekspertyz pokrywane są z budżetu województwa (art. 41b ust. 7).

Powiatowe i gminne rady

Radę powiatową lub gminną tworzy organ wykonawczy (starosta, wójt, burmistrz, prezydent) na wniosek co najmniej pięciu (doprecyzowano to w ostatniej nowelizacji) organizacji pozarządowych i podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 (art. 41e ust. 1).

NOVELIZACJA USTAWY O POŻYTKU Z 2015 ROKU

Podobnie, jak w przypadku wojewódzkich rad pożytku publicznego, wprowadzono obowiązek powołania rady pożytku na poziomie powiatu lub gminy przez odpowiedni organ wykonawczy, jeśli wpłynie do niego wniosek organizacji pozarządowych. Pod wnioskiem podpisuje się co najmniej pięć organizacji pozarządowych lub podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, prowadzących działalność na terenie danego powiatu lub gminy.

Na powołanie rady organ wykonawczy ma dwa miesiące od dnia wpłynięcia wniosku (art. 41e ust. 1). Jeśli tego w tym terminie nie uczyni, wnioskodawcy mogą zaskarżyć niewykonanie czynności nakazanych prawem do sądu administracyjnego (na podstawie art. 101 i art. 101a ustawy o samorządzie gminnym; Dz. U. z 2013 r., poz. 594 z późn. zm.) oraz art. 87 i art. 88 ustawy o samorządzie powiatowym; Dz. U. z 2013 r., poz. 595 z późn. zm.).

Wprowadzono też jednolity czas trwania kadencji dla wszystkich rodzajów rad pożytku publicznego (krajowej, wojewódzkich, powiatowych i gminnych). Kadencja rady trwa obecnie 3 lata (art. 41e ust. 3).

W skład rady powiatowej lub gminnej wchodzi (art. 41f):

- przedstawiciele organu stanowiącego – odpowiednio powiatu (rady powiatu) lub gminy (rady gminy lub rady miasta),
- przedstawiciele organu wykonawczego – odpowiednio powiatu (starostwa) lub gminy (urzędu gminy, urzędu miejskiego),
- przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, prowadzący działalność na terenie – odpowiednio powiatu lub gminy, stanowiąc co najmniej połowę członków.

Czytając literalnie zapisy ustawy, łatwo obliczyć, że minimalny skład rady to 8 osób (dwóch przedstawicieli organu stanowiącego, dwóch przedstawicieli organu wykonawczego oraz czterech przedstawicieli organizacji).

W praktyce wielkość organu konsultacyjnego zależy od potrzeb samorządu. Niemniej zawsze połowę składu muszą stanowić przedstawiciele trzeciego sektora.

Podobnie, jak w przypadku rady wojewódzkiej, tryb powoływania członków rady powiatowej / gminnej ze strony społecznej powinien zostać określony w drodze uchwały. Jednak w przeciwieństwie do rady wojewódzkiej to uprawnienie zostało nadane organowi stanowiącemu (radzie gminy, powiatu, miasta), a nie wykonawczemu (staroście, wójtowi, prezydentowi, burmistrzowi) (art. 41g).

NOWELIZACJA USTAWY O POŻYTKU Z 2015 ROKU

Wprowadzono przepisy regulujące zasady odwoływania członków powiatowych i gminnych rad pożytku publicznego przed upływem kadencji (art. 41g ust. 2).

Następuje to:

- na wniosek członka rady,
- na wniosek przedstawicieli organu stanowiącego gminy lub powiatu (czyli rady gminy lub powiatu) w odniesieniu do członka reprezentującego ten podmiot,
- na wniosek przedstawiciela organu wykonawczego gminy lub powiatu (czyli burmistrza, prezydenta lub starosty) w odniesieniu do członka reprezentującego ten podmiot,
- na wniosek organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 w odniesieniu do członka reprezentującego te podmioty,
- w przypadku skazania członka rady prawomocnym wyrokiem za przestępstwo popełnione z winy umyślnej,
- w przypadku powstania trwałej niezdolności do pełnienia obowiązków członka rady powiatowej lub rady gminnej z powodu choroby stwierdzonej orzeczeniem lekarskim,
- w przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności na trzech kolejnych posiedzeniach rady powiatowej lub rady gminnej.

Przepisy te dają możliwość odwołania przedstawiciela organu stanowiącego (rady gminy lub powiatu) w przypadku, gdy nie pełni on już funkcji radnego gminnego lub powiatowego, ponieważ skończyła się kadencja danej rady, ale nadal trwa kadencja rady pożytku, do której został wskazany. Do tej pory rady pożytku samodzielnie kształtowały postanowienia w tym zakresie w regulaminach prac. Ustawodawca uznał, że wymaga to uregulowania ustawowego.

Przepis wprowadza także możliwość stosowania narzędzi dyscyplinujących wobec członków rad, którzy nie udzielają się w ich pracach.

Do zadań rad powiatowych i gminnych należy m.in. (art. 41i ust. 1):

1. opiniowanie projektów strategii rozwoju – odpowiednio powiatów lub gmin,
2. opiniowanie projektów uchwał i aktów prawa miejscowego dotyczących sfery pożytku publicznego oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3, w tym programów współpracy,
3. wyrażanie opinii w sprawach dotyczących funkcjonowania organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3,
4. udzielanie pomocy i wyrażanie opinii w przypadku sporów między organami administracji publicznej a organizacjami,

5. wyrażanie opinii w sprawach dotyczących zadań publicznych, w tym ich zlecenia do realizacji przez organizacje oraz rekomendowanych standardów realizacji tych zadań.

N

NOWELIZACJA USTAWY O POŻYTKU Z 2015 ROKU

Rady gminne i powiatowe zyskały możliwości zlecenia badań i ekspertyz, powoływania ekspertów, a także zapraszania na posiedzenia przedstawicieli organów administracji publicznej i organizacji pozarządowych oraz podmiotów opisanych w art. 3 ust. 3 niereprezentowanych w radzie (art. 41j).

Szczegółowy tryb pracy rady powiatowej lub gminnej zawiera uchwała przyjmowana przez organ stanowiący.

N

NOWELIZACJA USTAWY O POŻYTKU Z 2015 ROKU

Jednak, podobnie, jak w przypadku wojewódzkich rad pożytku publicznego, rady powiatowe i gminne – po zasięgnięciu opinii organu wykonawczego właściwej jednostki samorządu terytorialnego – podejmują uchwałę w sprawie sposobu realizacji swoich zadań (art. 41i ust. 1a). Daje im to możliwość określenia, jakimi sprawami chcą się zajmować, a jakimi – nie. Jest to odpowiedź na zgłaszany przez przedstawicieli niektórych rad problem nadmiaru dokumentów przekazywanych im do skonsultowania. Nierzadko dokumenty te miały niewielki związek z działalnością pożytku publicznego lub w ogóle jej nie dotyczyły.

Rada powiatowa i gminna ma 14 dni na wydanie opinii, o którą się do niej zwrócono. Jeżeli nie wyrazi jej w tym czasie, jest to równoznaczne z rezygnacją z udziału w opiniowaniu (art. 41i ust. 2).

Współpraca rad gminnych, powiatowych i wojewódzkich

Rady: wojewódzka, powiatowa oraz gminna współpracują ze sobą na zasadach partnerstwa i suwerenności stron, w szczególności przez wzajemne informowanie się o kierunkach działań. Nie ma podległości między nimi – rada wojewódzka nie może zatem narzucać sposobu działania radom powiatowym i gminnym (art. 41h).

VII. Wolontariat

Ustawa o pożytku reguluje prawnie wykonywanie świadczeń przez wolontariuszy. Opisane zasady angażowania wolontariuszy stosuje się także w przypadku wolontariuszy zagranicznych i cudzoziemców zamieszkałych w Polsce. Jednakże, jeżeli rząd RP zawarł umowę z innym państwem lub organizacją międzynarodową, która inaczej reguluje sprawy związane z angażowaniem wolontariuszy, stosuje się zapisy tejże umowy (art. 42 ust. 2).

1. Kto może być wolontariuszem, kto może korzystać z takich świadczeń?

Wolontariuszem jest osoba fizyczna, która dobrowolnie i bez wynagrodzenia wykonuje świadczenia na rzecz uprawnionych organizacji i instytucji na zasadach określonych w ustawie o pożytku (art. 2 pkt 3).

Wolontariusze mogą być angażowani przez (art. 42 ust. 1):

- organizacje pozarządowe (w tym oczywiście stowarzyszenia i fundacje) i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 w zakresie ich działalności statutowej, w szczególności działalności pożytku publicznego, z wyłączeniem prowadzonej przez nie działalności gospodarczej,
- organy administracji publicznej (np. ministerstwa, starostwa, gminy itp.), z wyłączeniem prowadzonej przez nie działalności gospodarczej,
- jednostki podległe lub nadzorowane przez organy administracji publicznej (np. szkoły, szpitale, biblioteki, muzea itp.), z wyłączeniem prowadzonej przez nie działalności gospodarczej.

Ustawa nie przewiduje możliwości angażowania wolontariuszy przez podmioty gospodarcze.

Również członkowie stowarzyszenia mogą być wolontariuszami swoich organizacji (art. 42 ust. 3). Jednak zakres świadczeń członka stowarzyszenia, wykonywany na zasadzie wolontariatu, powinien wykraczać poza obowiązki

członkowskie wynikające ze statutu. Zgodnie z definicją wolontariusza wykonuje on świadczenia w sposób dobrowolny – obowiązki członka stowarzyszenia (w tym zgodnie z ustawą Prawo o stowarzyszeniach – jego praca społeczna na rzecz organizacji) nie mają charakteru dobrowolnego, a stają się zobowiązaniem w momencie uzyskania członkostwa.

Osoba pełnoletnia może podjąć się wykonywania świadczeń jako wolontariusz, samodzielnie podejmując taką decyzję. Osoby niepełnoletnie na rozpoczęcie działalności muszą mieć zgodę przedstawiciela ustawowego (zazwyczaj rodziców). Organizacje chcące korzystać z pracy niepełnoletnich wolontariuszy powinny więc prosić kandydatów o przedstawienie takiej pisemnej zgody.

W zasadzie wolontariuszem może zostać każda osoba. Jednak, jeżeli wolontariusz ma wykonywać świadczenie, dla którego przepisy prawne wymagają, np. określonych badań, uprawnień, to powinien takie badania przejść lub też posiadać stosowne uprawnienia. Wymóg ten wynika ze szczególnego charakteru niektórych zadań, które mogą być powierzane przez organizację wolontariuszowi, m.in. w zakresie pomocy społecznej, ochrony zdrowia, działania na rzecz osób niepełnosprawnych. Wolontariusz musi więc posiadać kwalifikacje i spełniać wymagania odpowiednie do rodzaju i zakresu wykonywanych świadczeń tylko wtedy, gdy obowiązek ten wynika z przepisów prawa (art. 43).

Wolontariusz pracuje w organizacji na podstawie porozumienia zawartego z organizacją. Powinno ono określać zakres, sposób i czas wykonywania świadczenia, a także postanowienie o możliwości rozwiązania.

W przypadku wolontariatu przekraczającego 30 dni porozumienie musi mieć formę pisemną, co tym samym oznacza, że dla porozumień krótszych wystarczy forma ustna.

Także na żądanie wolontariusza porozumienie musi zostać potwierdzone na piśmie (art. 44 ust. 2).

Wzory porozumienia można znaleźć w serwisie poradnik.ngo.pl.

2. Prawa i obowiązki wolontariusza oraz organizacji

Wolontariusz jest zobowiązany sumiennie wykonywać swoje zadania. Powinien też dokładać należytej staranności w trakcie wykonywania swoich zadań w stosunku do osób fizycznych, na rzecz których świadczy swoją pomoc. Musi również dbać o majątek powierzony mu przez organizację (np. sprzęty służące wykonywaniu zadań) oraz majątek organizacji (np. sprzęty biurowe), jeżeli świadczy swoją pracę w lokalu biura organizacji.

Wolontariusz w trakcie lub po zakończeniu świadczenia może zażądać od organizacji wydania mu pisemnego zaświadczenia o wykonywaniu świadczeń na zasadzie wolontariatu, zawierającego informację o tym, co wolontariusz robił w ramach swoich obowiązków oraz jakie zdobył doświadczenie (art. 44 ust. 3).

Obowiązki organizacji:

- Organizacja angażująca wolontariuszy ma obowiązek poinformować ich o ewentualnym ryzyku dla zdrowia i bezpieczeństwa związanym z wykonywaniem danego świadczenia, jak również o sposobie ochrony przed ewentualnymi zagrożeniami. Ma również obowiązek zapewnić bezpieczne i higieniczne warunki wykonywania świadczeń, w tym odpowiednie środki ochrony indywidualnej – na takich samych zasadach jak w przypadku pracowników zatrudnionych przy takim samym zadaniu (art. 45 ust. 1 pkt. 1–2).
- Ponadto organizacja ma obowiązek pokrywania kosztów podróży służbowych i diet wolontariusza na zasadach dotyczących pracowników (art. 45 ust. 1 pkt 3). Jednakże wolontariusz może się zrzec tego uprawnienia, podpisując oświadczenie o zwolnieniu organizacji z tego obowiązku (art. 45 ust. 4).
- Organizacja angażująca wolontariuszy może pokrywać koszty ich szkoleń, a także inne koszty wynikające z charakteru wykonywanych przez wolontariuszy świadczeń (art. 45 ust. 2 i 3).

3. Ubezpieczenie wolontariusza

Ustawa o pożytku przewiduje możliwość zgłoszenia wolontariusza do powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego, jeżeli wolontariusz nie jest ubezpieczony z innego tytułu (np. stosunek pracy, ubezpieczenie rodzinne). Wolontariusz zgłoszony przez organizację do ubezpieczenia zdrowotnego zostaje objęty tym ubezpieczeniem z dniem określonym w umowie zawartej pomiędzy zgłaszającą organizacją a Narodowym Funduszem Zdrowia, a przestaje być nim objęty z dniem rozwiązania umowy, bądź po upływie

miesiąca zaległości w opłaceniu składek. Składkę na ubezpieczenie zdrowotne wolontariusza opłaca zgłaszająca organizacja, a jej wysokość liczona jest od kwoty minimalnego wynagrodzenia (art. 46 ust. 1), np. w 2015 r. wynosi ono 1750 zł.

**Ubezpieczenie od następstw
nieszczęśliwych wypadków
wolontariuszy organizacja obowiązana
jest pokrywać w razie zawarcia
porozumienia z wolontariuszem na
czas krótszy niż 30 dni.**

W takim wypadku organizacja musi wykupić dla swoich wolontariuszy ubezpieczenie NW. Jeżeli natomiast organizacja zawiera porozumienie o świadczenie usług na czas przekraczający 30 dni, to wolontariusz objęty zostaje ubezpieczeniem z tytułu nieszczęśliwych wypadków na mocy tzw. małej ustawy wypadkowej.

W przypadku zawarcia umowy z wolontariuszem na czas nieokreślony organizacja musi opłacać mu ubezpieczenie z tytułu NW przez pierwszych 30 dni. Od początku drugiego miesiąca wykonywania świadczeń przez wolontariusza zostaje on objęty ubezpieczeniem z mocy ustawy o zaopatrzeniu z tytułu wypadków (art. 46 ust. 3).

Jeżeli porozumienie zawarte między organizacją a wolontariuszem dotyczy skierowania wolontariusza do wykonywania świadczeń na terytorium innego państwa, na obszarze którego trwa konflikt zbrojny, wystąpiła klęska żywiołowa lub katastrofa naturalna, organizacja ma obowiązek zapewnić wolontariuszowi ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków oraz ubezpieczenie kosztów leczenia podczas pobytu za granicą, jeżeli kosztów tych nie pokrywa się z innego tytułu (art. 46 ust. 4).

Jeżeli delegowanie wolontariusza do świadczeń w innym kraju ma miejsce w warunkach innych niż wskazane w ust. 4, organizacja może zapewnić wolontariuszowi ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków oraz ubezpieczenie kosztów leczenia podczas pobytu za granicą, jeżeli kosztów tych nie pokrywa się z innego tytułu (art. 46 ust. 5).

Organizacja może też zapewnić wolontariuszowi ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej w zakresie wykonywanych świadczeń (art. 46 ust. 6).

Świadczenia wolontariuszy nie stanowią darowizny na rzecz organizacji (art. 50), a koszty związane z ich ubezpieczeniem stanowią koszty działalności statutowej (art. 49).

Więcej o wolontariacie w serwisie **poradnik.ngo.pl**.

VIII. Najczęściej popełniane błędy dotyczące ustawy o pożytku

Zapoznaj się z obiegowymi, błędnymi twierdzeniami, związanymi z ustawą o działalności pożytku publicznego i nie popełniaj błędów!

1. Należy odróżnić organizacje pozarządowe prowadzące działalność w sferze pożytku publicznego od organizacji pozarządowych zarejestrowanych jako organizacje pożytku publicznego. **Nie wszystkie organizacje pozarządowe prowadzące działalność w sferze pożytku publicznego są organizacjami pożytku publicznego.** Działalność w sferze pożytku publicznego może być prowadzona nie tylko przez organizacje, które uzyskały status OPP.

2. **Status organizacji pożytku publicznego nadaje KRS.** Mogą go uzyskać organizacje pozarządowe spełniające formalne warunki konieczne do uzyskania statusu (określone w ustawie o działalności pożytku publicznego), które złożą formularze związane z rejestracją statusu w KRS i zostaną zarejestrowane w KRS jako organizacje pożytku publicznego. Jeżeli organizacja nie posiada statusu OPP, a informuje o takim fakcie – osoba, która to robi podlega karze grzywny.

3. Odliczeniu od podatku dochodowego podlegają **darowizny** dokonane na rzecz organizacji prowadzących działalność w sferze pożytku publicznego, a nie tylko na rzecz OPP.

4. **1% podatku dochodowego** mogą przekazywać tylko osoby fizyczne (także osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, które rozliczają się wg podatku liniowego) wyłącznie na rzecz organizacji pożytku publicznego (czyli zarejestrowanych jako takie organizacje w KRS i będących na liście organizacji uprawnionych do otrzymywania 1%). 1% nie jest darowizną!

5. Organy administracji publicznej, w tym organy jednostek samorządu terytorialnego, zlecają **realizację zadań publicznych** organizacjom pozarządowym oraz innym uprawnionym podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego (m.in. tzw. organizacjom kościelnym), a nie tylko organizacjom pożytku publicznego.

6. Każda organizacja pozarządowa może prowadzić działalność: nieodpłatną pożytku publicznego, odpłatną pożytku publicznego, działalność gospodarczą. **Ustawa o pożytku zakazuje jednak prowadzenia działalności odpłatnej pożytku publicznego i działalności gospodarczej tego samego rodzaju** (tj. w odniesieniu do tego samego przedmiotu działalności).

7. **Prowadzenie działalności gospodarczej nie jest przeszkodą** do uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego, ale działalność ta musi być prowadzona w rozmiarach służących realizacji celów statutowych.

8. Organizacje pożytku publicznego nie są zobowiązane do zgłaszania zbiorów danych darczyńców lub osób, którym udzielają pomocy do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych tylko dlatego, że posiadają status OPP. **Obowiązek ten dotyczy wszystkich organizacji, które posiadają zbiory danych osobowych** wymagające zgłoszenia, zgodnie z ustawą o ochronie danych osobowych.

IX. Gdzie szukać informacji związanych z ustawą o pożytku

Informatorium dla organizacji pozarządowych
ul. Szpitalna 5/5, 00-031 Warszawa, tel. 22 828 91 28
Infolinia 801 646 719
e-mail: info@ngo.pl
skype: **Informatorium_ngo**
Gadu-Gadu: **43576851**

Portal organizacji pozarządowych ngo.pl, gdzie znajdują się:

- serwis **poradnik.ngo.pl** (w którym można znaleźć informacje dotyczące zakładania, rejestracji i prowadzenia organizacji),
- oraz serwis **bazy.ngo.pl** (w którym można znaleźć dane organizacji infrastrukturalnych, czyli wspierających inne organizacje), sprawdzić, które organizacje mają status OPP.

Ośrodki Sieci Wspierania Organizacji Pozarządowych SPLOT

– adresy na stronie: **splot.ngo.pl**.

X. Tekst ustawy o pożytku

Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 r. (Dz. U. z 2014 r., poz. 1118 z późn. zm.)

Dział I. Przepisy ogólne

Art. 1.

1. Ustawa reguluje zasady:

- 1) prowadzenia działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych oraz współpracy organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi;
- 2) uzyskiwania przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz funkcjonowania organizacji pożytku publicznego;
- 3) sprawowania nadzoru nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego;
- 4) tworzenia i funkcjonowania rad działalności pożytku publicznego.

2. Ustawa reguluje również warunki wykonywania świadczeń przez wolontariuszy oraz korzystania z tych świadczeń.

Art. 2.

Ilekcroć w ustawie jest mowa o:

- 1) dotacji – rozumie się przez to dotację w rozumieniu art. 127 ust. 1 pkt 1 lit. e oraz art. 221 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.);
- 2) „środkach publicznych” – rozumie się przez to środki publiczne, o których mowa w ustawie o finansach publicznych, przeznaczone na wydatki publiczne w rozumieniu tej ustawy;
- 3) wolontariuszu – rozumie się przez to osobę fizyczną, która ochotniczo i bez wynagrodzenia wykonuje świadczenia na zasadach określonych w ustawie;
- 4) inicjatywie lokalnej – rozumie się przez to formę współpracy jednostek samorządu terytorialnego z ich mieszkańcami, w celu wspólnego realizowania zadania publicznego na rzecz społeczności lokalnej;
- 5) operatorze projektu – rozumie się przez to organizację pozarządową lub podmiot wymieniony w art. 3 ust. 3, którym organ administracji publicznej zleca realizację zadania publicznego w sferze, o której mowa w art. 4, w sposób, o którym mowa w art. 16a;
- 6) realizatorze projektu – rozumie się przez to organizację pozarządową lub podmiot wymieniony w art. 3 ust. 3, którym operator projektu zleca wykonanie projektu;

7) projekcie – rozumie się przez to zadanie publiczne w sferze, o której mowa w art. 4, realizowane przez realizatora projektu w sposób, o którym mowa w art. 16a.

Art. 3.

1. Działalnością pożytku publicznego jest działalność społecznie użyteczna, prowadzona przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych określonych w ustawie.

2. Organizacjami pozarządowymi są:

1) niebędące jednostkami sektora finansów publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych lub przedsiębiorstwami, instytutami badawczymi, bankami i spółkami prawa handlowego będącymi państwowymi lub samorządowymi osobami prawnymi,

2) niedziałające w celu osiągnięcia zysku – osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, w tym fundacje i towarzyszenia, z zastrzeżeniem ust. 4.

3. Działalność pożytku publicznego może być prowadzona także przez:

1) osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego;

2) stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego;

3) spółdzielnie socjalne;

4) spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz.U. z 2014 r. poz. 715), które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników.

3a. Przepisów art. 19b-41i nie stosuje się do spółdzielni socjalnych.

4. Przepisów działu II nie stosuje się do:

1) partii politycznych;

2) związków zawodowych i organizacji pracodawców;

3) samorządów zawodowych;

4) *(uchylony)*

5) fundacji utworzonych przez partie polityczne;

6) *(uchylony)*

5. Przepisów rozdziału 2 działu II nie stosuje się do zlecenia realizacji zadań w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą finansowanych ze środków budżetu państwa w części, której dysponentem jest Szef Kancelarii Senatu.

6. *(uchylony)*

Art. 4

1. Sfera zadań publicznych, o której mowa w art. 3 ust. 1, obejmuje zadania w zakresie:

- 1) pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób;
- 1a) wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 1b) udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zwiększania świadomości prawnej społeczeństwa;
- 2) działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- 3) działalności charytatywnej;
- 4) podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej;
- 5) działalności na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego;
- 5a) działalności na rzecz integracji cudzoziemców;
- 6) ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U. z 2015 r. poz. 618, 788 i 905);
- 7) działalności na rzecz osób niepełnosprawnych;
- 8) promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy;
- 9) działalności na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn;
- 10) działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym;
- 11) działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości;
- 12) działalności wspomagającej rozwój techniki, wynalazczości i innowacyjności oraz rozpowszechnianie i wdrażanie nowych rozwiązań technicznych w praktyce gospodarczej;
- 13) działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych;
- 14) nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania;
- 15) działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży;
- 16) kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
- 17) wspierania i upowszechniania kultury fizycznej;
- 18) ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego;
- 19) turystyki i krajoznawstwa;
- 20) porządku i bezpieczeństwa publicznego;
- 21) obronności państwa i działalności Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;
- 22) upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji;
- 22a) udzielania nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego;
- 23) ratownictwa i ochrony ludności;

- 24) pomocy ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych i wojen w kraju i za granicą;
 - 25) upowszechniania i ochrony praw konsumentów;
 - 26) działalności na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami;
 - 27) promocji i organizacji wolontariatu;
 - 28) pomocy Polonii i Polakom za granicą;
 - 29) działalności na rzecz kombatantów i osób represjonowanych;
 - 30) promocji Rzeczypospolitej Polskiej za granicą;
 - 31) działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka;
 - 32) przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym;
 - 33) działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, w zakresie określonym w pkt 1-32.
2. Rada Ministrów może określić, w drodze rozporządzenia, zadania w zakresie innym niż wymienione w ust. 1 jako należące do sfery zadań publicznych, kierując się ich szczególną społeczną użytecznością oraz możliwością ich wykonywania przez podmioty, o których mowa w art. 5 ust. 1, w sposób zapewniający wystarczające zaspokajanie potrzeb społecznych.

Art. 4a.

Organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3, z wyłączeniem stowarzyszeń jednostek samorządu terytorialnego, które:

- 1) wykonują zadania publiczne, lub
 - 2) dysponują majątkiem publicznym
- udostępniają informację publiczną na zasadach i w trybie określonym w niniejszej ustawie.

Art. 4b.

Udostępnianie informacji publicznej następuje:

- 1) poprzez ogłaszanie informacji publicznej w Biuletynie Informacji Publicznej na zasadach, o których mowa w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782 i 1662 oraz z 2015 r. poz. 1240), albo
- 2) poprzez ogłaszanie informacji publicznej na stronie internetowej organizacji pozarządowych oraz podmiotów, o których mowa w art. 4a, albo
- 3) na wniosek na zasadach, o których mowa w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej.

Art. 4c.

W zakresie nieuregulowanym w niniejszej ustawie do udostępniania informacji publicznej stosuje się przepisy ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej.

Art. 5.

1. Organy administracji publicznej prowadzą działalność w sferze zadań publicznych, o której mowa w art. 4, we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3, prowadzącymi, odpowiednio do terytorialnego zakresu działania organów administracji publicznej, działalność pożytku publicznego w zakresie odpowiadającym zadaniom tych organów.

2. Współpraca, o której mowa w ust. 1, odbywa się w szczególności w formach:

1) zlecenia organizacjom pozarządowym oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 realizacji zadań publicznych na zasadach określonych w ustawie;

2) wzajemnego informowania się o planowanych kierunkach działalności;

3) konsultowania z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji;

4) konsultowania projektów aktów normatywnych dotyczących sfery zadań publicznych, o której mowa w art. 4, z radami działalności pożytku publicznego, w przypadku ich utworzenia przez właściwe jednostki samorządu terytorialnego;

5) tworzenia wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym, złożonych z przedstawicieli organizacji pozarządowych, podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 oraz przedstawicieli właściwych organów administracji publicznej;

6) umowy o wykonanie inicjatywy lokalnej na zasadach określonych w ustawie;

7) umowy partnerskiej określonej w art. 28a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712, z późn. zm.) oraz porozumienia albo umowy o partnerstwie określonych w art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz.U. poz. 1146).

3. Współpraca, o której mowa w ust. 1, odbywa się na zasadach: pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności.

4. Zlecenie realizacji zadań publicznych, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, jako zadań zleconych w rozumieniu art. 127 ust. 1 pkt 1 lit. e, art. 151 ust. 1 oraz art. 221 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, może mieć formy:

1) powierzenia wykonywania zadań publicznych, wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji, lub

2) wspierania wykonywania zadań publicznych, wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji.

5. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego określa, w drodze uchwały, szczegółowy sposób konsultowania z radami działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji.

6. Organ administracji publicznej może po konsultacjach z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 tworzyć i prowadzić jednostki organizacyjne, których celem jest działalność, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 33.

7. Podmiotem prowadzącym jednostkę, o której mowa w ust. 6, może być także organizacja pozarządowa oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3.

8. Jednostki samorządu terytorialnego mogą udzielać pożyczek, gwarancji, poręczeń organizacjom pozarządowym oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3, na realizację zadań w sferze pożytku publicznego, na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

Art. 5a.

1. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego uchwała, po konsultacjach z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3, przeprowadzonych w sposób określony w art. 5 ust. 5, roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3. Roczny program współpracy jest uchwalany do dnia 30 listopada roku poprzedzającego okres obowiązywania programu.

2. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może uchwalić, w sposób określony w ust. 1, wieloletni program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3.

2a. W przypadku gdy po konsultacjach, o których mowa w ust. 1, właściwa rada działalności pożytku publicznego wyrazi opinię o projekcie rocznego lub wieloletniego programu współpracy, opinię tę organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego załącza do przedstawianego organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego projektu rocznego lub wieloletniego programu współpracy.

3. Organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego, nie później niż do dnia 31 maja każdego roku, jest obowiązany przedłożyć organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego oraz opublikować w Biuletynie Informacji Publicznej sprawozdanie z realizacji programu współpracy za rok poprzedni.

4. Roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 zawiera w szczególności:

- 1) cel główny i cele szczegółowe programu;
- 2) zasady współpracy;
- 3) zakres przedmiotowy;
- 4) formy współpracy, o których mowa w art. 5 ust. 2;

- 5) priorytetowe zadania publiczne;
 - 6) okres realizacji programu;
 - 7) sposób realizacji programu;
 - 8) wysokość środków planowanych na realizację programu;
 - 9) sposób oceny realizacji programu;
 - 10) informację o sposobie tworzenia programu oraz o przebiegu konsultacji;
 - 11) tryb powoływania i zasady działania komisji konkursowych do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert.
5. Wieloletni program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 zawiera w szczególności:
- 1) cel główny i cele szczegółowe programu;
 - 2) zakres przedmiotowy;
 - 3) okres realizacji programu;
 - 4) sposób realizacji programu;
 - 5) wysokość środków planowanych na realizację programu.

Art. 5b.

1. Minister lub wojewoda przyjmują, w drodze zarządzenia, po konsultacjach z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3, roczny lub wieloletni program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 na okres nie dłuższy niż 5 lat.
2. Przepisy art. 5a ust. 1 zdanie 2 i ust. 4 stosuje się odpowiednio.
3. Organ administracji rządowej nie później niż do dnia 30 kwietnia każdego roku ogłasza w Biuletynie Informacji Publicznej sprawozdanie z realizacji programu współpracy za rok poprzedni.

Art. 5c.

Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, po zasięgnięciu opinii Rady Działalności Pożytku Publicznego, zwanej dalej „Radą”, może opracować resortowe oraz rządowe programy wspierania rozwoju organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 oraz finansowo wspierać te programy, w szczególności w trybie, o którym mowa w art. 11.

Dział II. Działalność pożytku publicznego

Rozdział 1. Działalność odpłatna i nieodpłatna pożytku publicznego

Art. 6.

Działalność pożytku publicznego nie jest, z zastrzeżeniem art. 9 ust. 1, działalnością gospodarczą, w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności

gospodarczej, i może być prowadzona jako działalność nieodpłatna lub jako działalność odpłatna.

Art. 7.

Działalnością nieodpłatną pożytku publicznego jest działalność prowadzona przez organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3, w sferze zadań publicznych, o której mowa w art. 4, za które nie pobierają one wynagrodzenia.

Art. 8.

1. Działalnością odpłatną pożytku publicznego jest:

- 1) działalność prowadzona przez organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3, w sferze zadań publicznych, o której mowa w art. 4, za które pobierają one wynagrodzenie;
- 2) sprzedaż wytworzonych towarów lub świadczenie usług w zakresie:
 - a) rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.), lub
 - b) integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz.U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 i Nr 205, poz. 1211 oraz z 2015 r. poz. 1220) oraz ustawie z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz.U. Nr 94, poz. 651, z późn. zm.);
- 3) sprzedaż przedmiotów darowizny.

2. Przychód z działalności odpłatnej pożytku publicznego służy wyłącznie prowadzeniu działalności pożytku publicznego.

Art. 9.

1. Działalność odpłatna pożytku publicznego organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 stanowi działalność gospodarczą, w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, jeżeli:

- 1) wynagrodzenie, o którym mowa w art. 8 ust. 1, jest w odniesieniu do działalności danego rodzaju wyższe od tego, jakie wynika z kosztów tej działalności, lub
- 2) przeciętne miesięczne wynagrodzenie osoby fizycznej z tytułu zatrudnienia przy wykonywaniu statutowej działalności odpłatnej pożytku publicznego, za okres ostatniego roku obrotowego, a w przypadku zatrudnienia trwającego krócej niż rok obrotowy – za okres tego zatrudnienia, przekracza 3-krotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za rok poprzedni.

1a. Organ administracji publicznej, który w trakcie kontroli stwierdzi okoliczność, o której mowa w ust. 1, wzywa organizację pozarządową oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 pkt 2-4 do złożenia wniosku o wpis do rejestru przedsiębiorców działalności danego rodzaju w terminie 30 dni od dnia wezwania.

1b. Jeżeli w terminie, o którym mowa w ust. 1a, organizacja pozarządowa oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 pkt 2-4 nie wykaże organowi administracji publicznej, że złożyła wniosek o wpis do rejestru przedsiębiorców działalności danego rodzaju, organ administracji publicznej informuje sąd rejestrowy właściwy dla tej organizacji o prowadzeniu przez nią działalności gospodarczej. Przepis art. 24 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U. z 2013 r. poz. 1203) stosuje się odpowiednio.

2. Przez wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, rozumie się wynagrodzenie z tytułu świadczenia pracy lub usług, niezależnie od sposobu nawiązania stosunku pracy lub rodzaju i treści umowy cywilnoprawnej z osobą fizyczną.

3. Nie można prowadzić odpłatnej działalności pożytku publicznego i działalności gospodarczej w odniesieniu do tego samego przedmiotu działalności.

Art. 10.

1. Prowadzenie przez organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 pkt 2-4:

- 1) nieodpłatnej działalności pożytku publicznego,
- 2) odpłatnej działalności pożytku publicznego lub
- 3) działalności gospodarczej

– wymaga rachunkowego wyodrębnienia tych form działalności w stopniu umożliwiającym określenie przychodów, kosztów i wyników każdej z tych działalności, z zastrzeżeniem przepisów o rachunkowości.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio w przypadku organizacyjnego wyodrębnienia działalności pożytku publicznego.

3. Zakres prowadzonej działalności nieodpłatnej lub odpłatnej pożytku publicznego organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 określają w statucie lub w innym akcie wewnętrznym.

Art. 10a. uwaga: wchodzi od 2016-01-01

1. Organizacje pozarządowe, z wyłączeniem spółek kapitałowych, oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 pkt 2 prowadzą uproszczoną ewidencję przychodów i kosztów, w przypadku gdy:

- 1) działają w sferze zadań publicznych określonych w art. 4 ust. 1,
- 2) nie prowadzą działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej,
- 3) nie posiadają statusu organizacji pożytku publicznego,

4) osiągają przychody wyłącznie z:

a) działalności nieodpłatnej pożytku publicznego z tytułu składek członkowskich, darowizn, zapisów, spadków, dotacji, subwencji, przychodów pochodzących z ofiarności publicznej,

b) działalności odpłatnej pożytku publicznego z tytułu sprzedaży towarów i usług,

c) tytułu sprzedaży, najmu lub dzierżawy składników majątkowych,

d) tytułu odsetek od środków pieniężnych na rachunkach bankowych lub rachunkach w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, prowadzonych w związku z wykonywaną działalnością, w tym także odsetek od lokat terminowych oraz innych form oszczędzania, przechowywania lub inwestowania, tworzonych na tych rachunkach,

5) w roku poprzedzającym rok wyboru prowadzenia uproszczonej ewidencji przychodów i kosztów osiągnęły przychody wyłącznie z tytułów, o których mowa w pkt 4, w wysokości nieprzekraczającej 100 000 zł

– jeżeli decyzję w sprawie prowadzenia uproszczonej ewidencji przychodów i kosztów podejmie organ zatwierdzający w rozumieniu przepisów o rachunkowości.

2. Przepisu ust. 1 pkt 5 w zakresie wielkości przychodów nie stosuje się w roku, w którym jednostka rozpoczęła działalność.

3. O wyborze prowadzenia uproszczonej ewidencji przychodów i kosztów jednostka, w terminie do końca pierwszego miesiąca roku podatkowego, w którym rozpoczyna prowadzenie ewidencji, a w przypadku jednostek rozpoczynających działalność, w terminie 30 dni od dnia rozpoczęcia działalności, zawiadamia naczelnika urzędu skarbowego właściwego w sprawach opodatkowania podatkiem dochodowym.

4. Zawiadomienie, o którym mowa w ust. 3, dotyczy także lat następnych, z zastrzeżeniem ust. 5.

5. Jednostka zawiadamia naczelnika urzędu skarbowego właściwego w sprawach opodatkowania podatkiem dochodowym w terminie 14 dni od końca ostatniego miesiąca roku podatkowego, w którym prowadzi uproszczoną ewidencję przychodów i kosztów, o:

1) rezygnacji z prowadzenia tej ewidencji;

2) niespełnianiu warunków, o których mowa w ust. 1.

6. Minister właściwy do spraw finansów publicznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, określi, w drodze rozporządzenia, sposób prowadzenia uproszczonej ewidencji przychodów i kosztów, warunki, jakim powinna odpowiadać ta ewidencja w celu prawidłowego określenia zobowiązań podatkowych, mając na uwadze zakres oraz cel działania podmiotów prowadzących ewidencję.

Rozdział 2. Prowadzenie działalności pożytku publicznego na podstawie zlecenia realizacji zadań publicznych

Art. 11.

1. Organy administracji publicznej:

1) wspierają w sferze, o której mowa w art. 4, realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3, prowadzące działalność statutową w danej dziedzinie;

2) powierzają w sferze zadań publicznych, o której mowa w art. 4, realizację zadań publicznych organizacjom pozarządowym oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3, prowadzącym działalność statutową w danej dziedzinie.

2. Wspieranie oraz powierzanie, o których mowa w ust. 1, odbywają się po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert albo w trybach określonych w art. 11a–11c lub art. 19a.

2a. Obsługa konkursu, o którym mowa w ust. 2, może być zlecona organizacjom pozarządowym lub podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3.

2b. Obsługa konkursu, o której mowa w ust. 2a, nie obejmuje:

1) ogłoszenia otwartego konkursu ofert, o którym mowa w art. 13 ust. 3;

2) powołania komisji konkursowej, o którym mowa w art. 15 ust. 2a;

3) wyboru ofert, o którym mowa w art. 15 ust. 2g;

4) ogłoszenia wyników otwartego konkursu ofert, o którym mowa w art. 15 ust. 2h;

5) zawierania umów o wsparcie realizacji zadania publicznego lub o powierzenie realizacji zadania publicznego z wyłonionymi organizacjami pozarządowymi lub podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3;

6) unieważnienia otwartego konkursu ofert, o którym mowa w art. 18a.

3. W otwartym konkursie ofert, o którym mowa w ust. 2, uczestniczą organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3.

4. Zlecenie realizacji zadań publicznych w trybach, o których mowa w ust. 2, następuje w sposób zapewniający wysoką jakość wykonania danego zadania.

5. Wspieranie oraz powierzanie zadań, o których mowa w ust. 1, może nastąpić na zasadach i w trybie przepisów o partnerstwie publiczno-prywatnym albo na podstawie umów międzynarodowych, jeżeli na realizację określonego zadania publicznego będą przekazywane niepodlegające zwrotowi środki ze źródeł zagranicznych.

6. W przypadku unieważnienia otwartego konkursu ofert, o którym mowa w ust. 2, organ może ponownie ogłosić otwarty konkurs ofert lub zastosować tryb wynikający z innych przepisów, w tym przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2013 r. poz. 907, z późn. zm.).

Art. 11a.

W razie wystąpienia klęski żywiołowej, katastrofy naturalnej lub awarii technicznej, w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej (Dz.U. z 2014 r. poz. 333 i 915), w kraju lub poza jego granicami organ administracji publicznej, w celu zapobieżenia ich skutkom, może zlecać organizacjom pozarządowym oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 realizację zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu ofert. Przepisy art. 43, art. 47, art. 151 oraz art. 221 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych stosuje się odpowiednio.

Art. 11b.

Prezes Rady Ministrów, jeżeli jest to niezbędne ze względu na ochronę życia lub zdrowia ludzkiego albo ze względu na ważny interes społeczny lub ważny interes publiczny, może zlecać organizacjom pozarządowym oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 realizację zadań publicznych z pominięciem otwartego konkursu ofert. Przepisy art. 43, art. 47 oraz art. 151 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych stosuje się odpowiednio.

Art. 11c.

Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w przypadkach dotyczących zadań z zakresu ochrony ludności i ratownictwa, może zlecać podmiotom uprawnionym do wykonywania ratownictwa górskiego, o których mowa w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich (Dz.U. Nr 208, poz. 1241 oraz z 2013 r. poz. 7), podmiotom uprawnionym do wykonywania ratownictwa wodnego, o których mowa w art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz.U. Nr 208, poz. 1240), jednostkom ochrony przeciwpożarowej, o których mowa w art. 15 pkt 6 i 7 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. z 2009 r. Nr 178, poz. 1380, z późn. zm.), oraz Polskiemu Czerwonemu Krzyżowi realizację zadań publicznych z pominięciem otwartego konkursu ofert. Przepisy art. 43, art. 47 oraz art. 151 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych stosuje się odpowiednio.

Art. 11d.

Do realizacji zadań publicznych zleczanych na podstawie art. 11a-11c stosuje się odpowiednio przepisy art. 15 ust. 1 i art. 16-18 oraz przepisy wydane na podstawie art. 19.

Art. 12.

1. Organizacja pozarządowa oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 mogą z własnej inicjatywy złożyć wniosek o realizację zadania publicznego, także

takiego, które jest realizowane dotychczas w inny sposób, w tym przez organy administracji publicznej. Wniosek zawiera w szczególności:

- 1) opis zadania publicznego przeznaczonego do realizacji;
 - 2) szacunkową kalkulację kosztów realizacji zadania publicznego.
2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, organ administracji publicznej, w terminie nieprzekraczającym 1 miesiąca od dnia wpłynięcia wniosku:
- 1) rozpatruje celowość realizacji zadania publicznego przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3, biorąc pod uwagę:
 - a) stopień, w jakim wniosek odpowiada priorytetowym zadaniom publicznym, określonym w programie współpracy z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3,
 - b) zapewnienie wysokiej jakości wykonania danego zadania,
 - c) środki dostępne na realizację zadań publicznych,
 - d) korzyści wynikające z realizacji zadania publicznego przez organizację pozarządową lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3;
 - 2) informuje o podjętym rozstrzygnięciu, a w przypadku stwierdzenia celowości realizacji zadania publicznego informuje składającego wniosek o trybie zlecenia zadania publicznego, o którym mowa w art. 11 ust. 2, oraz o terminie ogłoszenia otwartego konkursu ofert.

Art. 13.

1. Organ administracji publicznej zamierzający zlecić realizację zadania publicznego organizacjom pozarządowym lub podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3, ogłasza otwarty konkurs ofert. Termin do składania ofert nie może być krótszy niż 21 dni od dnia ukazania się ostatniego ogłoszenia, o którym mowa w ust. 3.
2. Ogłoszenie otwartego konkursu ofert powinno zawierać informacje o:
 - 1) rodzaju zadania;
 - 2) wysokości środków publicznych przeznaczonych na realizację tego zadania;
 - 3) zasadach przyznawania dotacji;
 - 4) terminach i warunkach realizacji zadania;
 - 5) terminie składania ofert;
 - 6) trybie i kryteriach stosowanych przy wyborze ofert oraz terminie dokonania wyboru ofert;
 - 7) zrealizowanych przez organ administracji publicznej w roku ogłoszenia otwartego konkursu ofert i w roku poprzednim zadaniach publicznych tego samego rodzaju i związanych z nimi kosztami, ze szczególnym uwzględnieniem wysokości dotacji przekazanych organizacjom pozarządowym i podmiotom, o których mowa w art. 3 ust. 3.
- 2a. W przypadku gdy organ administracji publicznej zleca realizację zadania publicznego w sposób określony w art. 16a, ogłoszenie otwartego konkursu ofert, o którym mowa w ust. 2, zawiera dodatkowo informacje o zasadach i warunkach zlecenia realizacji zadania.

3. Otwarty konkurs ofert ogłasza się:

- 1) w Biuletynie Informacji Publicznej;
- 2) w siedzibie organu administracji publicznej w miejscu przeznaczonym na zamieszczanie ogłoszeń;
- 3) na stronie internetowej organu administracji publicznej.

4. Ogłoszenie otwartego konkursu ofert można także zamieścić w dzienniku lub tygodniku o zasięgu ogólnopolskim, regionalnym lub lokalnym, w zależności od rodzaju zadania publicznego.

5. Ogłoszenie otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych w roku następnym może nastąpić na podstawie projektu uchwały budżetowej przekazanego organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy o finansach publicznych.

Art. 14.

1. Oferta realizacji zadania publicznego złożona w trybie otwartego konkursu ofert albo w trybach, o których mowa w art. 11a-11c, zawiera w szczególności:

- 1) szczegółowy zakres rzeczowy zadania publicznego proponowanego do realizacji;
- 2) termin i miejsce realizacji zadania publicznego;
- 3) kalkulację przewidywanych kosztów realizacji zadania publicznego;
- 4) informację o wcześniejszej działalności organizacji pozarządowej lub podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 składających ofertę w zakresie, którego dotyczy zadanie publiczne;
- 5) informację o posiadanych zasobach rzeczowych i kadrowych zapewniających wykonanie zadania publicznego oraz o planowanej wysokości środków finansowych na realizację danego zadania pochodzących z innych źródeł;
- 6) deklarację o zamiarze odpłatnego lub nieodpłatnego wykonania zadania publicznego.

1a. Oferta realizacji zadania publicznego w sposób określony w art. 16a oprócz informacji, o których mowa w ust. 1, zawiera także zasady i tryb przeprowadzenia konkursu na realizatorów projektów, w tym warunki i kryteria ich wyboru, oraz zasady i sposób monitorowania i oceny realizowanych przez nich projektów.

2. Dwie lub więcej organizacji pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 działające wspólnie mogą złożyć ofertę wspólną.

3. Oferta wspólna wskazuje:

- 1) jakie działania w ramach realizacji zadania publicznego będą wykonywać poszczególne organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3;
- 2) sposób reprezentacji podmiotów, o których mowa w ust. 2, wobec organu administracji publicznej.

4. Umowę zawartą między organizacjami pozarządowymi lub podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3, określającą zakres ich świadczeń składających się na realizację zadania publicznego, załącza się do umowy o wsparcie realizacji zadania publicznego lub o powierzenie realizacji zadania publicznego.

5. Organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 składające ofertę wspólną ponoszą odpowiedzialność solidarną za zobowiązania, o których mowa w art. 16 ust. 1.

Art. 15.

1. Organ administracji publicznej przy rozpatrywaniu ofert:

1) ocenia możliwość realizacji zadania publicznego przez organizację pozarządową lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3;

2) ocenia przedstawioną kalkulację kosztów realizacji zadania publicznego, w tym w odniesieniu do zakresu rzeczowego zadania;

3) ocenia proponowaną jakość wykonania zadania i kwalifikacje osób, przy udziale których organizacja pozarządowa lub podmioty określone w art. 3 ust. 3 będą realizować zadanie publiczne;

4) w przypadku, o którym mowa w art. 5 ust. 4 pkt 2, uwzględnia planowany przez organizację pozarządową lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 udział środków finansowych własnych lub środków pochodzących z innych źródeł na realizację zadania publicznego;

5) uwzględnia planowany przez organizację pozarządową lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3, wkład rzeczowy, osobowy, w tym świadczenia wolontariuszy i pracę społeczną członków;

6) uwzględnia analizę i ocenę realizacji zleconych zadań publicznych w przypadku organizacji pozarządowej lub podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, które w latach poprzednich realizowały zlecone zadania publiczne, biorąc pod uwagę rzetelność i terminowość oraz sposób rozliczenia otrzymanych na ten cel środków.

2. Przepis ust. 1 ma zastosowanie także, gdy w wyniku ogłoszenia otwartego konkursu ofert została zgłoszona jedna oferta.

2a. Organ administracji publicznej ogłaszający otwarty konkurs ofert powołuje komisję konkursową w celu opiniowania złożonych ofert.

2b. W skład komisji konkursowej powołanej przez organ jednostki samorządu terytorialnego wchodzi przedstawiciele organu wykonawczego tej jednostki.

2c. W skład komisji konkursowej powołanej przez organ administracji rządowej wchodzi przedstawiciele tego organu.

2d. W skład komisji konkursowej wchodzi osoby wskazane przez organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3, z wyłączeniem osób wskazanych przez organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3, biorące udział w konkursie.

2da. Komisja konkursowa może działać bez udziału osób wskazanych przez organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3, jeżeli:

- 1) żadna organizacja nie wskaże osób do składu komisji konkursowej lub
- 2) wskazane osoby nie wezmą udziału w pracach komisji konkursowej, lub
- 3) wszystkie powołane w skład komisji konkursowej osoby podlegają wyłączeniu na podstawie art. 15 ust. 2d lub art. 15 ust. 2f.

2e. Komisja konkursowa może korzystać z pomocy osób posiadających specjalistyczną wiedzę z dziedziny obejmującej zakres zadań publicznych, których konkurs dotyczy.

2ea. Osoby, o których mowa w ust. 2e, mogą w szczególności:

- 1) uczestniczyć w pracach komisji z głosem doradczym;
- 2) wydawać opinie.

2f. Do członków komisji konkursowej biorących udział w opiniowaniu ofert stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2013 r. poz. 267 oraz z 2014 r. poz. 183) dotyczące wyłączenia pracownika.

2g. W otwartym konkursie ofert może zostać wybrana więcej niż jedna oferta.

2h. Ogłoszenie wyników otwartego konkursu ofert zawiera w szczególności:

- 1) nazwę oferenta;
- 2) nazwę zadania publicznego;
- 3) wysokość przyznanych środków publicznych.

2i. Każdy, w terminie 30 dni od dnia ogłoszenia wyników konkursu, może żądać uzasadnienia wyboru lub odrzucenia oferty.

2j. Wyniki otwartego konkursu ofert ogłasza się niezwłocznie po wyborze oferty w sposób określony w art. 13 ust. 3.

3.(*uchylony*)

4. Po ogłoszeniu wyników otwartego konkursu ofert organ administracji publicznej, bez zbędnej zwłoki, zawiera umowy o wsparcie realizacji zadania publicznego lub o powierzenie realizacji zadania publicznego z wyłonionymi organizacjami pozarządowymi lub podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3.

Art. 16.

1. Organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3, przyjmując zlecenie realizacji zadania publicznego w trybach, o których mowa w art. 11 ust. 2, zobowiązują się do wykonania zadania publicznego w zakresie i na zasadach określonych w umowie odpowiednio o wsparcie realizacji zadania publicznego lub o powierzenie realizacji zadania publicznego, sporządzonej z uwzględnieniem art. 151 ust. 2 i art. 221 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych oraz przepisów niniejszej ustawy, a organ administracji publicznej zobowiązuje się do przekazania dotacji na realizację zadania.

- 1a. Umowa, o której mowa w ust. 1, dotycząca zadania realizowanego w sposób, o którym mowa w art. 16a, określa zasady i tryb przeprowadzenia konkursu na realizatorów projektów, w tym warunki i kryteria ich wyboru, oraz zasady i sposób monitorowania i oceny realizowanych przez nich projektów.
2. Umowa, o której mowa w ust. 1, wymaga formy pisemnej pod rygorem nieważności.
3. Umowa o wsparcie realizacji zadania publicznego lub o powierzenie realizacji zadania publicznego może być zawarta na czas realizacji zadania lub na czas określony, nie dłuższy niż 5 lat.
4. Zadanie publiczne nie może być realizowane przez podmiot niebędący stroną umowy, o której mowa w ust. 1, chyba że umowa ta zezwala na wykonanie określonej części zadania przez taki podmiot.
5. Organizacja pozarządowa oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 są zobowiązane do wyodrębnienia w ewidencji księgowej środków otrzymanych na realizację umowy, o której mowa w ust. 1. Przepis art. 10 ust. 1 stosuje się odpowiednio.
6. W przypadku zlecenia realizacji zadania publicznego organizacjom pozarządowym lub podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3, które złożyły ofertę wspólną, w umowie o wsparcie realizacji zadania publicznego lub o powierzenie realizacji zadania publicznego należy wskazać prawa i obowiązki każdej z organizacji lub podmiotów, w tym zakres ich świadczeń składających się na realizowane zadanie.
7. *(uchylony)*

Art. 16a.

1. Operator projektu zleca realizację całości zadania publicznego realizatorom projektów wybranym na zasadach i w trybie określonych w ofercie, o której mowa w art. 14 ust. 1 i 1a, oraz umowie, o której mowa w art. 16 ust. 1 i 1a.
2. Informację o wyborze realizatorów projektów operator projektu podaje do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie na własnej stronie internetowej.
3. Realizatorzy projektów, przyjmując zlecenie realizacji projektu w trybie określonym w ust. 1, zobowiązują się do wykonania projektu w zakresie i na zasadach określonych w umowie z operatorem projektu, a operator projektu zobowiązuje się do przekazania środków finansowych na realizację projektu.
4. Przekazanie środków finansowych, o których mowa w ust. 3, następuje w terminie nie dłuższym niż 14 dni, licząc od dnia zawarcia umowy pomiędzy operatorem projektu a realizatorem projektu.

Art. 17.

Organ administracji publicznej zlecający realizację zadania publicznego może dokonywać kontroli i oceny realizacji zadania, w szczególności:

- 1) stopnia realizacji zadania;
- 2) efektywności, rzetelności i jakości realizacji zadania;
- 3) prawidłowości wykorzystania środków publicznych otrzymanych na realizację zadania;
- 4) prowadzenia dokumentacji związanej z realizowanym zadaniem.

Art. 18.

1. Sprawozdanie z wykonania zadania publicznego określonego w umowie należy sporządzić w terminie 30 dni od dnia zakończenia realizacji zadania publicznego.
2. Okresem sprawozdawczym jest rok budżetowy.
3. Organ administracji publicznej może wezwać do złożenia w roku budżetowym częściowych sprawozdań z wykonania zadania publicznego, nie wcześniej niż przed upływem 30 dni od dnia doręczenia wezwania.
4. Sprawozdanie, o którym mowa w ust. 1 i 3, zawiera:
 - 1) szczegółowy opis wykonania zadania publicznego, z uwzględnieniem osiągniętych celów oraz zrealizowanych działań;
 - 2) zestawienie wydatków poniesionych na wykonanie zadania publicznego wraz ze wskazaniem źródeł ich finansowania;
 - 3) informację o poniesionych nakładach na wykonanie zadania publicznego z podziałem na wkład osobowy i rzeczowy.
5. Sprawozdanie sporządzane przez operatora projektu zawiera dodatkowe informacje o realizatorach projektów oraz projektach realizowanych w ramach zleconych zadań, dotyczące:
 - 1) nazw i adresów siedzib realizatorów projektów;
 - 2) zrealizowanego zakresu rzeczowego projektów;
 - 3) terminów realizacji projektów;
 - 4) wysokości środków przekazanych na wykonanie poszczególnych projektów;
 - 5) wysokości środków wykorzystanych na realizację poszczególnych projektów.

Art. 18a.

1. Organ administracji publicznej unieważnia otwarty konkurs ofert, jeżeli:
 - 1) nie złożono żadnej oferty;
 - 2) żadna ze złożonych ofert nie spełniała wymogów zawartych w ogłoszeniu, o którym mowa w art. 13 ust. 2.
2. Informację o unieważnieniu otwartego konkursu ofert organ administracji publicznej podaje do publicznej wiadomości w sposób określony w art. 13 ust. 3.

Art. 19.

Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wzory ofert, o których mowa w art. 14 ust. 1, 1a i 2,
 - 2) ramowe wzory umów, o których mowa w art. 16 ust. 1, 1a i 6,
 - 3) wzory sprawozdań, o których mowa w art. 18
- uwzględniając konieczność zapewnienia niezbędnych informacji dotyczących wykonania zadania publicznego oraz biorąc pod uwagę liczbę oferentów, sposób i czas realizacji zadania publicznego, a także sposób jego rozliczenia.

Art. 19a.

1. Na podstawie oferty realizacji zadania publicznego, o której mowa w art. 14, złożonej przez organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3, organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego uznając celowość realizacji tego zadania, może zlecić organizacji pozarządowej lub podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3, z pominięciem otwartego konkursu ofert, realizację zadania publicznego o charakterze lokalnym lub regionalnym, spełniającego łącznie następujące warunki:
 - 1) wysokość dofinansowania lub finansowania zadania publicznego nie przekracza kwoty 10 000 zł;
 - 2) zadanie publiczne ma być realizowane w okresie nie dłuższym niż 90 dni.
2. *(uchylony)*
3. W terminie nie dłuższym niż 7 dni roboczych od dnia wpłynięcia oferty, organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego zamieszcza ofertę na okres 7 dni:
 - 1) w Biuletynie Informacji Publicznej;
 - 2) w siedzibie organu jednostki samorządu terytorialnego w miejscu przeznaczonym na zamieszczanie ogłoszeń;
 - 3) na stronie internetowej organu jednostki samorządu terytorialnego.
4. Każdy, w terminie 7 dni od dnia zamieszczenia oferty w sposób, o którym mowa w ust. 3, może zgłosić uwagi dotyczące oferty.
5. Po upływie terminu, o którym mowa w ust. 4, oraz po rozpatrzeniu uwag, organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego niezwłocznie zawiera umowę o wsparcie realizacji zadania publicznego lub o powierzenie realizacji zadania publicznego. Oferta, o której mowa w ust. 2, stanowi załącznik do umowy.
6. Łączna kwota środków finansowych przekazanych przez organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego tej samej organizacji pozarządowej lub temu samemu podmiotowi wymienionemu w art. 3 ust. 3, w trybie określonym w ust. 1, w danym roku kalendarzowym, nie może przekroczyć kwoty 20 000 zł.
7. Wysokość środków finansowych przyznanych przez organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego w trybie, o którym mowa w ust. 1, nie może przekroczyć 20% dotacji planowanych w roku budżetowym na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe oraz podmioty

wymienione w art. 3 ust. 3.

7a. Ofertę i sprawozdanie z realizacji zadania, o którym mowa w ust. 1, składa się według uproszczonych wzorów.

7b. Uproszczony wzór oferty, o którym mowa w ust. 7a, zawiera w szczególności:

- 1) zakres rzeczowy zadania publicznego;
- 2) termin i określenie miejsca realizacji zadania publicznego;
- 3) szacunkową kalkulację kosztów realizacji zadania publicznego.

7c. Uproszczony wzór sprawozdania, o którym mowa w ust. 7a, zawiera:

- 1) opis wykonania zadania;
- 2) zestawienie wydatków finansowanych z dotacji.

7d. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, uproszczony wzór oferty i uproszczony wzór sprawozdania z realizacji zadania, o którym mowa w ust. 1, uwzględniając konieczność zapewnienia podstawowych informacji dotyczących wykonania zadania publicznego.

8. Do umów zawartych na podstawie ust. 5 stosuje się odpowiednio przepisy art. 16-18 oraz przepisy wydane na podstawie art. 19.

Rozdział 2a. Inicjatywa lokalna

Art. 19b.

1. W ramach inicjatywy lokalnej mieszkańcy jednostki samorządu terytorialnego bezpośrednio, bądź za pośrednictwem organizacji pozarządowych, lub podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 mogą złożyć wniosek o realizację zadania publicznego do jednostki samorządu terytorialnego, na terenie której mają miejsce zamieszkania lub siedzibę, w zakresie:

- 1) działalności, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 13, obejmującej w szczególności budowę, rozbudowę lub remont dróg, kanalizacji i sieci wodociągowej, stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego, a także budynków oraz obiektów małej architektury;
- 2) działalności, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 3, 4, 5, 16 i 27;
- 3) edukacji, oświaty i wychowania, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 14;
- 4) działalności w sferze kultury fizycznej i turystyki, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 17 i 19;
- 5) ochrony przyrody, w tym zieleni w miastach i wsiach, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 18;
- 6) porządku i bezpieczeństwa publicznego, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 20.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, stanowi wniosek w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego.

Art. 19c.

1. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego określa tryb i szczegółowe kryteria oceny wniosków o realizację zadania publicznego w ramach inicjatywy lokalnej. Szczegółowe kryteria oceny powinny uwzględniać przede wszystkim wkład pracy społecznej w realizację inicjatywy lokalnej.
2. Organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego, dokonując oceny wniosku, bierze pod uwagę szczegółowe kryteria oceny wniosku oraz jego celowość z punktu widzenia potrzeb społeczności lokalnej.

Art. 19d.

Po uwzględnieniu wniosku, o którym mowa w art. 19b ust. 1, organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego zawiera na czas określony umowę o wykonanie inicjatywy lokalnej z wnioskodawcą.

Art. 19e.

Zobowiązanie wnioskodawcy może polegać na świadczeniu pracy społecznej, na świadczeniach pieniężnych lub rzeczowych.

Art. 19f.

Wnioskodawca może otrzymać od jednostki samorządu terytorialnego na czas trwania umowy rzeczy konieczne do wykonania inicjatywy lokalnej.

Art. 19g.

Organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego wspólnie z wnioskodawcą opracowuje dokumenty niezbędne do przeprowadzenia inicjatywy lokalnej, w tym harmonogram i kosztorys.

Art. 19h.

W zakresie nieuregulowanym w ustawie, do umowy o wykonanie inicjatywy lokalnej stosuje się przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2014 r. poz. 121 i 827).

Rozdział 3. Organizacje pożytku publicznego**Art. 20.**

1. Organizacją pożytku publicznego może być organizacja pozarządowa oraz podmiot wymieniony w art. 3 ust. 3 pkt 1 i 4, z zastrzeżeniem art. 21, która spełnia łącznie następujące wymagania:
 - 1) prowadzi działalność pożytku publicznego na rzecz ogółu społeczności, lub określonej grupy podmiotów, pod warunkiem że grupa ta jest wyodrębniona ze względu na szczególnie trudną sytuację życiową lub materialną w stosunku do społeczeństwa;

- 2) może prowadzić działalność gospodarczą wyłącznie jako dodatkową w stosunku do działalności pożytku publicznego;
 - 3) nadwyżkę przychodów nad kosztami przeznacza na działalność, o której mowa w pkt 1;
 - 4) ma statutowy kolegialny organ kontroli lub nadzoru, odrębny od organu zarządzającego i niepodlegający mu w zakresie wykonywania kontroli wewnętrznej lub nadzoru, przy czym członkowie organu kontroli lub nadzoru:
 - a) nie mogą być członkami organu zarządzającego ani pozostawać z nimi w związku małżeńskim, we wspólnym pożyciu, w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości służbowej,
 - b) nie byli skazani prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe,
 - c) mogą otrzymywać z tytułu pełnienia funkcji w takim organie zwrot uzasadnionych kosztów lub wynagrodzenie w wysokości nie wyższej niż przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw ogłoszone przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za rok poprzedni;
 - 5) członkowie organu zarządzającego nie byli skazani prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe;
 - 6) statut lub inne akty wewnętrzne organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 pkt 1 i 4, zabraniają:
 - a) udzielania pożyczek lub zabezpieczania zobowiązań majątkiem organizacji w stosunku do jej członków, członków organów lub pracowników oraz osób, z którymi członkowie, członkowie organów oraz pracownicy organizacji pozostają w związku małżeńskim, we wspólnym pożyciu albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii bocznej do drugiego stopnia albo są związani z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli, zwanych dalej „osobami bliskimi”,
 - b) przekazywania ich majątku na rzecz ich członków, członków organów lub pracowników oraz ich osób bliskich, na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich, w szczególności, jeżeli przekazanie to następuje bezpłatnie lub na preferencyjnych warunkach,
 - c) wykorzystywania majątku na rzecz członków, członków organów lub pracowników oraz ich osób bliskich na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich, chyba że to wykorzystanie bezpośrednio wynika z celu statutowego,
 - d) zakupu towarów lub usług od podmiotów, w których uczestniczą członkowie organizacji, członkowie jej organów lub pracownicy oraz ich osób bliskich, na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich lub po cenach wyższych niż rynkowe.
2. W przypadku stowarzyszeń działalność, o której mowa w ust. 1 pkt 1, nie może być prowadzona wyłącznie na rzecz członków stowarzyszenia.

Art. 21.

W przypadku podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1:

- 1) działalność pożytku publicznego określona w art. 20 ust. 1 pkt 1 podlega wyodrębnieniu w sposób zapewniający należyłą identyfikację pod względem organizacyjnym i rachunkowym;
- 2) przepis art. 20 ust. 1 pkt 3 stosuje się do nadwyżki przychodu nad kosztami uzyskiwanej w wyniku prowadzenia działalności pożytku publicznego;
- 3) przepis art. 20 ust. 1 pkt 4 stosuje się odpowiednio, z uwzględnieniem szczegółowych zasad organizacji i działania tych jednostek, uregulowanych w przepisach dla nich właściwych, w tym w statutach lub innych aktach wewnętrznych.

Art. 22.

1. Organizacja pozarządowa oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 pkt 1 i 4 mogą uzyskać status organizacji pożytku publicznego pod warunkiem, iż działalność o której mowa w art. 20 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 prowadzona jest nieprzerwanie przez co najmniej 2 lata.
2. Organizacja pozarządowa oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 pkt 4 podlegające obowiązkowi wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego uzyskują status organizacji pożytku publicznego z chwilą wpisania do tego Rejestru informacji o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 20, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym.
3. Organizacja pozarządowa inna niż wymieniona w ust. 2 oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 pkt 1, uzyskują status organizacji pożytku publicznego z chwilą wpisania do Krajowego Rejestru Sądowego, na zasadach i w trybie określonych w ustawie, o której mowa w ust. 2.
4. Organizacja pozarządowa, oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 pkt 4 o których mowa w ust. 2, traci status organizacji pożytku publicznego z chwilą wykreślenia z Krajowego Rejestru Sądowego informacji o spełnieniu wymagań określonych w art. 20, a podmioty, o których mowa w ust. 3 – z chwilą ich wykreślenia z tego Rejestru.
5. W przypadku otwarcia likwidacji, ogłoszenia upadłości albo prawomocnego oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości organizacji pożytku publicznego z uwagi na fakt, że majątek organizacji pożytku publicznego nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania, sąd rejestrowy z urzędu wykreśla informację, o której mowa w ust. 2, lub organizację, o której mowa w ust. 3, z Krajowego Rejestru Sądowego.
6. Właściwy sąd rejestrowy, wydając postanowienie w przedmiocie wykreślenia informacji, o której mowa w ust. 2, lub organizacji, o której mowa w ust. 3, z Krajowego Rejestru Sądowego, niezwłocznie informuje o tym ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

7. Organizacja pożytku publicznego, w stosunku do której właściwy sąd rejestrowy wydał postanowienie, o którym mowa w ust. 6:

- 1) informuje ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego o wysokości niewydatkowanych na dzień wydania tego postanowienia środków finansowych pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych, w terminie 14 dni od dnia doręczenia tego postanowienia;
- 2) przekazuje niewydatkowane na dzień wydania tego postanowienia środki finansowe pochodzące z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych na rzecz Funduszu Wspierania Organizacji Pożytku Publicznego, w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się tego postanowienia.

8. W przypadku niepoinformowania lub nieprzekazania środków, o których mowa w ust. 7, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego wzywa organizację pożytku publicznego do zwrotu niewydatkowanych środków finansowych pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych lub przedstawienia niezbędnych wyjaśnień.

9. W przypadku niezastosowania się organizacji pożytku publicznego do wezwania w terminie 14 dni od dnia jego otrzymania minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego wydaje decyzję określającą kwotę niewydatkowanych środków finansowych pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych i określa termin, od którego nalicza się odsetki. W zakresie nieuregulowanym stosuje się odpowiednio przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2015 r. poz. 613, z późn. zm.).

Art. 22a.

1. W przypadku wykreślenia organizacji pożytku publicznego albo informacji o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 20, z Krajowego Rejestru Sądowego organizacja pozarządowa lub podmiot wymieniony w art. 3 ust. 3 pkt 1 lub 4 może ponownie uzyskać status organizacji pożytku publicznego:

1) po złożeniu wniosku o wpis, jeżeli wykreślenie z Krajowego Rejestru Sądowego nastąpiło:

- a) na podstawie wniosku organizacji pozarządowej lub podmiotu wymienionego w art. 3 ust. 3 pkt 1 lub 4,
- b) z urzędu na podstawie art. 22 ust. 5, a właściwy sąd prawomocnie uchylił, stwierdził nieważność lub ustalił nieistnienie uchwały organu organizacji pożytku publicznego o otwarciu likwidacji albo uchylił postępowanie upadłościowe wobec organizacji pożytku publicznego;

2) po upływie 2 lat od dnia wykreślenia z Krajowego Rejestru Sądowego, jeżeli wykreślenie nastąpiło:

- a) na wniosek ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego,
- b) z urzędu przez właściwy sąd rejestrowy w przypadkach innych niż określone w pkt 1 lit. b.

2. Przepisy art. 20 i art. 22 stosuje się odpowiednio.

Art. 23.

1. Organizacja pożytku publicznego sporządza roczne sprawozdanie merytoryczne ze swojej działalności, z zastrzeżeniem przepisów odrębnych.

1a. Podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 pkt 1, posiadające status organizacji pożytku publicznego, sporządzają sprawozdanie merytoryczne jedynie z wyodrębnionej działalności pożytku publicznego oraz podają je do publicznej wiadomości w sposób umożliwiający zapoznanie się z tym sprawozdaniem przez zainteresowane podmioty.

2. Organizacja pożytku publicznego sporządza roczne sprawozdanie finansowe, na zasadach określonych w przepisach o rachunkowości.

2a. Organizacja pożytku publicznego podaje sprawozdania, o których mowa w ust. 1 i 2, do publicznej wiadomości w sposób umożliwiający zapoznanie się z tym sprawozdaniem przez zainteresowane podmioty, w tym poprzez zamieszczenie na swojej stronie internetowej.

2b. Podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 pkt 1, posiadające status organizacji pożytku publicznego, sporządzają sprawozdanie finansowe jedynie z wyodrębnionej działalności pożytku publicznego.

2c. Sprawozdania, o których mowa w ust. 1-2 i 2b, organizacja pożytku publicznego zamieszcza po raz pierwszy za rok, w którym uzyskała status organizacji pożytku publicznego, na stronie internetowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

3. *(uchylony)*

4. *(uchylony)*

5. W odniesieniu do organizacji pożytku publicznego, których sprawozdanie finansowe nie podlega obowiązkowi badania zgodnie z przepisami o rachunkowości, minister właściwy do spraw finansów publicznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego może w drodze rozporządzenia wprowadzić taki obowiązek, biorąc pod uwagę:

1) wysokość otrzymanych dotacji;

2) wielkość osiągniętych przychodów;

3) potrzebę zapewnienia kontroli prawidłowości prowadzonej ewidencji.

6. Organizacja pożytku publicznego zamieszcza zatwierdzone sprawozdanie finansowe i sprawozdanie merytoryczne ze swojej działalności, o których mowa w ust. 1 i 2, w terminie do dnia 15 lipca roku następującego po roku, za który składane jest sprawozdanie finansowe i merytoryczne, na stronie internetowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

6a. Organizacja pożytku publicznego, która nie zamieściła na stronie internetowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, w terminie określonym w ust. 6 lub 6b, zatwierdzonego sprawozdania finansowego i sprawozdania merytorycznego ze swojej działalności, o których mowa w ust. 1 i 2, nie zostaje uwzględniona w wykazie organizacji pożytku publicznego, o którym mowa w art. 27a.

6b. Organizacja pożytku publicznego, której rok obrotowy nie jest rokiem kalendarzowym, zamieszcza na stronie internetowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego zatwierdzone sprawozdanie finansowe i sprawozdanie merytoryczne ze swojej działalności, o których mowa w ust. 1-2 i 2b, w terminie do dnia 30 listopada roku następującego po roku, za który jest składane sprawozdanie finansowe i sprawozdanie merytoryczne.

6c. Organizacja pożytku publicznego, która w roku obrotowym, za który sporządza sprawozdanie finansowe i merytoryczne ze swojej działalności, osiągnęła przychód nieprzekraczający 100 000 zł, zamieszcza na stronie internetowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, w terminie, o którym mowa w ust. 6 lub w ust. 6b, sprawozdanie, o którym mowa w ust. 1 i 1a, w formie uproszczonego sprawozdania merytorycznego.

6d. Uproszczone sprawozdanie merytoryczne, o którym mowa w ust. 6c, zawiera:

- 1) dane o organizacji pożytku publicznego;
- 2) opis prowadzonej działalności pożytku publicznego i działalności gospodarczej wraz z podaniem kodów PKD;
- 3) ogólne informacje o uzyskanych przychodach i poniesionych kosztach;
- 4) podstawowe informacje o:
 - a) zatrudnieniu oraz kwocie wynagrodzeń,
 - b) członkach oraz wolontariuszach;
- 5) informacje o:
 - a) uzyskanym przychodzie z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych,
 - b) sposobie wydatkowania środków pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych,
 - c) poniesionych kosztach administracyjnych,
 - d) działalności zleconej przez organy administracji publicznej,
 - e) korzystaniu z uprawnień,
 - f) przeprowadzonych kontrolach.

6e. Sprawozdanie merytoryczne, o którym mowa w ust. 1 i 1a, zawiera:

- 1) dane o organizacji pożytku publicznego;
- 2) określenie celów statutowych;
- 3) opis prowadzonej działalności pożytku publicznego i działalności gospodarczej wraz z podaniem kodów PKD;
- 4) szczegółowe informacje o:
 - a) zatrudnieniu i kwocie wynagrodzeń,
 - b) członkach oraz wolontariuszach;
- 5) informacje o:
 - a) poniesionych kosztach i uzyskanych przychodach, w tym z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych,

- b) sposobie wydatkowania środków pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych,
- c) działalności zleconej przez organy administracji publicznej,
- d) korzystaniu z uprawnień,
- e) zrealizowanych zamówieniach publicznych,
- f) posiadanych udziałach lub akcjach w spółkach,
- g) fundacjach, których organizacja pożytku publicznego jest fundatorem,
- h) udzielonych pożyczkach,
- i) przeprowadzonych kontrolach,
- j) przeprowadzonych badaniach sprawozdań finansowych.

7. (uchylony)

8. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, wzór sprawozdania merytorycznego, o którym mowa w ust. 1 i 1a, oraz wzór uproszczonego sprawozdania merytorycznego, o którym mowa w ust. 6c, kierując się potrzebą ujednoczenia składanych sprawozdań.

Art. 24.

1. Organizacji pożytku publicznego przysługuje, na zasadach określonych w przepisach odrębnych, zwolnienie od:

- 1) podatku dochodowego od osób prawnych,
- 2) podatku od nieruchomości,
- 3) podatku od czynności cywilnoprawnych,
- 4) opłaty skarbowej,
- 5) opłat sądowych

– w odniesieniu do prowadzonej przez nią działalności pożytku publicznego.

2. Organizacja pożytku publicznego może, na zasadach określonych w odrębnych przepisach, nabywać na szczególnych warunkach prawo użytkowania nieruchomości będących własnością Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego.

3. Organizacja pozarządowa, która uzyskała status organizacji pożytku publicznego, jest obowiązana wypełnić zobowiązania wynikające ze zwolnień podatkowych, z których korzystała przed dniem uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego, na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

4. W przypadku utraty przez organizację pozarządową statusu organizacji pożytku publicznego traci ona prawo do korzystania ze zwolnień wynikających z posiadania tego statusu.

5. Użytkowanie, o którym mowa w ust. 2, wygasa z mocy prawa w przypadku utraty statusu organizacji pożytku publicznego.

Art. 25.

W organizacji pożytku publicznego mogą wykonywać pracę osoby skierowane do odbycia służby zastępczej, na zasadach i w trybie określonych w odrębnych przepisach.

Art. 26.

Jednostki publicznej radiofonii i telewizji umożliwiają organizacjom pożytku publicznego nieodpłatne informowanie o ich działalności na zasadach określonych w przepisach odrębnych.

Art. 27.

1. Podatnik podatku dochodowego od osób fizycznych może, na zasadach i w trybie określonym w przepisach odrębnych, przekazać 1% podatku obliczonego zgodnie z odrębnymi przepisami na rzecz wybranej przez siebie organizacji pożytku publicznego.
2. Otrzymane przez organizację pożytku publicznego środki finansowe pochodzące z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych mogą być wykorzystane wyłącznie na prowadzenie działalności pożytku publicznego.
 - 2a. W przypadku wydatkowania przez organizację pożytku publicznego środków finansowych pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych w sposób niezgodny z ust. 2, stwierdzonego w wyniku kontroli, o której mowa w art. 29, lub kontroli przeprowadzonej przez inny organ kontroli państwowej lub skarbowej, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego wydaje decyzję zobowiązującą organizację pożytku publicznego do zwrotu nieprawidłowo wydatkowanych środków, określając kwotę podlegającą zwrotowi i termin, od którego nalicza się odsetki. W zakresie nieuregulowanym stosuje się odpowiednio przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa.
 - 2b. Środki, o których mowa w ust. 2a, są przekazywane na rzecz Funduszu Wspierania Organizacji Pożytku Publicznego.
 - 2c. Organizacja pożytku publicznego wyodrębnia w ewidencji księgowej środki, o których mowa w ust. 2, w tym wysokość środków wydatkowanych na promocję 1% podatku dochodowego od osób fizycznych, o której mowa w art. 27c ust. 1.
3. Minister właściwy do spraw finansów publicznych zamieszcza w terminie do dnia 30 września każdego roku, na stronie internetowej urzędu obsługującego ministra wykaz organizacji pożytku publicznego, zawierający: nazwę i numer wpisu organizacji pożytku publicznego do Krajowego Rejestru Sądowego, oraz wysokość środków otrzymanych przez tę organizację, pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych za rok poprzedzający.
4. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego zamieszcza w terminie do dnia 31 grudnia każdego roku na stronie internetowej urzędu obsługującego tego ministra sporządzoną na podstawie sprawozdań, o których mowa w art. 23 ust. 1-2 i 2b, informację dotyczącą w szczególności wydatkowania przez organizacje pożytku publicznego środków finansowych pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych za rok poprzedni.

Art. 27a.

1. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego prowadzi w formie elektronicznej wykaz organizacji mających status organizacji pożytku publicznego na dzień 30 listopada roku podatkowego, na które podatnik podatku dochodowego od osób fizycznych może przekazać 1% podatku z zeznań podatkowych składanych za rok podatkowy, i nie później niż dnia 15 grudnia roku podatkowego zamieszcza ten wykaz na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej.
2. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego prowadzi wykaz, o którym mowa w ust. 1, do dnia 31 grudnia roku następującego po roku podatkowym.
3. W wykazie, o którym mowa w ust. 1, uwzględnia się organizacje pożytku publicznego:
 - 1) które w terminie zamieściły na stronie internetowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego roczne sprawozdanie merytoryczne ze swojej działalności oraz roczne sprawozdanie finansowe, o których mowa w art. 23 ust. 1 i 2, w roku, za który składane jest zeznanie podatkowe;
 - 2) w stosunku do których nie wpisano do Krajowego Rejestru Sądowego informacji o otwarciu likwidacji lub ogłoszeniu upadłości.
4. Wykaz, o którym mowa w ust. 1, w odniesieniu do każdej organizacji pożytku publicznego, zawiera:
 - 1) nazwę;
 - 2) siedzibę;
 - 3) numer wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego;
 - 4) numer identyfikacji podatkowej, jeżeli został on nadany organizacji oraz wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego.
5. W przypadku wpisania po dniu 30 listopada roku podatkowego do Krajowego Rejestru Sądowego informacji o otwarciu likwidacji lub ogłoszeniu upadłości organizacji pożytku publicznego albo w przypadku wykreślenia informacji, o której mowa w art. 22 ust. 2, lub organizacji, o której mowa w art. 22 ust. 3, z Krajowego Rejestru Sądowego, organizację tę usuwa się z wykazu, o którym mowa w ust. 1.
6. Minister Sprawiedliwości dostarcza ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego informacje dotyczące organizacji pożytku publicznego, o których mowa w ust. 4 i 5.
7. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego dostarcza ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych informacje dotyczące organizacji pożytku publicznego, o których mowa w ust. 4 i 5, uwzględnionych w wykazie, o którym mowa w ust. 1.
8. Organizacja pożytku publicznego jest obowiązana nie później niż do dnia 30 czerwca roku następującego po roku podatkowym podać naczelnikowi urzędu skarbowego właściwemu według siedziby tej organizacji numer

rachunku bankowego właściwy do przekazania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych przez dokonanie zgłoszenia identyfikacyjnego albo zgłoszenia aktualizacyjnego na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników (Dz.U. z 2012 r. poz. 1314 oraz z 2013 r. poz. 2).

9. Przepisu ust. 8 nie stosuje się do organizacji, które zgłosiły numer rachunku bankowego w latach ubiegłych jako właściwy do przekazania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych i jest on aktualny.

10. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych oraz Ministrem Sprawiedliwości, określi, w drodze rozporządzenia, tryby, terminy oraz format i strukturę danych dla wymiany informacji dotyczących organizacji pożytku publicznego, o których mowa w ust. 4 i 5, między ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego a Ministrem Sprawiedliwości oraz ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, mając na względzie potrzebę zapewnienia sprawnej realizacji zadań związanych z tworzeniem i prowadzeniem wykazu, o którym mowa w ust. 1, oraz z przekazywaniem organizacjom pożytku publicznego środków pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych.

Art. 27aa.

1. Organizacja pożytku publicznego, która została uwzględniona w wykazie, o którym mowa w art. 27a, nie może wzywać do przekazania lub przekazywać środków finansowych pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych na rzecz organizacji pożytku publicznego, które nie zostały uwzględnione w tym wykazie.

2. Organizacja pożytku publicznego, która nie została uwzględniona w wykazie, o którym mowa w art. 27a, nie może wzywać do przekazania środków finansowych pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych za pośrednictwem organizacji pożytku publicznego, która została uwzględniona w tym wykazie.

3. Środki finansowe pochodzące z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych przekazane na rzecz organizacji pożytku publicznego, która nie została uwzględniona w wykazie, o którym mowa w art. 27a, są przekazywane na rzecz Funduszu Wspierania Organizacji Pożytku Publicznego.

4. W przypadku przekazania środków, o którym mowa w ust. 3, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego wydaje decyzję, określając kwotę podlegającą zwrotowi i termin, od którego nalicza się odsetki.

W zakresie nieuregulowanym stosuje się odpowiednio przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa.

5. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 i 2, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, po stwierdzeniu nieprawidłowości przez niego lub inny organ, może wystąpić do sądu rejestrowego o wykreślenie informa-

cji, o której mowa w art. 22 ust. 2, lub organizacji, o której mowa w art. 22 ust. 3, z Krajowego Rejestru Sądowego.

Art. 27ab.

1. Tworzy się Fundusz Wspierania Organizacji Pożytku Publicznego, zwany dalej „Funduszem”, w celu wzmocnienia potencjału organizacji pożytku publicznego poprzez wyrównywanie ich szans.
2. Fundusz jest państwowym funduszem celowym, którego dysponentem jest minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, zwany dalej „dysponentem Funduszu”.
3. Dysponent Funduszu prowadzi szczegółową ewidencję środków finansowych przekazanych na rzecz Funduszu i wzywa organizacje, o których mowa w ust. 4, do przekazania środków na rzecz Funduszu.
4. Przychodami Funduszu są środki finansowe pochodzące z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych niewydatkowane przez organizacje, które utraciły status organizacji pożytku publicznego, środki wydatkowane w sposób niezgodny z art. 27 ust. 2 oraz środki, o których mowa w art. 27aa ust. 3.
5. Udzielanie wsparcia organizacjom pożytku publicznego następuje w trybie otwartego konkursu ofert, o którym mowa w art. 13.
6. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zadania, na które są przeznaczane środki Funduszu, oraz szczegółowe zasady gospodarki finansowej Funduszu, uwzględniając potrzebę prowadzenia odrębnej gospodarki finansowej w zakresie realizacji zadań dotyczących wsparcia organizacji pożytku publicznego, a także potrzebę skutecznego i racjonalnego wykorzystania środków Funduszu oraz osiągnięcia celów, dla których Fundusz został utworzony.

Art. 27b.

1. Członek organu zarządzającego, organu kontroli lub nadzoru organizacji pożytku publicznego oraz likwidator organizacji pożytku publicznego odpowiada wobec tej organizacji za szkodę wyrządzoną działaniem lub zaniechaniem sprzecznym z prawem lub postanowieniami statutu organizacji pożytku publicznego, chyba że nie ponosi winy.
2. Członek organu zarządzającego, organu kontroli lub nadzoru oraz likwidator organizacji pożytku publicznego powinien przy wykonywaniu obowiązków dołożyć staranności wynikającej z zawodowego charakteru swojej działalności.
3. Członek organu zarządzającego, organu kontroli lub nadzoru organizacji pożytku publicznego, wykonujący swoje obowiązki społecznie, jest obowiązany dokładać przy tym należytej staranności.
4. Jeżeli szkodę, o której mowa w ust. 1, wyrządziło kilka osób wspólnie, osoby te ponoszą odpowiedzialność solidarną.

Art. 27c.

1. Promocja prowadzona przez organizację pożytku publicznego, polegająca na publicznym zachęcaniu do przekazania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych, bez względu na formę dotarcia do podatnika, zawiera w szczególności informację o jej finansowaniu lub współfinansowaniu ze środków finansowych pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych.
2. Programy komputerowe umożliwiające podatnikowi podatku dochodowego od osób fizycznych wypełnienie zeznania podatkowego dodatkowo zawierają informację o:
 - 1) możliwości swobodnego wyboru i przekazania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych organizacji pożytku publicznego albo
 - 2) braku swobodnego wyboru i przekazania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych organizacji pożytku publicznego.
3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, treść, formę oraz sposób zamieszczenia informacji, o której mowa w ust. 1 i 2, mając na względzie zapewnienie przejrzystości wydatkowania środków pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych oraz pełnej informacji dotyczącej możliwości wyboru organizacji pożytku publicznego.

Rozdział 4. Nadzór**Art. 28.**

1. Nadzór nad działalnością pożytku publicznego organizacji pożytku publicznego, w zakresie uprawnień, obowiązków i wymogów wynikających z art. 8–10, art. 20, art. 21, art. 23, art. 24–27, art. 27aa, art. 27c oraz art. 42–48, sprawuje minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.
2. *(uchylony)*

Art. 29.

1. Organizacja pożytku publicznego podlega kontroli ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego w zakresie określonym w art. 28 ust. 1.
2. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego może zarządzić kontrolę z urzędu, a także na wniosek organu administracji publicznej, organizacji pozarządowej lub podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3.
3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego może powierzyć przeprowadzenie kontroli:
 - 1) w porozumieniu z ministrem właściwym ze względu na przedmiot działalności organizacji pożytku publicznego, temu ministrowi;
 - 2) wojewodzie.
4. Kontrolę przeprowadzają osoby posiadające imienne upoważnienie ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego określające kontro-

lowaną organizację pożytku publicznego i podstawę prawną do podjęcia kontroli. W przypadku powierzenia przeprowadzenia kontroli jednemu z organów, o których mowa w ust. 3, pisemne upoważnienie wydaje ten organ.

Art. 29a.

1. Nie można równocześnie podejmować i prowadzić więcej niż jednej kontroli, o której mowa w art. 29, wobec tej samej organizacji pożytku publicznego.
2. Czas trwania wszystkich kontroli w jednym roku kalendarzowym nie może przekraczać 24 dni roboczych.
3. Przedłużenie czasu trwania kontroli wymaga uzasadnienia na piśmie.
4. Jeżeli wyniki kontroli wykazały rażące naruszenie przepisów prawa przez organizację pożytku publicznego, można przeprowadzić powtórny kontrolę wobec tej organizacji w tym samym zakresie przedmiotowym w danym roku kalendarzowym, a czas jej trwania nie może przekraczać 7 dni. Czasu trwania powtórnej kontroli nie wlicza się do czasu, o którym mowa w ust. 2.

Art. 30.

1. Osoby upoważnione do dokonywania kontroli są uprawnione do wstępu na teren nieruchomości lub jej części, na którym jest prowadzona działalność organizacji pożytku publicznego, oraz żądania pisemnych lub ustnych wyjaśnień, okazania dokumentów lub innych nośników informacji, a także udostępniania danych mających związek z przedmiotem kontroli.
2. Czynności kontrolnych, o których mowa w ust. 1, dokonuje się w obecności członka organu zarządzającego lub jego przedstawiciela albo pracownika kontrolowanej organizacji pożytku publicznego, a w razie nieobecności tych osób – w obecności przywołanego świadka.

Art. 31.

1. Z przeprowadzonej kontroli sporządza się protokół, który podpisują osoby przeprowadzające kontrolę i członek organu zarządzającego uprawniony do reprezentowania kontrolowanej organizacji pożytku publicznego lub osoba przez niego upoważniona. Odmowa podpisu protokołu przez członka organu zarządzającego organizacji pożytku publicznego lub osobę przez niego upoważnioną wymaga podania przyczyny. W przypadku odmowy podpisu protokół uznaje się za podpisany w dniu odmowy.
2. Członek organu zarządzającego uprawniony do reprezentowania kontrolowanej organizacji pożytku publicznego lub osoba przez niego upoważniona może, w terminie 14 dni od dnia podpisania protokołu, złożyć na piśmie wyjaśnienia albo zgłosić zastrzeżenia do treści protokołu.
3. Osoby przeprowadzające kontrolę, w przypadku nieuwzględnienia zastrzeżeń, o których mowa w ust. 2, przekazują na piśmie stanowisko członkowi organu zarządzającego kontrolowanej organizacji pożytku publicznego

uprawnionemu do reprezentowania tej organizacji lub osobie przez niego upoważnionej w terminie 14 dni.

4. Po zakończeniu kontroli, z uwzględnieniem terminu, o którym mowa w ust. 3, osoby przeprowadzające kontrolę sporządzają wystąpienie pokontrolne.

Art. 32.

Wystąpienie pokontrolne zawiera ocenę stanu faktycznego wynikającą z ustaleń zawartych w protokole kontroli, w tym opis ustalonych uchybień, z uwzględnieniem przyczyn ich powstania, zakresu, skutków oraz osób odpowiedzialnych za ich powstanie, a także termin usunięcia uchybień, nie krótszy niż 30 dni od dnia doręczenia wystąpienia pokontrolnego.

Art. 33.

1. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, po zakończeniu postępowania kontrolnego, w terminie 14 dni, przekazuje organizacji pożytku publicznego wystąpienie pokontrolne. W przypadku powierzenia przeprowadzenia kontroli, organy, o których mowa w art. 29 ust. 3, przekazują wystąpienie pokontrolne organizacji pożytku publicznego oraz ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego.

2. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego może wystąpić do sądu rejestrowego o wykreślenie informacji, o której mowa w art. 22 ust. 2, lub o wykreślenie organizacji, o której mowa w art. 22 ust. 3, z Krajowego Rejestru Sądowego, w przypadku:

- 1) nieusunięcia uchybień określonych w wystąpieniu pokontrolnym lub uchylania się od poddania się kontroli przez organizację pożytku publicznego;
- 2) rażącego naruszenia przepisów prawa stwierdzonego w wyniku kontroli, o której mowa w art. 29.

3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego występuje do sądu rejestrowego o wykreślenie informacji, o której mowa w art. 22 ust. 2, lub organizacji, o której mowa w art. 22 ust. 3, z Krajowego Rejestru Sądowego, w przypadku niespełniania wymogów, określonych odpowiednio w art. 20 oraz w art. 21, przez organizację pożytku publicznego, stwierdzonych w wyniku kontroli.

4. *(uchylony)*

5. *(uchylony)*

Art. 33a.

1. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego:

- 1) w przypadku naruszenia obowiązków, o których mowa w art. 23, w szczególności niezamieszczenia na stronie internetowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego w terminie

sprawozdania finansowego i merytorycznego, lub zamieszczenia sprawozdań niekompletnych, lub budzących wątpliwości co do prawidłowości działalności organizacji pożytku publicznego, wzywa organizację pożytku publicznego do zaniechania naruszeń oraz przedstawienia niezbędnych wyjaśnień;

2) w przypadku niezastosowania się organizacji do wezwania w terminie 30 dni od jego otrzymania, występuje do sądu rejestrowego o wykreślenie informacji, o której mowa w art. 22 ust. 2, lub organizacji, o której mowa w art. 22 ust. 3.

2. Przepis ust. 1 ma zastosowanie również w przypadkach:

1) prowadzenia zbiórki publicznej bez wymaganego zgłoszenia lub nienadstawienia do ministra właściwego do spraw administracji publicznej sprawozdania z przeprowadzonej zbiórki publicznej lub sprawozdania ze sposobu rozdysponowania zebranych ofiar;

2) nienadstawienia informacji o rozliczeniu środków pochodzących ze zbiórki publicznej lub informacji o otrzymanych darowiznach, o których mowa w ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz.U. z 2014 r. poz. 851 i 915);

3) prowadzenia:

a) placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, centrum integracji społecznej, domów pomocy społecznej, placówek opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych i interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych, określonych w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, oraz szkół lub placówek publicznych określonych w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.), bez zezwolenia,

b) podmiotu wykonującego działalność leczniczą bez uzyskania wymaganego wpisu do rejestru w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej;

4) posiadania zaległości podatkowych stwierdzonych prawomocną decyzją lub tytułem wykonawczym, o którym mowa w ustawie z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz.U. z 2014 r. poz. 1619, z późn. zm.), w wysokości przekraczającej wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za rok poprzedni, jeżeli zaległość ta istnieje co najmniej 6 miesięcy;

5) niewypełniania obowiązków wynikających z ustawy z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz.U. z 2014 r. poz. 455 oraz z 2015 r. poz. 1223);

6) naruszenia przepisów związanych z korzystaniem z uprawnień, o których mowa w art. 24;

7) niewykonania wyroku sądu powszechnego lub administracyjnego;

8) posiadania zaległości z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, w wysokości przekraczającej 3-krotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za rok poprzedni.

3. W przypadku powtarzającego się wykorzystywania otrzymanych dotacji niezgodnie z przeznaczeniem stwierdzonego decyzją organów administracji publicznej lub prawomocnym orzeczeniem sądu, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego może wystąpić do sądu rejestrowego o wykreślenie informacji, o której mowa w art. 22 ust. 2, lub organizacji, o której mowa w art. 22 ust. 3.

4. Właściwe organy udzielają ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego informacji o naruszeniach, o których mowa w ust. 2 i 3. Informacje te są przekazywane z urzędu w terminie 30 dni, licząc od dnia stwierdzenia tych naruszeń.

5. W przypadkach określonych w ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio przepisy działu I rozdziału 8 Kodeksu postępowania administracyjnego.

Art. 33aa.

Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, na podstawie przekazanej przez sąd lub organ administracji publicznej informacji o naruszeniu wymogów określonych w art. 20, występuje do sądu rejestrowego o wykreślenie informacji, o której mowa w art. 22 ust. 2, lub organizacji, o której mowa w art. 22 ust. 3, z Krajowego Rejestru Sądowego.

Art. 33b.

Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki, sposób i tryb przeprowadzania kontroli organizacji pożytku publicznego, w tym wzór upoważnienia do przeprowadzenia kontroli, uwzględniając konieczność zapewnienia jej sprawnego i skutecznego przebiegu.

Art. 34.

1. W zakresie nieuregulowanym niniejszą ustawą, do nadzoru i kontroli wydatkowania środków publicznych stosuje się odpowiednio przepisy o finansach publicznych.

2. Przepisy ust. 1, art. 28 i art. 30-33b nie wyłączają stosowania odrębnych przepisów dotyczących kontroli, a także uprawnień nadzorczych innych organów.

Rozdział 5. Rada Działalności Pożytku Publicznego

Art. 35.

1. Tworzy się Radę Działalności Pożytku Publicznego jako organ opiniodawczo-doradczy ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

2. Do zadań Rady należy w szczególności:

- 1) wyrażanie opinii w sprawach dotyczących stosowania ustawy;
- 2) wyrażanie opinii o projektach aktów prawnych oraz programach rządowych, związanych z funkcjonowaniem organizacji pozarządowych oraz działalnością pożytku publicznego oraz wolontariatu;
- 3) udzielanie pomocy i wyrażanie opinii w przypadku sporów między organami administracji publicznej a organizacjami pozarządowymi, lub podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3, związanych z działalnością pożytku publicznego;
- 4) zbieranie i dokonywanie analizy informacji o prowadzonych kontrolach i ich skutkach;
- 5) wyrażanie opinii w sprawach zadań publicznych, zlecenia tych zadań do realizacji przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 oraz rekomendowanych standardów realizacji zadań publicznych;
- 6) tworzenie, we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3, mechanizmów informowania o standardach prowadzenia działalności pożytku publicznego oraz o stwierdzonych przypadkach naruszenia tych standardów;
- 7) *(uchylony)*
- 8) organizowanie wyborów przedstawicieli organizacji pozarządowych do składu komitetu monitorującego, o którym mowa w art. 14 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020.

3. Kadencja Rady trwa 3 lata.

4. Termin wyrażenia przez Radę opinii wynosi 30 dni od dnia doręczenia projektów aktów prawnych lub programów rządowych, związanych z funkcjonowaniem organizacji pozarządowych oraz działalnością pożytku publicznego oraz wolontariatu. Nieprzedstawienie opinii w terminie oznacza rezygnację z prawa do jej wyrażenia.

Art. 36.

1. Rada składa się z co najmniej 20 członków, w tym z:

- 1) przedstawicieli organów administracji rządowej i jednostek im podległych lub przez nie nadzorowanych;
- 2) przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego;
- 3) przedstawicieli organizacji pozarządowych, związków i porozumień organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3.

1a. Przedstawiciele organizacji pozarządowych, związków i porozumień organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 stanowią co najmniej połowę składu Rady.

2. Członków Rady powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, z tym że powołanie członków Rady, reprezentujących:

1) organizacje pozarządowe, związki i porozumienia organizacji pozarządowych oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3, następuje spośród kandydatów, z których każdy ma poparcie co najmniej 20 organizacji pozarządowych lub podmiotów określonych w art. 3 ust. 3, lub co najmniej 3 związków stowarzyszeń zrzeszających organizacje pozarządowe lub podmioty określone w art. 3 ust. 3;

2) organy administracji rządowej i jednostki im podległe lub przez nie nadzorowane, następuje spośród osób zgłoszonych przez te organy i kierowników takich jednostek;

3) jednostki samorządu terytorialnego, następuje spośród osób zgłoszonych przez stronę samorządową w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego odwołuje członka Rady przed upływem kadencji:

1) na jego wniosek;

2) na wniosek podmiotu, o którym mowa w ust. 2, reprezentowanego przez tego członka;

3) w przypadku skazania członka Rady prawomocnym wyrokiem za przestępstwo popełnione z winy umyślnej;

4) jeżeli stał się trwale niezdolny do pełnienia obowiązków członka Rady z powodu choroby stwierdzonej orzeczeniem lekarskim;

5) w przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności na trzech kolejnych posiedzeniach Rady.

Art. 37.

Posiedzenia Rady są zwoływane przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego lub na wniosek co najmniej jednej czwartej liczby członków Rady.

Art. 38.

Rada może:

1) powoływać ekspertów;

2) zapraszać do uczestnictwa w jej posiedzeniach przedstawicieli organów administracji publicznej i organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 niereprezentowanych w Radzie, a także przedstawicieli rad wojewódzkich, powiatowych i gminnych;

3) zlecać przeprowadzanie badań i opracowanie ekspertyz związanych z realizacją jej zadań.

Art. 39.

1. Koszty funkcjonowania Rady związane z obsługą, przeprowadzaniem badań i opracowywaniem ekspertyz, a także z uczestnictwem w jej posiedzeniach ekspertów, członków Rady i osób niebędących jej członkami, pokrywa

się z części budżetu, której dysponentem jest minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.

2. Za udział w pracach Rady przysługują diety oraz zwrot kosztów podróży na zasadach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 Kodeksu pracy.

3. Pracodawca jest obowiązany zwolnić pracownika będącego członkiem Rady od pracy w celu wzięcia udziału w posiedzeniach Rady. Za czas zwolnienia pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia ustalonego według zasad obowiązujących przy obliczaniu ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy, pokrywanego z części budżetu, której dysponentem jest minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.

Art. 40.

Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, tryb powoływania członków Rady, organizację i tryb działania Rady oraz zasady uczestnictwa w jej pracach przedstawicieli organów administracji publicznej i organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 niereprezentowanych w Radzie, uwzględniając potrzebę zapewnienia reprezentatywności organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, różnorodność rodzajów działalności pożytku publicznego i terminy zgłaszania kandydatów na członków Rady oraz zapewniając sprawne funkcjonowanie Rady i wypełnianie przez nią obowiązków wynikających z ustawy.

Art. 40a.

Rada przedstawia ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego, na koniec kadencji, sprawozdanie ze swojej działalności.

Art. 41.

Obsługę administracyjno-biurową Rady zapewnia urząd obsługujący ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

Rozdział 6. Wojewódzkie, Powiatowe i Gminne Rady Działalności Pożytku Publicznego

Art. 41a.

1. Marszałek województwa na wspólny wniosek co najmniej 50 organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, prowadzących działalność na terenie województwa, tworzy w terminie 2 miesięcy od dnia wpłynięcia wniosku Wojewódzką Radę Działalności Pożytku Publicznego jako organ konsultacyjny i opiniodawczy, zwaną dalej „Radą Wojewódzką”.

1a. W przypadku nietworzenia Rady Wojewódzkiej w terminie, o którym mowa w ust. 1, mają zastosowanie przepisy art. 90 i art. 91 ustawy z dnia

5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. z 2013 r. poz. 596, z późn. zm.).

2. Do zadań Rady Wojewódzkiej należy w szczególności:

- 1) wyrażanie opinii w sprawach dotyczących funkcjonowania organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, w tym w zakresie programów współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3;
 - 2) wyrażanie opinii o projektach uchwał i aktów prawa miejscowego dotyczących sfery zadań publicznych, o której mowa w art. 4;
 - 3) udzielanie pomocy i wyrażanie opinii w przypadku sporów między organami administracji publicznej a organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3;
 - 4) wyrażanie opinii w sprawach dotyczących zadań publicznych, w tym zlecenia tych zadań do realizacji przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3, oraz w sprawach rekomendowanych standardów realizacji zadań publicznych;
 - 5) wyrażanie opinii o projekcie strategii rozwoju województwa;
 - 6) organizowanie wyborów przedstawicieli organizacji pozarządowych do składu komitetu monitorującego, o którym mowa w art. 14 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020.
- 2a. Rada Wojewódzka, po zasięgnięciu opinii organu wykonawczego, określa w uchwale sposób realizacji zadań, o których mowa w ust. 2.
3. Termin wyrażenia przez Radę Wojewódzką opinii wynosi 30 dni od dnia doręczenia odpowiednio projektu programu współpracy oraz projektu strategii rozwoju województwa. Nieprzedstawienie opinii w terminie oznacza rezygnację z prawa do jej wyrażenia.
4. Kadencja Rady Wojewódzkiej trwa 3 lata.

Art. 41b.

1. Rada Wojewódzka składa się z:

- 1) przedstawiciela wojewody;
- 2) przedstawicieli marszałka województwa;
- 3) przedstawicieli sejmiku województwa;
- 4) przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, prowadzących działalność na terenie województwa.

2. Przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, prowadzących działalność na terenie województwa, stanowią co najmniej połowę składu Rady Wojewódzkiej.

3. Członków Rady Wojewódzkiej powołuje i odwołuje marszałek województwa, z tym że powołanie członków Rady Wojewódzkiej, reprezentujących organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3, następuje spośród kandydatów zgłoszonych przez te organizacje lub podmioty.

4. Zarząd województwa określi, w drodze uchwały, tryb powoływania członków Rady Wojewódzkiej, uwzględniając potrzebę zapewnienia reprezentatywności organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, w zakresie form prawnych i rodzajów działalności pożytku publicznego tych organizacji i podmiotów, a także terminy i sposób zgłaszania kandydatów na członków Rady Wojewódzkiej.
5. Marszałek województwa odwołuje członka Rady Wojewódzkiej przed upływem kadencji:
 - 1) na jego wniosek;
 - 2) na wniosek podmiotu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 i 4;
 - 3) w przypadku skazania członka Rady Wojewódzkiej prawomocnym wyrokiem za przestępstwo popełnione z winy umyślnej;
 - 4) jeżeli stał się trwale niezdolny do pełnienia obowiązków członka Rady Wojewódzkiej z powodu choroby stwierdzonej orzeczeniem lekarskim;
 - 5) w przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności na trzech kolejnych posiedzeniach Rady Wojewódzkiej.
6. Zarząd województwa określi, w drodze uchwały, organizację i tryb działania Rady Wojewódzkiej, biorąc pod uwagę potrzebę zapewnienia sprawnego funkcjonowania Rady Wojewódzkiej.
7. Zarząd województwa pokrywa koszty przejazdów członków Rady Wojewódzkiej na warunkach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy i koszty ekspertyz związanych z realizacją zadań Rady Wojewódzkiej.

Art. 41c.

1. Rada Wojewódzka obraduje na posiedzeniach.
2. Uchwały Rady Wojewódzkiej są podejmowane zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy członków Rady Wojewódzkiej.

Art. 41d.

Do Rady Wojewódzkiej stosuje się odpowiednio przepisy art. 38.

Art. 41e.

1. Organ wykonawczy właściwej jednostki samorządu terytorialnego na wspólny wniosek co najmniej 5 organizacji pozarządowych lub podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, prowadzących działalność odpowiednio na terenie powiatu lub gminy, tworzy w terminie 2 miesięcy od dnia wpłynięcia wniosku odpowiednio Powiatową Radę Działalności Pożytku Publicznego lub Gminną Radę Działalności Pożytku Publicznego jako organ konsultacyjny i opiniodawczy, zwaną dalej odpowiednio „Radą Powiatową” lub „Radą Gminną”.
 - 1a. W przypadku nieutworzenia Rady Powiatowej lub Rady Gminnej w terminie, o którym mowa w ust. 1, mają zastosowanie przepisy art. 101 i art. 101a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2013 r.

poz. 594, z późn. zm.) oraz art. 87 i art. 88 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2013 r. poz. 595, z późn. zm.).

2. (*uchylony*)

3. Kadencja Rady Powiatowej oraz Rady Gminnej trwa 3 lata.

Art. 41f.

Rada Powiatowa oraz Rada Gminna składa się z:

- 1) przedstawicieli organu stanowiącego odpowiednio powiatu lub gminy;
- 2) przedstawicieli organu wykonawczego odpowiednio powiatu lub gminy;
- 3) przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, prowadzących działalność na terenie odpowiednio powiatu lub gminy, stanowiących co najmniej połowę członków.

Art. 41g.

1. Organ stanowiący odpowiednio powiatu lub gminy określi, w drodze uchwały, tryb powoływania członków oraz organizację i tryb działania odpowiednio Rady Powiatowej lub Rady Gminnej, biorąc pod uwagę potrzebę zapewnienia reprezentatywności organizacji pozarządowych oraz podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 3, terminy i sposób zgłaszania kandydatur na członków Rady Powiatowej lub Rady Gminnej oraz potrzebę zapewnienia sprawnego funkcjonowania tych Rad.

2. Organ wykonawczy odpowiednio powiatu lub gminy odwołuje członka Rady Powiatowej lub Rady Gminnej przed upływem kadencji:

- 1) na jego wniosek;
- 2) na wniosek przedstawicieli podmiotu, o którym mowa w art. 41f pkt 1 albo pkt 2 albo pkt 3, jedynie w odniesieniu do członka reprezentującego ten podmiot;
- 3) w przypadku skazania go prawomocnym wyrokiem za przestępstwo popełnione z winy umyślnej;
- 4) w przypadku powstania trwałej niezdolności do pełnienia obowiązków członka Rady Powiatowej lub Rady Gminnej z powodu choroby stwierdzonej orzeczeniem lekarskim;
- 5) w przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności na trzech kolejnych posiedzeniach Rady Powiatowej lub Rady Gminnej.

Art. 41h.

Rada Wojewódzka, Rada Powiatowa oraz Rada Gminna współpracują ze sobą na zasadach partnerstwa i suwerenności stron, w szczególności przez wzajemne informowanie się o kierunkach działań.

Art. 41i

1. Do zadań Rady Powiatowej oraz Rady Gminnej należy w szczególności:

- 1) opiniowanie projektów strategii rozwoju odpowiednio powiatów lub gmin;

2) opiniowanie projektów uchwał i aktów prawa miejscowego dotyczących sfery zadań publicznych, o której mowa w art. 4, oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3, w tym programów współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3;

3) wyrażanie opinii w sprawach dotyczących funkcjonowania organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3;

4) udzielanie pomocy i wyrażanie opinii w przypadku sporów między organami administracji publicznej a organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3;

5) wyrażanie opinii w sprawach dotyczących zadań publicznych, w tym zlecenia tych zadań do realizacji przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3, oraz w sprawach rekomendowanych standardów realizacji zadań publicznych.

1a. Rada Powiatowa lub Rada Gminna, po zasięgnięciu opinii organu wykonawczego właściwej jednostki samorządu terytorialnego, określa, w drodze uchwały, sposób realizacji zadań, o których mowa w ust. 1.

2. Termin wyrażenia przez Radę Powiatową lub Radę Gminną opinii wynosi 14 dni od dnia doręczenia odpowiednio projektu programu współpracy oraz projektu strategii rozwoju powiatu lub gminy. Nieprzedstawienie opinii w terminie oznacza rezygnację z prawa do jej wyrażenia.

Art. 41j.

Do Rady Powiatowej oraz Rady Gminnej stosuje się odpowiednio przepisy art. 38.

Dział III. Wolontariat

Rozdział 1. Przepisy ogólne

Art. 42.

1. Wolontariusze mogą wykonywać, na zasadach określonych w niniejszym rozdziale, świadczenia na rzecz:

1) organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 w zakresie ich działalności statutowej, w szczególności w zakresie działalności pożytku publicznego, z wyłączeniem prowadzonej przez nie działalności gospodarczej,

2) organów administracji publicznej, z wyłączeniem prowadzonej przez nie działalności gospodarczej,

3) jednostek organizacyjnych podległych organom administracji publicznej lub nadzorowanych przez te organy, z wyłączeniem prowadzonej przez te jednostki działalności gospodarczej,

4) podmiotów leczniczych w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej

w zakresie wykonywanej przez nie działalności leczniczej – zwanych dalej „korzystającymi”.

2. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się odpowiednio do wolontariuszy wykonujących na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej świadczenia na rzecz organizacji międzynarodowych, jeżeli postanowienia umów międzynarodowych nie stanowią inaczej.

3. Członek stowarzyszenia może również wykonywać świadczenia, jako wolontariusz, na rzecz stowarzyszenia, którego jest członkiem.

Art. 43.

Wolontariusz powinien posiadać kwalifikacje i spełniać wymagania odpowiednie do rodzaju i zakresu wykonywanych świadczeń, jeżeli obowiązek posiadania takich kwalifikacji i spełniania stosownych wymagań wynika z odrębnych przepisów.

Art. 44.

1. Świadczenia wolontariuszy są wykonywane w zakresie, w sposób i w czasie określonych w porozumieniu z korzystającym. Porozumienie powinno zawierać postanowienie o możliwości jego rozwiązania.

2. Na żądanie wolontariusza korzystający jest obowiązany potwierdzić na piśmie treść porozumienia, o którym mowa w ust. 1, a także wydać pisemne zaświadczenie o wykonaniu świadczeń przez wolontariusza, w tym o zakresie wykonywanych świadczeń.

3. Na prośbę wolontariusza korzystający może przedłożyć pisemną opinię o wykonaniu świadczeń przez wolontariusza.

4. Jeżeli świadczenie wolontariusza wykonywane jest przez okres dłuższy niż 30 dni, porozumienie powinno być sporządzone na piśmie.

5. Do porozumień zawieranych między korzystającym a wolontariuszem w zakresie nieuregulowanym niniejszą ustawą stosuje się przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny.

Rozdział 2. Przepisy szczególne

Art. 45.

1. Korzystający ma obowiązek:

1) informować wolontariusza o ryzyku dla zdrowia i bezpieczeństwa związanym z wykonywanymi świadczeniami oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniami;

2) zapewnić wolontariuszowi, na dotyczących pracowników zasadach określonych w odrębnych przepisach, bezpieczne i higieniczne warunki wykonywania przez niego świadczeń, w tym – w zależności od rodzaju świadczeń i zagrożeń związanych z ich wykonywaniem – odpowiednie środki ochrony indywidualnej;

3) pokrywać, na dotyczących pracowników zasadach określonych w odrębnych przepisach, koszty podróży służbowych i diet.

2. Korzystający może pokrywać, na dotyczących pracowników zasadach określonych w odrębnych przepisach, także inne niezbędne koszty ponoszone przez wolontariusza, związane z wykonywaniem świadczeń na rzecz korzystającego.

3. Korzystający może pokrywać koszty szkoleń wolontariuszy w zakresie wykonywanych przez nich świadczeń określonych w porozumieniu, o którym mowa w art. 44 ust. 1.

4. Wolontariusz może, w formie pisemnej pod rygorem nieważności, zwolnić korzystającego w całości lub w części z obowiązków wymienionych w ust. 1 pkt 3.

Art. 46.

1. Wolontariuszowi mogą przysługiwać świadczenia zdrowotne na zasadach przewidzianych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

2. Wolontariuszowi przysługuje zaopatrzenie z tytułu wypadku przy wykonywaniu świadczeń, o których mowa w art. 42, na podstawie odrębnych przepisów, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Wolontariuszowi, który wykonuje świadczenia przez okres nie dłuższy niż 30 dni, korzystający zobowiązany jest zapewnić ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków.

4. Jeżeli porozumienie zawarte między korzystającym a wolontariuszem dotyczy delegowania wolontariusza do wykonywania świadczeń na terytorium innego państwa, na obszarze którego trwa konflikt zbrojny, wystąpiła klęska żywiołowa lub katastrofa naturalna, korzystający jest obowiązany zapewnić wolontariuszowi ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków oraz ubezpieczenie kosztów leczenia podczas pobytu za granicą, jeżeli kosztów tych nie pokrywa się z innego tytułu, w szczególności na podstawie przepisów o koordynacji, w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Przepisu ust. 2 i 3 nie stosuje się.

5. Jeżeli delegowanie wolontariusza do wykonywania świadczeń na terytorium innego państwa ma miejsce w warunkach innych niż wskazane w ust. 4, korzystający może zapewnić wolontariuszowi ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków oraz ubezpieczenie kosztów leczenia podczas pobytu za granicą, jeżeli kosztów tych nie pokrywa się z innego tytułu, w szczególności na podstawie przepisów o koordynacji, w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Przepisu ust. 2 nie stosuje się.

6. Korzystający może zapewnić wolontariuszowi ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej, w zakresie wykonywanych świadczeń.

Art. 47.

Korzystający ma obowiązek poinformować wolontariusza o przysługujących mu prawach i ciężących obowiązkach oraz zapewnić dostępność tych informacji.

Art. 48.

Jeżeli porozumienie zawarte między korzystającym, o którym mowa w art. 42 ust. 1 pkt 2 i 3, a wolontariuszem dotyczy wydelegowania wolontariusza w celu wykonywania przez niego świadczeń na terytorium innego państwa, na podstawie umowy międzynarodowej wiążącej Rzeczpospolitą Polską, wolontariuszowi przysługuje prawo do świadczeń i pokrycia kosztów ogólnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej.

Art. 49.

Wydatki na cele, o których mowa w art. 45 ust. 1 i 3 oraz wart. 46 ust. 3 i 6 stanowią:

- 1) koszty prowadzenia działalności statutowej organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 jako korzystających;
- 2) koszty korzystających, o których mowa w art. 42 ust. 1 pkt 2 i 3.

Art. 50.

Wartość świadczenia wolontariusza nie stanowi darowizny na rzecz korzystającego w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego oraz przepisów podatkowych.

Art. 50a.

Rada Ministrów, na podstawie informacji uzyskanych od organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego, przedstawia co 2 lata Sejmowi i Senatowi Rzeczypospolitej Polskiej sprawozdanie z wykonania ustawy w terminie do dnia 30 listopada roku następującego po upływie okresu sprawozdawczego.

Art. 50b.

1. Kto, działając w imieniu organizacji pozarządowej, podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 lub innych podmiotów, które nie są organizacjami pożytku publicznego, informuje organ administracji publicznej, osobę fizyczną lub prawną, że organizacja lub podmiot status taki posiada, podlega karze grzywny.

2. (*uchylony*)

Art. 50c.

1. Kto, działając w imieniu organizacji pożytku publicznego, która została uwzględniona w wykazie, o którym mowa w art. 27a, wzywa do przekazania lub przekazuje środki finansowe pochodzące z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych na rzecz organizacji pożytku publicznego, która nie została uwzględniona w tym wykazie, podlega karze grzywny.

2. Kto, działając w imieniu organizacji pożytku publicznego, która nie została uwzględniona w wykazie, o którym mowa w art. 27a, wzywa do przekazania środków finansowych pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych za pośrednictwem organizacji pożytku publicznego, która została uwzględniona w tym wykazie, podlega karze grzywny.

Art. 50d.

Kto, prowadząc promocję 1% podatku dochodowego od osób fizycznych, nie wypełnia obowiązku przekazywania informacji, o której mowa w art. 27c, podlega karze grzywny.

Art. 50e.

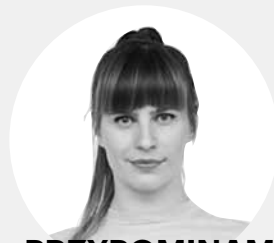
Orzekanie w sprawach, o których mowa w art. 50b-50d, następuje w trybie określonym w ustawie z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz.U. z 2013 r. poz. 395, z późn. zm.).

Art. 51 *(pominięty)*

Art. 52 *(pominięty)*

Art. 53.

Ustawa wchodzi w życie na zasadach określonych w odrębnej ustawie.

PRZYPOMINAMY!

USTAWA O DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO

Co reguluje?

więcej: poradnik.ngo.pl

definiuje, opisuje

- np. co to jest: działalność pożytku publicznego, organizacja pożytku publicznego
- prawa wolontariusza

inicjatywa lokalna

umożliwia sąsiadom i małym społecznościom podejmować, z pomocą lokalnych władz, działania w najbliższym otoczeniu

1% podatku

umożliwia podatnikom przekazanie 1% podatku na konto wybranej organizacji pożytku publicznego

organizacje i administracja

reguluje współpracę administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi

Stowarzyszenie
Klon/Jawor

Porady dla
organizacji
pozarządowych

© STOWARZYSZENIE KLON/JAWOR

Przedruki lub przenoszenie całości lub części tej publikacji
na inne nośniki możliwe wyłącznie za zgodą właścicieli praw autorskich.

WYDAWCA

Stowarzyszenie Klon/Jawor
ul. Szpitalna 5/5, 00-031 Warszawa
tel. 22 828 91 28
klon.org.pl
portal organizacji pozarządowych **ngo.pl**

Stowarzyszenie Klon/Jawor jest członkiem Sieci SPLOT.

AUTOR VIII WYDANIA:

Marcin Dadel

ekspert organizacji pozarządowych, trener,
członek Rady Działalności Pożytku Publicznego II i III kadencji

WSPÓŁAUTORKI KOLEJNYCH WYDAŃ:

Zespół redakcyjny Stowarzyszenia Klon/Jawor (Monika Chrzczonowicz, Aneta
Krawczyk, Magdalena Dobranowska-Wittels)

REDAKCJA

Janusz Uhma; Renata Niecikowska (Stowarzyszenie Klon/Jawor)

Niniejsza publikacja powstała z zachowaniem wszelkiej staranności
o rzetelność, jednak wydawca nie ponosi odpowiedzialności za skutki
zastosowania się do porad zamieszczonych w poradniku.

ISBN 978-83-62310-59-3

Warszawa 2015

Seria 3w* powstała w ramach
Programu Towarzystwo Wzajemnej Informacji
Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności

POLSKO-AMERYKAŃSKA
FUNDACJA WOLNOŚCI

POLISH-AMERICAN
FREEDOM FOUNDATION

3w*
WARTO
WIEDZIEĆ
WIĘCEJ

Porady dla
organizacji
pozarządowych

WARTO WIEDZIEĆ WIĘCEJ (3w*) to seria poradników adresowanych do organizacji pozarządowych, wydawanych przez Stowarzyszenie Klon/Jawor. W przystępny sposób opisują one podstawowe zagadnienia ważne dla stowarzyszeń i fundacji, dotyczące ich zakładania i prowadzenia. Osobom aktywnym społecznie, urzędnikom, przybliżają rozwiązania prawne wspierające aktywność społeczną.

Seria 3w* wspiera organizacje pozarządowe w Polsce od 15 lat!

Sięgnij także po inne poradniki:

- Jak założyć stowarzyszenie i napisać jego statut
- Jak założyć fundację i napisać jej statut
- Organizacje pożytku publicznego. Uzyskanie statusu OPP, przywileje, obowiązki, kontrola
- Jak korzystać z inicjatywy lokalnej
- Jak założyć spółdzielnię socjalną
- O projekcie i wniosku

Poradniki 3w* oraz inne wydawnictwa Stowarzyszenia Klon/Jawor można zamówić w pozarządowym sklepie internetowym sklep.ngo.pl.

Więcej aktualnych porad w serwisie poradnik.ngo.pl.